

SAMEN WERKEN AAN IMPACT

JAARVERSLAG 2017

**DEFENCE for
CHILDREN**

DEFENCE FOR CHILDREN IS LID VAN ECPAT INTERNATIONAL

DIRECTIEVERSLAG

5

TROTS OP:

6

2. STRATEGIE

9

3. KINDERRECHTENHELPDESK

11

ARMOEDE

19

PARTICIPATIE

23

GESLOTEN JEUGDHULP

31

JEUGDSTRAFRECHT

34

SEKSUELE UITBUITING VAN KINDEREN INTERNATIONAAL

45

MEISJESRECHTEN

49

8. BEHEER EN ORGANISATIE

62

9. TOEZICHT EN BESTUUR

66

12. DOELSTELLINGEN 2018

78

13. BEGROTING 2018

80

1. IDENTITEIT

8

INHOUDSOPGAVE

4. KINDERRECHTENCOLLECTIEF

15

5. SPEERPUNTEN

18

KINDERMISHANDELING

25

KINDVRIENDELIJKE PROCEDURES VOOR SLACHTOFFERS

28

KINDERRECHTEN EN MIGRATIE

37

SEKSUELE UITBUITING VAN KINDEREN IN NEDERLAND EN DOOR NEDERLANDERS IN HET BUITENLAND

42

6. COMMUNICATIE

53

7. FONDSENWERVING

58

10. JAARVERSLAG RAAD VAN TOEZICHT

75

11. GROTE BETROKKENHEID

76

14. ONZE PARTNERS

81

JAARREKENING

83

© 2018 Defence for Children
Alle rechten voorbehouden.

Defence for Children is een internationaal opererende organisatie die opkomt voor de rechten van kinderen. Daadwerkelijke versterking van kinderrechten kan alleen gerealiseerd worden als de rechten van kinderen vastgelegd zijn in wet- en regelgeving en er continu toezicht plaatsvindt op de naleving ervan. Defence for Children gebruikt het VN-Kinderrechtenverdrag en alle daaruit voortvloeiende jurisprudentie en andere internationale verdragen als uitgangspunt om kinderrechten geïmplementeerd te krijgen en de naleving te monitoren.

DIRECTIEVERSLAG

Beste lezer,

Een gewone donderdag op kantoor. De telefoon gaat. Even is het stil, dan volgt een luid gejuich uit de hoek van het team Migratie. Yes! Het is gelukt. Een van 'onze' kinderen heeft een verblijfsvergunning. Oftewel een veilige toekomst in het enige land dat voelt als thuis, Nederland. Het zijn de mooie momenten in ons werk, maar we willen altijd meer. Wanneer we ons zorgen maken om de honderden gewortelde kinderen voor wie uitzetting dreigt, kunnen we dan spreken van impact wanneer we tientallen kinderen wél hebben kunnen helpen? Of noemen we het pas een succes wanneer de politiek de regels van het Kinderpardon daadwerkelijk gaat versoepelen?

Dit raakt de kern van ons werk. We willen graag impact bereiken, maar wat is nu eigenlijk die impact? We hebben armoede stevig op de politieke agenda gezet en toch groeien bijna 300.000 kinderen in Nederland op in armoede. We zien weer wachtlijsten ontstaan voor jeugdzorg, omdat gemeentes worstelen met hun taak. De bescherming van slachtoffers van seksueel misbruik en kinderhandel laat nog te wensen over. Toch bereiken we veel, want impact reikt verder dan aantallen en massa. Impact maken we ook op de individuele levens van kinderen. We zetten kleine stapjes, soms grote, in het volle besef dat we altijd vasthoudend moeten zijn. Dat zit in ons DNA. Of het nu gaat om het borgen van kinderrechten in Nederland en onze partnerlanden, of om dat ene kind dat we blijven bijstaan van het begin tot het eind. We laten niet los.

Dat maakte 2017 ook wel een lastig jaar voor ons, waarin we gedwongen even moesten loslaten. In de lange aanloop naar het regeerakkoord is een aantal thema's, waaronder het kinderpardon, controversieel verklaard en dus stil gelegd. Maar het nieuwe kabinet kan rekenen op onze aanhoudende sterke lobby voor gelijke kansen voor alle kinderen.

Meer impact bereik je samen. In 2017 werkten we met meer partners dan ooit. Onze specifieke juridische kennis wordt steeds meer gezien en ingezet door collega-organisaties. We koesteren deze samenwerkingsverbanden, want met elkaar maken we een grotere vuist voor kinderrechten. Samen betekent voor ons ook samen met de jongeren voor wie we werken. Een mooi voorbeeld zijn de ambassadeurs van de Ik Blijf Hier groep. Niemand beter dan deze ambassadeurs kan uitleggen wat de impact van jarenlange onzekerheid is.

Meer bereiken we ook dankzij de financiële steun van onze collega's, ministeries, bedrijven, fondsen en stichtingen. Zonder hen zou ons werk niet mogelijk zijn. Werk dat we in 2017 uitbreiden met veel nieuwe, grote projecten. We zijn gestart met een MATRA-project in wel vier landen: Oekraïne, Kosovo, Albanië en Georgië. De plannen om onze Kinderrechtenhelpdesk uit te breiden voor vluchtelingenkinderen in Griekenland krijgen steeds meer vorm. En we zijn met steun van de NSGK begonnen met opbouwen van een programma Onderwijs. Samen maken we het verschil. Met elkaar, met onze partners in Nederland en onze partnerlanden hebben we impact. De stapjes die we maken zijn soms klein, maar oh zo belangrijk. Met onze reputatie en gedrevenheid en met de groei van het aantal partnerorganisaties, kunnen we meer dan ooit een verschil maken voor kinderen. Dat houden we vast in 2018!

Aloys van Rest,
Directeur Defence for Children

TROTS OP:

Het programma **THE SYSTEMIC CHANGE**. Hiermee werken we samen met Fier/CKM en Terre des Hommes in 2017 hard aan de verbetering van de bestrijding van seksuele uitbuiting van kinderen. Bijzonder is de sterke inhoudelijke betrokkenheid van enkele private fondsen.

De **SPREEKTIJD** van onze collega's van Defence for Children International en ECPAT International bij de VN-Mensenrechtenraad om te pleiten voor aandacht voor kinderrechten.

IK
BLIJF
HIER.

De **JONGERENAMBASSADEURS** van de Ik Blijf Hier groep die zich inzetten voor de rechten van andere kinderen die nog in onzekerheid leven en waarvan de kinderrechten in het geding zijn.

Ons team in Nederland en onze lokale partners in Liberia, Sierra Leone, Ethiopië, Ghana, Oekraïne, Georgië, Albanië, Kosovo, Brazilië, Dominicaanse Republiek, Filipijnen, India, Indonesië en Thailand.

Een kinderrechter die in een zaak over de uithuisplaatsing van een minderjarige zegt de **KINDERRECHTENRAPPORTAGE** van Defence for Children zeer serieus te nemen en het kinderrechtenbelang uitgebreid toetst en laat meewegen in de uitspraak.

Onze bemiddeling waardoor een vader en zoon niet dakloos zijn geraakt, maar een **VERVANGENDE WOONRUIMTE** in dezelfde buurt hebben gekregen.

Onze nieuwe **PRAKTISCHE TRAINING** voor vakantieparken voor het herkennen van illegale prostitutie en mogelijke signalen van seksuele uitbuiting van kinderen.

Onze ondersteuning aan advocaten in de Chavez-Vilchez procedure bij het Hof van Justitie. De uitspraak van het Hof is een **DOORBRAAK** voor rechten van kinderen.

Een twaalfjarige jongen die zijn **STEM** heeft laten horen door een brief te schrijven aan de kinderrechter.

25

De **RONDE TAFEL DISCUSSIE**, waarbij 25 deelnemers aanwezig waren afkomstig van brancheorganisaties hotels en vakantieparken, politie, gemeenten en kenniscentra om seksuele uitbuiting van kinderen aan te pakken.

Onze **PRIJS** voor een proefproces waarbij kinderen zonder verblijfsvergunning niet meer op straat worden gezet, maar opgevangen moeten worden.

Dat we dit jaar meer kinderen dan ooit via onze **KINDERRECHTENHELPDESK** hebben kunnen helpen.

De aanname van het nationale **KINDER-BESCHERMINGSBELEID** (National Child Welfare and Protection Policy) door de overheid van Liberia.

Dat we samen met TUI, de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland en het Ministerie van Buitenlandse zaken een samenwerking voor twee jaar tot eind 2019 zijn aangegaan ter bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting in toerisme in Phuket, Thailand en Cancún, Mexico.

Onze uitnodiging door het Ministerie van Veiligheid en Justitie om **ADVIES** te geven over hoe de aanhouding en in verzekeringstelling van minderjarige verdachten eruit zou moeten zien.

Op onze partnerorganisatie uit Ghana die bij de VN in Genève een krachtig statement heeft gegeven over het belang van **GELIJKE RECHTEN EN KANSEN VOOR MEISJES**.

De steeds belangrijker plek die het **HERSTELRECHT** krijgt in het jeugdstrafrecht. Na vele jaren lobby is er echt iets veranderd en verbeterd. Professionals laten weten niet te kunnen wachten om ermee aan de slag te gaan.

De **OBSERVER STATUS** die het Afrikaans Kinderrechtencomité heeft verleend aan Defence for Children International en ECPAT International.

De goede samenwerking met NSGK en FNO, omdat dit ons in staat stelt om een programma Onderwijs op te bouwen en ons samen in te zetten voor **INCLUSIEF ONDERWIJS**.

IDENTITEIT

Statutaire naam

Stichting Defence for Children International Nederland – ECPAT Nederland

Oprichting

Op 16 december 1983 is de Vereniging Defence for Children International – Nederland opgericht. De Stichting Projecten Defence for Children – Nederland is opgericht op 30 augustus 1989 en heeft als doel: het uitvoeren van projecten ter ondersteuning van de Vereniging Defence for Children International – Nederland en verder alles wat daarmee in de ruimste zin verband houdt. De Vereniging Defence for Children International - Nederland is in 2017 opgeheven, omdat de vereniging al jarenlang een 'slappend' bestaan leidde. De organisatie wordt dus vanaf 2018 geheel vanuit de stichting gerund.

Onze visie

Alle kinderen, in alle landen, genieten alle rechten van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind.

Onze missie

Defence for Children komt op voor de rechten van kinderen. Het is onze missie om de naleving van kinderrechten in Nederland en in alle partnerlanden te bewaken en te bevorderen op basis van het VN-Kinderrechtenverdrag. Daadwerkelijke versterking van kinderrechten kan alleen gerealiseerd worden als de rechten van kinderen vastgelegd zijn in wet- en regelgeving en er continue toezicht is op de naleving daarvan. Defence for Children gebruikt het VN-Kinderrechtenverdrag en andere mensenrechtenverdragen om kinderrechten geïmplementeerd te krijgen en de naleving te monitoren.

Defence for Children doet dit met speciale aandacht voor de meest kwetsbare kinderen middels concrete juridische hulp en via onderzoek, trainingen, beleidsbeïnvloeding en actie. Bij Defence for Children staat het kind centraal en komen dus de belangen van kinderen op de eerste plaats. Dit krijgt mede vorm in de participatie van kinderen en jongeren bij het werk van Defence for Children.

De organisatie

Defence for Children bevordert kinderrechten in Nederland en daarbuiten op basis van het VN-Kinderrechtenverdrag. We investeren in de verbetering van kindbeschermingssystemen en in de toegang tot het recht voor individuele kinderen. Daarnaast voert Defence for Children nationale en internationale projecten uit, die gericht zijn op de versterking van de positie van kinderen. Defence for Children is onderdeel van een internationaal netwerk dat bestaat uit 40 nationale secties en aangesloten leden. In Nederland zijn Defence for Children en ECPAT één organisatie. ECPAT International is een netwerk van organisaties in meer dan 90 landen dat wereldwijd actief is tegen seksuele uitbuiting van kinderen.

VOOR WIE DOEN WIJ HET?

We richten ons in Nederland en daarbuiten op de meest kwetsbare kinderen. Dat zijn vaak kinderen die slachtoffer zijn van geweld of het grootste risico daarop lopen. Onder geweld verstaan we niet alleen oorlogsgeweld en kindermishandeling, maar ook seksuele uitbuiting en verwaarlozing. We maken ons ook hard voor kinderen die in aanraking komen met justitie, kinderen in detentie, kinderen die te maken hebben met jeugdhulp of kinderen die in armoede opgroeien. In 2017 hebben we een speciaal programma ontwikkeld gericht op inclusief onderwijs van kinderen in Nederland. Ook komt Defence for Children op voor de rechten van kinderen van asielzoekers, alleenstaande minderjarige vreemdelingen en kinderen zonder verblijfsvergunning. Bij al deze groepen kwetsbare kinderen is er speciale aandacht voor kinderen met een beperking. Vanuit onze internationale programma's besteden we extra aandacht aan meisjesrechten en seksuele uitbuiting. Deze programma's worden door lokale organisaties uitgevoerd. Wij stimuleren via de internationale programma's ook de versterking van kindbeschermingssystemen en de capaciteit en professionaliteit van onze partners ter plekke.

Met ons werk dragen we bij aan het bereiken van de Sustainable Development Goals. Deze zijn opgesteld door de Verenigde Naties en worden gepromoot als de wereldwijde doelstellingen voor duurzame ontwikkeling.

STRATEGIE

Alle kinderen hebben rechten. Toch worden kinderrechten nog dagelijks geschonden. Wereldwijd, in landen waar kinderen in verdrinking raken door oorlog, geweld of politieke instabiliteit. En in Nederland, waar ook de rechten van vooral kwetsbare kinderen vaak niet (genoeg) meewegen in beslissingen die hen aangaan.

Samen met onze nationale en internationale partners en netwerken streven we naar:

- toegang tot het recht voor individuele kinderen;
- versterking van de kinderrechtenbeschermingsystemen in Nederland en in onze partnerlanden.

Wij concentreren ons hierbij op de meeste kwetsbare kinderen. Want vooral zij hebben het keihard nodig dat een organisatie opkomt voor hun belangen. Dat is een immense opdracht voor een relatief kleine organisatie. Maar juist doordat wij als netwerkorganisatie allerlei organisaties met elkaar verbinden, is er heel veel mogelijk.

VIER THEMA'S

In 2017 komen we aan het slotjaar van onze meerjarenstrategie 2015 – 2017, waarin we vanuit vier thema's werken:

- Jeugdrecht (familierecht, armoede, jeugdhulp, jeugdstrafrecht, aanpak kindermishandeling en kindvriendelijke procedures voor slachtoffers);
- Migratie (gelijke rechten voor kinderen die te maken hebben met migratie en erkenning van de eigen rechtspositie van kinderen in migratieprocedures);
- Seksuele uitbuiting (bescherming tegen handel en seksuele uitbuiting);
- Meisjesrechten (gelijke rechten en kansen voor meisjes in ontwikkelingslanden, met speciale aandacht voor betere onderwijskansen en het bestrijden van geweld tegen meisjes).

Met ons werk dragen we bij aan het bereiken van de Sustainable Development Goals. Deze zijn opgesteld door de Verenigde Naties en worden gepromoot als de wereldwijde doelstellingen voor duurzame ontwikkeling. We dragen direct bij aan:

Ook pleiten we voor de naleving van de aanbevelingen van het VN-Kinderrechtencomité.

CONCRETE DOELEN

De doelen waar ons werk direct aan bijdraagt in Nederland en in de landen waar we actief zijn:

- We hebben kinderen die een beroep op ons doen in Nederland en in partnerlanden concreet geholpen; ze kunnen zonder ons verder.
- We hebben een onveranderd sterke positie ten opzichte van de politiek, wat tot uitdrukking komt in gesprekken met bewindslieden en Kamerleden, in daarbij behaalde resultaten en in invloed op wetsvoorstellen.
- De bewustwording over kinderrechten onder professionals is vergroot.
- We werken met meer partnerorganisaties actief samen.
- Er is een groter aantal professionals als deskundige aan ons verbonden en we werken intensiever met hen samen.
- Onze internationale netwerken zijn zowel financieel als inhoudelijk versterkt.
- Onze nationale en internationale projecten zijn meer met elkaar verbonden geraakt.
- We hebben een groter eigen vermogen en een flexibele organisatie die past bij onze financiële kaders.

DE KINDEREN WAAR HET ONS OM GAAT IN NEDERLAND:

- tussen 300.000 en 400.000 kinderen die extra zorg nodig hebben;
- bijna 119.000 kinderen die jaarlijks slachtoffer zijn van kindermishandeling;
- ruim 8.000 migrantenkinderen die wonen in asielzoekerscentra; ze hebben een dak boven hun hoofd, maar geen thuis;
- 292.000 kinderen die opgroeien in armoede.

ONZE STRATEGIE VOOR 2015-2017 IN VOGELVLUCHT

- We handhaven onze huidige focus op kwetsbare kinderen, met extra aandacht voor kinderen die slachtoffer zijn van (seksueel) geweld en uitbuiting, kinderen die te maken krijgen met justitie, kinderen die opgroeien in armoede, kinderen die te maken hebben met migratie en kinderen in de jeugdhulp.
- We blijven ons bij het behartigen van de belangen van die kinderen primair richten op beïnvloeding van en agendasetting bij professionals, beleidsmakers en politici.
- We ontwikkelen meer strategische partnerships en zetten bestaande partnerships om in duurzame relaties.
- We versterken de internationale netwerken van Defence for Children en ECPAT en verbinden nationale met internationale strategieën.
- We verbeteren de interne organisatie en investeren in ons personeel.
- We ontwikkelen een nieuwe fondsenwervingsstrategie en maken het aantrekkelijker voor derden om ons financieel te ondersteunen.

2018 EN VERDER

Voortbordurend op onze strategie voor 2015–2017, zijn we in 2017 gestart met het formuleren van een nieuwe strategie voor 2018–2021. Dit beleidsproces wordt in 2018 afgerond.

Wij blijven op de eerste plaats een juridisch kenniscentrum en een pleitbezorgingsorganisatie voor kinderrechten. Waarbij onze kernwerkzaamheden zich richten op de thema's: meisjesrechten, bestrijding seksuele uitbuiting, migratie, jeugdstrafrecht, kindermishandeling, familie, waaronder familierecht en jeugdhulp, kinderen in armoede en onderwijs.

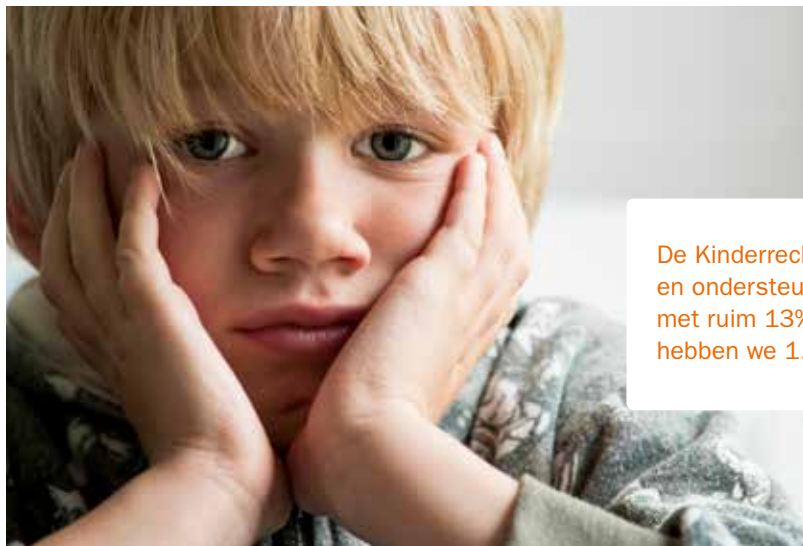
In ons geactualiseerde beleidsplan 2018–2021 hebben we de volgende strategische prioriteiten vastgesteld:

- Stop geweld tegen kinderen.
- Gelijke rechten, gelijke kansen voor alle kinderen.

Naast het geven van juridische ondersteuning, doen we vervolgonderzoek en ontwikkelen we strategieën gericht op beleidsbeïnvloeding van de verantwoordelijke partijen. Verder bouwen we de huidige strategische partnerships uit en zetten bestaande partnerships om in duurzame relaties.

KINDERRECHTENHELPDESK

De Kinderrechtenhelpdesk geeft juridisch advies en ondersteuning. In 2017 steeg het aantal zaken met ruim 13% ten opzichte van 2016. In totaal hebben we 1.301 zaken behandeld.

De Kinderrechtenhelpdesk is het kloppend hart van de organisatie. Via de Kinderrechtenhelpdesk krijgen wij juridische vragen en signalen van kinderen, ouders, advocaten en hulpverleners. Deze signalen kunnen voor ons aanleiding zijn voor verder onderzoek en om te lobbyen voor wet- en regelgeving waarin het kind centraal staat, in lijn met het VN-Kinderrechtenverdrag. Wij zetten een extra stap waar andere instanties ophouden. Hiermee helpen we kinderen direct. Daarnaast bereiken wij een grotere groep kinderen door te pleiten voor wets- en beleidswijzigingen.

AANTAL HELPDESKZAKEN

Het aantal helpdeskzaken is in 2017 gestegen ten opzichte van 2016. Het aantal zaken kwam dit jaar uit op 1.301.

Tabel 1: Aantal Kinderrechtenhelpdeskzaken en aandeel per thema

	2017		2016		2015		2014		2013	
Migratierecht	651	50%	650	57%	578	55%	697	65%	656	67%
Jeugdrecht	611	47%	458	40%	448	43%	326	30%	324	33%
Uitbuiting	39	3%	36	3%	24	2%	54	5%		
Totaal	1.301		1.144		1.050		1.077		980	

Tabel 2: Wie namen er contact op?

Vragensteller

Ouder(s)	390	
Advocaat	190	
Hulpverlener	179	
Kind zelf	117	
Kennis	101	
Familie	57	
Vluchtelingenorganisatie	54	
Student	34	
Docent	29	
Leger des Heils	19	
Pleegouder(s)	16	
Nidos	8	
COA	4	
Overig	113	
Totaal	1.301	

TOELICHTING PER THEMA

KINDERRECHTEN EN MIGRATIE

Het thema migratie raakt veel onderwerpen. Zo krijgen we vragen over gezinshereniging, asiel, het recht op medische zorg, nationaliteit, onderwijs, vreemdelingendetentie, gewortelde kinderen (Kinderpardon) en alleenstaande kinderen die zonder hun ouders bescherming zoeken in Europa. In 2017 behandelden we in totaal 651 zaken die vielen binnen het thema migratie.

Asielzaken

De Kinderrechtenhelpdesk behandelt steeds meer asielzaken. In 2017 werden er 160 asielzaken behandeld ten opzichte van 108 asielzaken in 2016. Ook het aantal gezinsherenigingszaken steeg naar 143 zaken in 2017 ten opzichte van 108 zaken in 2016. Dit jaar heeft dat voornamelijk te maken met de afhandeling van zaken die in aanmerking komen voor het gewijzigde beleid na de baanbrekende uitspraak Chavez-Vilchez. Kijk voor meer informatie hierover op pagina 37–41, hoofdstuk Kinderrechten en Migratie. Op grond van dit arrest hebben verzorgende buitenlandse ouders bij een Nederlands kind eerder recht op een verblijfsvergunning. De verwachting is dat dit aantal zaken volgend jaar lager ligt, omdat dan meer zaken direct ingewilligd zullen worden door de Immigratie- en Naturalisatiedienst.

Kinderpardon

Het aantal zaken van gewortelde kinderen is afgenomen. Dit is in lijn met het dalende aantal kinderpardonaanvragen dat wordt gedaan. Omdat het afwijzingspercentage tussen de 96% en 99% ligt, dienen steeds minder advocaten een aanvraag in. Het kinderpardon is uitgehold en wij roepen daarom op tot een verandering in wetgeving en beleid. In 2016 behandelden wij nog 219 zaken van gewortelde kinderen. In 2017 zijn dit er 164. Dit betekent echter niet dat er minder gewortelde kinderen in Nederland zijn. De kinderen hebben zich verenigd in de Ik Blijf Hier groep, waarmee we ze helpen hun stem te laten horen. Ook zoeken wij andere juridische en politieke oplossingen voor de kinderen.

JEUGDRECHT

De afdeling Jeugdrecht behandelt diverse onderwerpen, zoals familierecht, jeugdhulp, kindermishandeling en jeugdstrafrecht. In 2017 behandelden we 611 vragen over jeugdrecht. Dit is een flinke toename van het aantal vragen ten opzichte van 2016 (458).

Het merendeel van de vragen ging over kinderbeschermingsmaatregelen en gezags- en omgangskwesties. Ouders nemen contact op met vragen over de omgangsregeling, omdat zij hun kind niet of slechts beperkt zien. Ook kwamen er veel vragen binnen over het contact met jeugdhulp bij een opgelegde ondertoezichtstelling of over een afgegeven machtiging uithuisplaatsing. Dit zijn vaak ingewikkelde zaken waarbij de belangen van de ouders en het kind niet altijd parallel lopen. Per individuele zaak beoordelen we of er sprake is van een schending van het VN-Kinderrechtenverdrag. Indien nodig schrijven we een kinderrechtenrapportage, die door de advocaat wordt ingebracht in een rechtszaak.

Kindermishandeling

Net als voorgaande jaren kwamen er meerdere vragen binnen over verschillende vormen van kindermishandeling. Het gaat om sterk uiteenlopende zaken: van emotionele verwaarlozing tot seksueel misbruik. Waar mogelijk verwijzen wij de cliënten door naar Veilig Thuis of een advocaat die gespecialiseerd is in dit onderwerp.

Gesloten jeugdhulp

Ook in 2017 kregen we vragen over gesloten jeugdhulp. Er verblijven relatief veel minderjarigen in de gesloten jeugdhulp. Het is onduidelijk of de machtiging gesloten jeugdhulp altijd een uiterste maatregel is. Ook is onvoldoende inzichtelijk hoe, waar en wanneer beperkende maatregelen worden toegepast.

Jeugdwet

Sinds 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor alle ondersteuning, hulp en zorg voor de jeugd. In 2017 kwamen er ook vragen binnen over de Jeugdwet die vooral gaan over de toegang tot zorg en de kwaliteit van zorg. Ook krijgen kinderen, ouders en hulpverleners vaak te maken met wachtlijsten bij wijkteams en jeugdhulpaanbieders.

Familierecht

In 2017 behandelden we in totaal 170 zaken op het gebied van familierecht. In het overgrote deel van deze zaken is het een ouder die contact opneemt met de Kinderrechtenhelpdesk. In meer dan de helft van de zaken gaat het over gezag of omgang. Het gaat hier om zeer complexe situaties, waarbij vaak een belangenstrijd tussen ouders gaande is en het kind in de knel dreigt te raken.

Jeugdstrafrecht

Op het terrein van jeugdstrafrecht hebben we 53 zaken behandeld. Er kwamen vooral vragen binnen over de aanhouding, het verhoor, de in verzekeringstelling en het recht op een advocaat voorafgaand en tijdens een politieverhoor.

Onderwijs

In 53 zaken hebben ouders contact opgenomen met vragen over (het recht op) onderwijs. Dit is een aanzienlijke toename ten opzichte van voorgaande jaren (in 2016 hadden we 35 zaken, in 2015 slechts 23). Het ging hier niet alleen om thuiszitters, maar ook om kinderen die te maken kregen met speciaal onderwijs.

(SEKSUELE) UITBUITING

Kinderen, jongeren, ouders en professionals consulteren de Kinderrechtenhelpdesk ook met vragen over (seksuele) uitbuiting. In 2017 behandelden we 39 zaken. De helpdeskmedewerkers waren daarnaast betrokken bij ketenpartneroverleg. In dat geval maakten professionals gebruik van het netwerk en de kennis van de helpdeskmedewerkers. Zaken betroffen de verblijfsregeling voor minderjarige slachtoffers van mensenhandel, het strafrechtelijk onderzoek, opvang en behandeling, verdwijningen of terugkeer naar het land van herkomst. 17 zaken betroffen seksuele uitbuiting. Ook waren er zaken over het ontbreken van geboortektes voor kinderen van mensenhandel slachtoffers. Er waren 13 zaken van criminele uitbuiting, waarbij kinderen worden ingezet voor het plegen van zakkenrollerij en winkeldiefstal. Er zijn 4 zaken van kindhuwelijken gemeld. In 2017 zijn voor het eerst sinds lange tijd Oost-Europese meisjes bij de helpdesk gemeld (3), die in de prostitutie zijn aangetroffen.

KINDEREN DIE OPGROEIEN IN ARMOEDE

Daarnaast kwamen zaken naar voren die te maken hadden met armoede en sociale voorzieningen. In 84 zaken benaderden ouders en hulpverleners ons met vragen over dreiging van dakloosheid, gebrek aan geschikte opvangplaatsen voor gezinnen, doorstroming van opvang naar geschikte woonruimte, scheiding van ouders en kind vanwege dakloosheid, toeslagenproblematiek, afsluiting gas, water en licht en de kwetsbare positie van ouders zonder verblijfsstatus met Nederlandse kinderen.

KINDEREN MET EEN BEPERKING

Integraal onderdeel van het werk van de Kinderrechtenhelpdesk is extra aandacht voor kinderen of ouders met een beperking. Dit betekent dat de Kinderrechtenhelpdeskmedewerkers bewust zijn en oog hebben voor de specifieke uitdagingen die een beperking met zich mee kan brengen. In 2017 behandelden we in totaal 102 zaken waarin er sprake was van een beperking. In 2016 waren dit er in totaal 84. Het kan dan gaan om geschikte voorzieningen in een asielzoekerscentrum of op een gezinslocatie voor een kind met een beperking. Ook kan het gaan om kinderen die vanwege een beperking extra begeleiding nodig hebben op school.

Tabel 3: Zaken van kinderen met een beperking

Migratierecht	57	
Familierecht	4	
Jeugdhulp	21	
Jeugdstrafrecht	8	
Diversen	11	
Uitbuiting	1	

KINDERRECHTENCOLLECTIEF

Voor een gehoor van meer dan 200 jongeren gingen Kandidaat-Kamerleden van VVD, PvdA, CDA, SP, ChristenUnie, D66, GroenLinks in debat over de rechten van kinderen tijdens het allereerste Kinderrechtenverkiezingsdebat.

ONZE ZORG

In Nederland leven 3,5 miljoen kinderen. De meeste van deze kinderen leven gezond en gelukkig. Toch krijgen ook in Nederland veel kinderen al op jonge leeftijd te maken met uitsluiting. Ze groeien op in een kwetsbare situatie, zoals kinderen in armoede of kinderen met een migratieachtergrond. Of ze krijgen te maken met kindermishandeling. Het VN-Kinderrechtenverdrag geldt voor alle kinderen, ongeacht achtergrond of sociale status. Daar zet het Kinderrechtencollectief zich voor in.

DIT DOET HET KINDERRECHTENCOLLECTIEF

Het Kinderrechtencollectief is een coalitie van organisaties die samen opkomen voor de rechten van kinderen in Nederland. Het collectief bestaat uit Defence for Children, de Nationale Jeugdraad, Stichting Kinderpostzegels Nederland, UNICEF Nederland en Save the Children Nederland, met als extern adviseur het Nederlands Jeugdinstituut. Defence for Children is de coördinator van het collectief. Het Kinderrechtencollectief werkt met een onafhankelijke voorzitter. Sinds 1 januari 2017 is dat Laurien Koster, oud-rechter en oud-voorzitter van het College voor de Rechten van de Mens.

RESULTATEN 2017

- Kinderen bekendmaken met hun rechten is een eerste stap in de oplossing voor problemen waar ze dagelijks mee te maken krijgen. Maar het is ook belangrijk dat ouders, verzorgers, professionals en natuurlijk de Nederlandse overheid, weten wat kinderrechten zijn en hoe kinderen hier gebruik van kunnen maken. Het Kinderrechtencollectief heeft zich in 2017 hard gemaakt voor bekendheid van kinderrechten en aandacht voor kinderrechten in het schoolcurriculum en in de opleidingen van docenten, hulpverleners en rechters.
- In aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen heeft het Kinderrechtencollectief het allereerste kinderrechtenverkiezingsdebat georganiseerd in Den Haag. Politici gingen in gesprek met jongeren over onderwerpen als armoede, migratie, kindermishandeling en ontwikkelingssamenwerking. Het Kinderrechtencollectief heeft zich ingezet om te verzekeren dat kinderrechten centraal zullen staan in de nieuwe regeerperiode en voor het nieuwe kabinet. Ook heeft het Kinderrechtencollectief een 10-puntenplan voor kinderen opgesteld en een onderzoek laten uitvoeren naar de mening van 800 jongeren over de Nederlandse politiek en de rol van kinderrechten in de verkiezingen. Na de verkiezingen heeft het Kinderrechtencollectief input geleverd voor het regeerakkoord. Tot slot vertaalde een van de leden van het Kinderrechtencollectief, Save the Children, het regeerakkoord naar kindertaal. Zodat het ook voor kinderen duidelijk is wat de plannen van de Nederlandse regering zijn.

Het Kinderrechtencollectief heeft na de start van het nieuwe kabinet kennismakingsbrieven verstuurd aan de nieuwe bewindslieden en vaste Kamercommissies. Deze brieven gaan per thema in op de situatie van kinderen in Nederland en doen een aantal aanbevelingen om die situatie te verbeteren. Het Kinderrechtencollectief zal de opvolging van deze aanbevelingen stevig monitoren.

- Het Kinderrechtencollectief is ook op Europees niveau actief in het National Partner Network van Eurochild, een koepel van organisaties en deskundigen in Europa die zich inzetten voor de verbetering van de leefomstandigheden van kinderen en jongeren en de naleving van kinderrechten in Europa.
- In 2017 moest de Nederlandse regering rapporteren over mensenrechten voor de Universal Periodic Review. In aanloop naar de rapportage heeft het Kinderrechtencollectief input geleverd over hoe het gaat met de naleving van kinderrechten in Nederland. Dit heeft geresulteerd in diverse aanbevelingen van andere landen aan de Nederlandse overheid om de situatie voor kinderen te verbeteren, bijvoorbeeld op het gebied van jeugdstrafrecht. Ook kreeg de Nederlandse overheid meerdere keren de aanbeveling om zo snel mogelijk het klachtenprotocol bij het VN-Kinderrechtenverdrag (Facultatief Protocol nr. 3) te ratificeren. Dit protocol stelt kinderen in staat zelf een klacht in te dienen over een schending van hun rechten bij het VN-Kinderrechtencomité in Genève.
- In 2017 heeft Nederland als een van de eerste landen vrijwillig deelgenomen aan een rapportageproces omtrent de bevordering van de Sustainable Development Goals. Hiervoor hebben vele ngo's samen een rapportage opgesteld: 'Nederland ontwikkelt duurzaam'. Het Kinderrechtencollectief heeft hiervoor input gegeven op het gebied van kinderrechten en erop toe gezien dat kinderrechten goed vertegenwoordigd waren in de rapportage. Dit heeft geresulteerd in een apart hoofdstuk over kinderrechten en een publiekscampagne rond de Sustainable Development Goals, onder andere gericht op jongeren.
- In 2017 heeft het Kinderrechtencollectief regulier overleg gehad met de Kinderombudsman over de situatie van kinderen in Nederland. Gezamenlijk is een strategie bepaald om de situatie voor kinderen te verbeteren. Ook in aanloop naar het ngo-rapportageproces dat in 2018 van start gaat, zal het Kinderrechtencollectief samenwerking zoeken met de Kinderombudsman, het College voor de Rechten van de Mens, betrokken instanties en diverse organisaties.

DIT HEBBEN WE GELEERD

Het bevorderen van kinderrechten is een proces van de lange adem. De implementatie van kinderrechten is afhankelijk van hoe de politiek op dat moment is samengesteld en hoe het gaat met een land. Nu we in 2017 een nieuwe regering hebben gekregen en Nederland er economisch gezien goed voor staat, signaleert het Kinderrechtencollectief kansen voor verbeteringen voor kinderen in Nederland die dit hard nodig hebben. Het Kinderrechtencollectief heeft door de jaren heen geleerd kinderrechten neer te zetten als iets positiefs, een basis waarop de kwaliteit van leven voor kinderen omhoog gebracht kan worden.

AMBITIES VOOR 2018

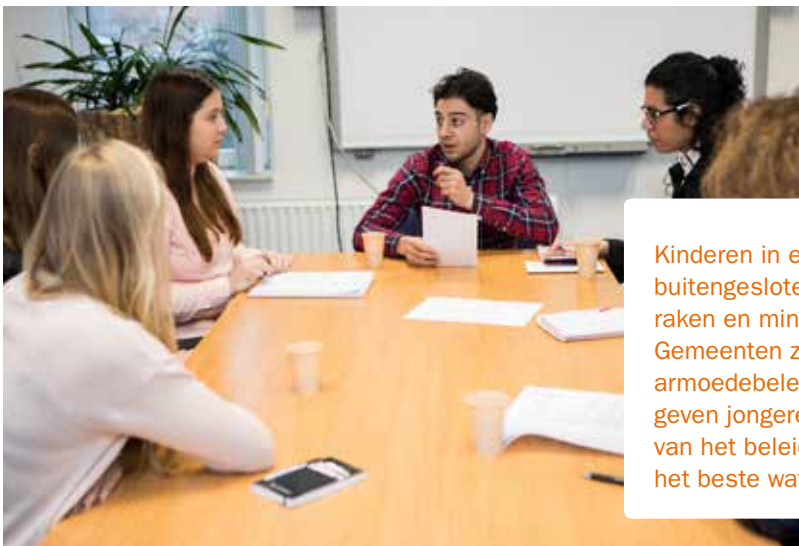
In 2020 moet Nederland opnieuw rapporteren bij het VN-Kinderrechtencomité. Het Kinderrechtencollectief zal hiervoor in 2018 een ngo-rapportage opstellen, waarin we ingaan op de naleving van kinderrechten in Nederland en suggesties doen over mogelijke verbeteringen. Voor dit proces zal het Kinderrechtencollectief in 2019 toewerken naar een uitbreiding van het aantal leden, om zo het belang van alle kinderen in Nederland te kunnen vertegenwoordigen.

In 2019 blijft het Kinderrechtencollectief de Nederlandse overheid adviseren op het gebied van kinderrechten en toezien op de naleving van kinderrechten en de aanbevelingen van het VN-Kinderrechtencomité. Ook zal het Kinderrechtencollectief in 2019 inzetten op bevordering van de Sustainable Development Goals door de Nederlandse overheid, zowel op nationaal en lokaal niveau.

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Het Kinderrechtencollectief houdt toezicht op de uitvoering van de concrete plannen van de Nederlandse overheid in het bereiken van alle Sustainable Development Goals. Het Kinderrechtencollectief zal waar nodig aanbevelingen doen over hoe de SDG's voor kinderen in de praktijk te brengen.

Kinderen in een armoedesituatie kunnen zich buitengesloten voelen, in een sociaal isolement raken en minder zelfvertrouwen krijgen. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het armoedebeleid. In het project Speaking Minds geven jongeren advies over de concrete invulling van het beleid van de gemeente: zij weten immers het beste wat zij nodig hebben.

ARMOEDE

ONZE ZORG

Volgens de meest recente cijfers (2016) van het Centraal Bureau voor de Statistiek groeien er 292.000 kinderen op in armoede, 117.000 van hen groeien op in een gezin met een langdurig laag inkomen (ten minste 4 jaar achter elkaar). Deze kinderen lopen het risico op sociale uitsluiting en ervaren te vaak ongelijkheid.

Er zijn ernstige zorgen om kinderen die van hun ouders worden gescheiden als het gezin dakloos raakt, bijvoorbeeld omdat de ouders de huur van hun woning niet meer kunnen betalen. Bij gebrek aan voldoende opvangplekken voor een gezin, worden de kinderen in een pleeggezin geplaatst.

Ook zijn deze kinderen niet zeker van toegang tot sociale zekerheid. Nederland heeft als enige land ter wereld een voorbehoud gemaakt bij artikel 26 van het VN-Kinderrechtenverdrag, waardoor kinderen geen zelfstandige toegang tot sociale zekerheid hebben. Volgens de Nederlandse overheid kunnen de kinderen via hun ouders aanspraak maken op sociale zekerheid. In de praktijk gaat dit echter niet altijd op, waardoor kinderen niet kunnen profiteren van sociale voorzieningen.

DIT DOET DEFENCE FOR CHILDREN

Via de Kinderrechtenhelpdesk geven we juridisch advies aan kinderen en ouders die te maken hebben met armoede. Deze zaken gaan bijvoorbeeld over (dreigende) dakloosheid, de afsluiting van nutsvoorzieningen (gas, water en licht), een gebrek aan geschikte opvangplekken en problemen op het gebied van onderwijs of gezondheid.

In een strategische samenwerking met Save the Children roepen we de Nederlandse regering op het beleid voor kinderen in armoede te verbeteren, te beginnen met het intrekken van het voorbehoud bij artikel 26 van het VN-Kinderrechtenverdrag.

Ook dringen we aan op minimumeisen voor de invulling van het Kindpakket (een verzameling van regelingen voor arme kinderen zodat ze wel deel kunnen nemen aan de samenleving), gelijke toegang tot onderwijs voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen, strengere controle van de uitgave van de Klijnsma-gelden (die gemeenten mogen inzetten voor voorzieningen in natura) en een concrete reductiedoelstelling om armoede onder kinderen terug te dringen.

Tot slot pleiten we voor structurele participatie van kinderen en jongeren bij het vormgeven van lokaal armoedebeleid. We ondersteunen gemeenten hierin met het project Speaking Minds. In dit project denkt een groep jongeren gedurende 10 weken mee met een gemeente over een lokaal armoedevraagstuk.

RESULTATEN 2017

- **Advies onderzoek SER 'Opgroeien zonder armoede'**

In maart presenteerde de Sociaal Economische Raad (SER) het advies 'Opgroeien zonder armoede'. Hierin roept de SER het nieuwe kabinet op om structurele oorzaken van armoede onder kinderen in Nederland aan te pakken. Defence for Children was nauw betrokken bij de totstandkoming van dit advies en onderschrijft deze aanbeveling.

- **Succesvol vervolg project Speaking Minds**

Het project Speaking Minds, dat in 2016 van start ging, groeit in 2017 gestaag. Het project is een samenwerking tussen Defence for Children, Save the Children en Stimulansz. Een groep jongeren buigt zich – in opdracht van een gemeente - gedurende een traject van 10 weken over een lokaal armoedevraagstuk. De jongeren brengen een advies uit, waarna de gemeente verplicht is dit advies op te volgen. De adviezen en inzichten van jongeren geven gemeenten de kans om armoedebeleid te maken dat aansluit bij de behoeften van de jongeren. Inmiddels hebben diverse gemeenten verspreid over het hele land een Speaking Minds traject uitgevoerd. De jongeren ervaren deze kans om mee te denken én mee te doen als een leerzaam en nuttig proces.

- **Eurochild aanbeveling 'Verhoog minimuminkomen alleenstaande ouders'**

Ook op Europees niveau is er veel aandacht voor het bestrijden van armoede onder kinderen in Nederland. Defence for Children werkt samen met Eurochild, een koepel van kinderrechtenorganisaties. In 2017 heeft dit onder andere geresulteerd in een aanbeveling van Eurochild aan de Nederlandse overheid om het minimuminkomen voor alleenstaande ouders te verhogen om zo armoede onder kinderen tegen te gaan.

- **Samenwerking met Nationaal Fonds Kinderhulp**

In april 2017 tekenden Defence for Children en Nationaal Fonds Kinderhulp voor een driejarige strategische samenwerking. Nationaal Fonds Kinderhulp biedt financiële ondersteuning aan individuele kinderen. Met onze samenwerking worden deze diensten nu uitgebreid met juridische ondersteuning aan de kinderen. Hiermee wordt de Kinderrechtenhelpdesk versterkt, bereiken we meer kinderen die opgroeien in armoede en kunnen we de komende jaren meer aandacht vragen voor de groep kinderen die dagelijks te maken heeft met de gevolgen van armoede.

- **Tweedeling maatschappij maakt kinderen kwetsbaar**

Uit het jaarlijks terugkerende rapport 'Kinderen in Tel 2016' blijkt dat in een aantal gemeenten een duidelijke tweedeling ontstaat tussen wijken waar kinderen in armoede opgroeien en wijken waar kinderen in een gunstiger milieu opgroeien. Ook tussen gemeenten wordt de kloof tussen opgroeiende kinderen groter. Het rapport brengt de leefsituatie van kinderen over de periode 2013-2015 in gemeenten in beeld op basis van elf indicatoren gebaseerd op het VN-Kinderrechtenverdrag. Het rapport onderstreept de noodzaak van het structureel bestrijden van armoede onder kinderen om sociale ongelijkheid tegen te gaan.

DIT HEBBEN WE GELEERD

Het is essentieel om armoedebestrijding te richten op de structurele oorzaken van armoede onder kinderen in Nederland: een te laag minimuminkomen en een gebrek aan toegang tot sociale zekerheid voor kinderen. We signaleren dat het moeilijk is voor kinderen om uit armoede te komen. Zij willen hier graag zelf over meedenken, en het liefst ook iets aan doen. Het project Speaking Minds biedt jongeren deze kans. We hebben ook geleerd dat armoede in Nederland door velen als relatief wordt ervaren. We weten echter dat de gevolgen van armoede voor alle kinderen hetzelfde zijn: meer risico op een slechte gezondheid, op lager dan gemiddelde schoolresultaten en minder betaalde banen. Hoewel er de afgelopen jaren hard gewerkt is om de situatie voor kinderen in armoede te verbeteren, is er nog altijd veel werk om armoede onder kinderen structureel te verminderen.

AMBITIES VOOR 2018

In 2018 blijven we samen met Save the Children werken aan sociale zekerheid voor alle kinderen in Nederland. We gaan aan de slag met een onderzoek naar de manier waarop andere landen hier vorm aan geven. Ook zullen we aandacht besteden aan de link tussen armoede en thema's als onderwijs en migratie. En we kijken uit naar weer vele mooie Speaking Minds trajecten, waarin jongeren de kans krijgen mee te denken over het lokale armoedebeleid. Tot slot blijven we samenwerking zoeken met andere strategische partners om toe te werken naar structurele oplossingen voor armoede onder kinderen in Nederland.

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Onze activiteiten gericht op het bestrijden van armoede onder kinderen in Nederland dragen bij aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties:

“De kloof tussen arme en rijke gezinnen groeit.”

de Volkskrant

de Volkskrant De gescheiden werelden van Romano en Roemer

Steeds meer kinderen in Nederland groeien op in armoede, blijkt uit nieuwe cijfers. Romano en Roemer wonen vlakbij elkaar in Leeuwarden, de een in een volksbuurt, de ander in welstand. Waar komen die verschillen vandaan, en wat doet de gemeente eraan?

13.02.2017

Algemeen Dagblad Eén op de vijf Rotterdamse kinderen is arm

In 2015 betrof het iets meer dan 18 procent van alle Rotterdamse kinderen. Het Verwey-Jonker Instituut, dat het onderzoek samen met onder meer Defence for Children uitvoert, heeft het dan over kinderen – 0 tot en met 17 jaar – die leven in gezinnen met een bijstandsuitkering, eventueel aangevuld met bijzondere bijstand.

13.02.2017

De Telegraaf 'Waterzak voor wanbetalers geen goed idee'

Wanbetalers krijgen eerst een zak met 12 liter water voordat ze afgesloten worden van drinkwater, zo luidt een voorstel voor het wijzigen van een regeling in de Drinkwaterwet. [...]

Defence for Children noemt drinkwater uit een zak 'geen volwaardig alternatief voor de levering van drinkwater aan huis'. "Dit gaat voorbij aan het recht van kinderen op de best mogelijke gezondheid."

07.07.2017

Mina, Hevien en Alisa zijn jongeren die hebben moeten strijden voor hun kinderrechten. Voor sommigen is het nog vers, voor anderen een paar jaar geleden. Uiteindelijk kregen zij na jarenlange onzekerheid een verblijfsvergunning. Zij komen nu als ambassadeurs van de Ik Blijf Hier groep op voor kinderen die nog steeds in onzekerheid zitten. Ze spreken met Kamerleden en voeren actie.

PARTICIPATIE

ONZE ZORG

Ieder kind heeft het recht om betrokken te worden bij alle zaken die hem of haar aangaan: het recht op participatie. Dit is nog lang niet altijd vanzelfsprekend in Nederland. Terwijl het onmogelijk is om beslissingen in het belang van het kind te nemen, zonder de mening en wensen van het kind mee te laten wegen. Kinderen hebben niet alleen het recht om vrij hun mening te kunnen verkondigen, maar hun mening moet ook meegenomen worden in de besluitvorming over zaken die kinderen aangaan.

DIT DOET DEFENCE FOR CHILDREN

Bij al onze thema's bevorderen we de naleving van het recht op participatie. We informeren ook andere instanties, overheden en beroepsgroepen over wat betekenisvolle kinder- en jongerenparticipatie betekent. Zowel individueel als collectief. We stimuleren en bepleiten kinder- en jongerenparticipatie. En waar we kunnen, betrekken we zelf jongeren en kinderen direct bij onze activiteiten.

RESULTATEN 2017

Kinder- en jongerenparticipatie is een van de bouwstenen van het VN-Kinderrechtenverdrag. Het luisteren naar de mening en visie van kinderen en het meewegen van deze mening bij beslissingen, in beleid en in de praktijk, is een belangrijke voorwaarde voor de implementatie van kinderrechten. In 2017 bepleitten we het belang van participatie en nodigden we jongeren uit om met ons mee te denken.

- **ECPAT Youth Group denkt mee over bestrijding seksuele uitbuiting**

De ECPAT Youth Group bestaat uit een groep jonge professionals die meedenken over de bestrijding van seksuele uitbuiting. Op vrijdag 17 maart organiseerde ECPAT -Youth in samenwerking met SOS Leiden en JSV Liberi het symposium 'Minderjarigen in het strafproces'. Op woensdag 4 juli gaf Corinne Dettmeijer, Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen op uitnodiging van ECPAT-Youth een lezing over misbruik in de sport. Ook startte ECPAT-Youth een voorlichtingsproject Make IT Safe. Dit project is gericht op het helpen van jongeren met een licht verstandelijke beperking bij het maken van gezonde beslissingen op het gebied van seksualiteit en internetveiligheid.

- **Speaking minds: jongeren en gemeenten samen tegen armoede**

In 2016 is het project Speaking Minds van start gegaan, een samenwerking tussen Defence for Children, Save the Children en Stimulansz. Speaking Minds brengt moeilijk bereikbare jongeren en beleidsmedewerkers van gemeenten bij elkaar. Samen buigen ze zich over het gemeentelijk armoedebeleid. Dankzij deze methode ontstaat een heldere dialoog en een duurzame samenwerking.

- **Ambassadeurs Ik Blijf Hier groep komen op voor kinderen in onzekerheid**

De groep ambassadeurs van de Ik Blijf Hier groep bestaat uit jongeren die hebben moeten strijden voor hun kinderrechten. Voor sommigen is het nog vers, voor anderen een paar jaar geleden. Uiteindelijk kregen zij na jarenlange onzekerheid een verblijfsvergunning. Zij komen nu als ambassadeurs van de Ik Blijf Hier groep op voor kinderen die nog steeds in onzekerheid zitten.

- **Interviews kinderen**

In diverse onderzoeksprojecten interviewden we kinderen en jongeren. Waardevolle meningen, ervaringen en visies die onze onderzoeken hebben verrijkt.

- **Betrokken jongeren bij het Jaarbericht Kinderrechten**

Bij de ontwikkeling van het Jaarbericht Kinderrechten, dat we jaarlijks uitgeven met UNICEF Nederland om de situatie van kinderen en jongeren in Nederland zichtbaar te maken, betrokken we in 2017 ook jongeren. Zij verdiepten zich in de thema's en gaven hun mening of vertelden over hun ervaring.

- **Workshop hulpverleners**

Het VN-Kinderrechtenverdrag biedt praktische handvatten voor betekenisvolle participatie. We zijn in 2017 tijdens workshops in gesprek gegaan met hulpverleners over betekenisvolle participatie van kinderen in een hulpverleningstraject na kindermishandeling en wat dit betekent voor de praktijk.

- **Internationale programma's**

In onze internationale programma's zijn partners in de deelnemende landen met onze steun gericht op het versterken van kinderen en met name meisjes om zich uit te spreken tegen geweld, seksueel misbruik en uitbuiting, kindhuwelijken en meisjesbesnijdenis.

DIT HEBBEN WE GELEERD

Kinder- en jongerenparticipatie is niet eenvoudig. Het vraagt ten eerste om bewustwording van volwassenen over het grote belang van participatie. Ten tweede vraagt het om een grote inzet van volwassenen. Zij moeten het voor kinderen en jongeren mogelijk maken om te participeren en ze daadwerkelijk betrekken. Dus niet alleen hun mening vragen, maar daar ook iets mee doen. Participatie doe je samen. Het gaat om voortdurende informatie-uitwisseling en dialoog tussen volwassenen en kinderen. Waarin kinderen leren hoe hun perspectief samen met het perspectief van volwassenen wordt meegewogen in besluitvorming.

AMBITIES 2018

We hebben nog veel werk te doen. Participatie van kinderen en jongeren is nog lang geen vanzelfsprekendheid. En de manier waarop kinderen wel betrokken worden, kan vaak beter. Zowel bij de ontwikkeling van beleid, als in individuele hulpverleningstrajecten en juridische procedures is het van groot belang dat de participatie van kinderen goed is geregeld. In 2018 zullen we opnieuw bij onze activiteiten aandacht vragen voor het belang van kinder- en jongerenparticipatie en concrete handvatten vanuit het VN-Kinderrechtenverdrag delen met professionals.

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Onze activiteiten voor kindvriendelijke procedures dragen bij aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties:

Het is zorgelijk dat er in de afgelopen tien jaar weinig landelijke cijfers zijn over kinderen die te maken krijgen met mishandeling. In het signaleren en het melden van kindermishandeling is geïnvesteerd, nu is het noodzaak dat er meer inzicht komt in hoe het kind wordt geholpen.

KINDERMISHANDELING

ONZE ZORG

Naar schatting zijn elk jaar bijna 119.000 kinderen het slachtoffer van mishandeling. Zij hebben recht op passende hulp, waarbij ze zo veel mogelijk zelf betrokken worden.

DIT DOET DEFENCE FOR CHILDREN

Via de Kinderrechtenhelpdesk geven we advies over kinderrechtenkwesties bij (een vermoeden van) kindermishandeling. Daarnaast voeren we actieve lobby voor de aanpak van kindermishandeling. Hierbij ligt de nadruk op de randvoorwaarden:

- langetermijnvisie en langetermijnfinanciering van de aanpak van kindermishandeling;
- implementatie van wet- en regelgeving;
- heldere landelijke procedures en eenduidige data;
- participatie en betrokkenheid van de kinderen;
- passende hulp voor het kind;
- toezicht op de effectiviteit van de hulp.

We onderwerpen nieuwe wet- en regelgeving aan een kinderrechtentoets en we denken mee met nieuwe ontwikkelingen in de aanpak van kindermishandeling.

RESULTATEN 2017

Het is belangrijk dat kinderen een sterke rechtspositie hebben en dat hun mening meer wordt betrokken in de aanpak van kindermishandeling. Hier zetten we onze activiteiten stevig op in:

- **Publicatie 'Niets is voor altijd'**
Samen met Stichting Kinderpostzegels Nederland, Augeo en Het Vergeten Kind zetten we ons in voor kinderen die tijdelijk in de opvang verblijven. Zo hebben we meegewerkt aan de publicatie het boek 'Niets is voor altijd. Over vluchten van thuis en landen in de opvang' van Stichting Kinderpostzegels Nederland. In het boek delen zeven jongeren hoe zij de periode voor, tijdens en na de opvang hebben ervaren. Kinderen in een maatschappelijke- of vrouwenopvang locatie hebben geen duidelijke eigen positie. Met deze publicatie dringen we er bij de overheid en professionals op aan om zich in te zetten voor een betere positie van deze groep kinderen.
- **Samenhangend beleid**
Op nationaal niveau en binnen gemeenten zijn verschillende afdelingen weliswaar actief in de aanpak van kindermishandeling, maar het ontbreekt vaak aan verbinding tussen domeinen. Zoals de

schuldhulpverlening, het onderwijs, de jeugdhulp, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning en huisvesting. Terwijl dit nu juist een belangrijke overweging voor de decentralisatie was. Graag benadrukken we dat een benadering vanuit kinderrechten kansen biedt om domeinen binnen de overheid (gemeente en nationaal) te verbinden. Vanuit kinderrechtenperspectief hebben we met een gemeente meege gedacht over het leggen van verbindingen tussen afdelingen in de aanpak van kindermishandeling: waar liggen binnen het beleid aanknopingspunten voor een gezamenlijke aanpak van kindermishandeling.

- **Stem van het kind**

In beginsel moet altijd met het kind zelf worden gesproken, wanneer er sprake is van kindermishandeling. Samen met andere kinderrechtenorganisaties pleiten we hier al langer voor. Zo schreven we mee aan een handreiking hoe je kinderen actief en kinderrechtenproof kunt betrekken bij de verschillende stappen van de Meldcode Kindermishandeling en Huiselijk Geweld. Deze handreiking werd opgesteld in opdracht van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport door Augeo in samenwerking met Defence for Children, Rijksuniversiteit Groningen, Veilig Thuis Haaglanden en Verwey-Jonker Instituut. Het document biedt handvatten aan de beroepsgroepen om participatie van kinderen te borgen in hun meldcodes. Verder gaven we workshops aan diverse groepen beroepskrachten werkzaam in de aanpak van kindermishandeling over het betekenisvol betrekken van kinderen bij een hulpverleningstraject na kindermishandeling.

DIT HEBBEN WE GELEERD

De aanpak van kindermishandeling heeft nog veel verbetering nodig. Toch zijn er belangrijke stappen gemaakt. Samen met verschillende andere organisaties, zoals Augeo en Stichting Kinderpostzegels Nederland hebben we een groot deel van de bestaande knelpunten inzichtelijk gemaakt. Het is mooi om te zien dat de overheid hierop een verbetertraject is gestart, waarbij rekening wordt gehouden met het belang van het betrekken van kinderen. Vanuit het kinderrechtenperspectief hebben we onze input hiervoor kunnen leveren, maar het blijft van groot belang om kritisch te blijven volgen of bestaande knelpunten echt worden opgelost en of kinderen goed worden betrokken in het traject.

AMBITIES VOOR 2018

Belangrijk onderwerp in 2018 blijft het volgen en beïnvloeden van de ontwikkelingen gericht op het aanscherpen van de Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld en de werkwijze van Veilig Thuis. Verder blijven we, samen met Stichting Kinderpostzegels Nederland en andere kinderrechtenorganisaties, specifiek aandacht vragen voor kinderen die verblijven in een maatschappelijke- of vrouwenopvanglocatie.

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Onze activiteiten voor kindvriendelijke procedures dragen bij aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties:

Website Defence for Children
Publicatie “Niets is voor altijd”

“Luister naar de ervaringen van jongeren in vrouwen- en daklozen opvang. Zij hebben op hun eigen manier aandacht en zorg nodig. Door hen een stem te geven, kunnen zij een betere, passende positie krijgen binnen de hulpverlening.” Die oproep doen kinderrechtenorganisaties vandaag aan Tweede-kamerlid Vera Bergkamp (D66), bij de uitreiking van het boek “Niets is voor altijd”.

13.02.2017

Website Defence for Children

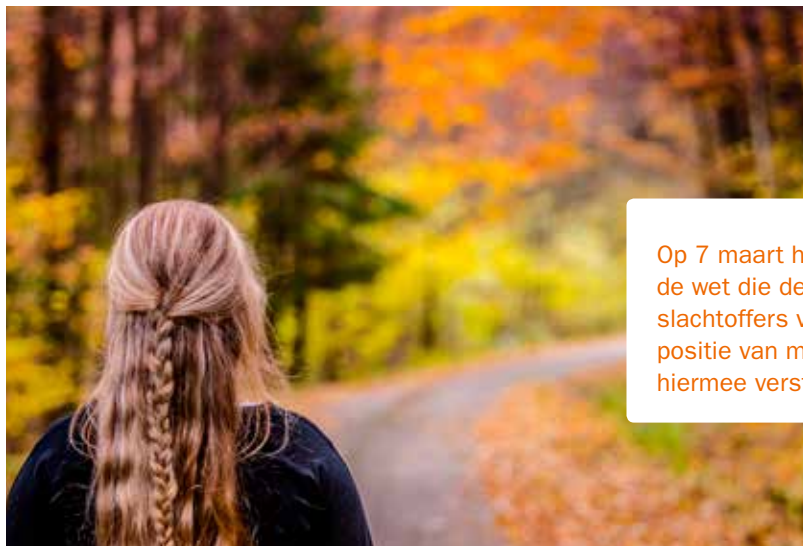

‘Vertrouwenspersoon per sportclub als aanpak misbruik’

Afgelopen dinsdag 4 juli vond een Inspirations bijeenkomst plaats, georganiseerd door ECPAT Youth, de jongerengroep van Defence for Children - ECPAT. Dit keer was het onderwerp ‘Seksueel Misbruik in de Sportwereld’. De spreker was niemand minder dan Corinne Dettmeijer, Nationaal Rapporteur mensenhandel en seksueel geweld tegen kinderen.

12.07.2017

“Het is belangrijk dat kinderen actief betrokken worden in de aanpak van kindermishandeling en dat slachtoffers van kindermishandeling de hulp krijgen die nodig is om te komen tot herstel.”

Defence for Children

Op 7 maart heeft de Eerste Kamer ingestemd met de wet die de Europese richtlijn minimumnormen slachtoffers verankerd in nationale wetgeving. De positie van minderjarige slachtoffers wordt hiermee versterkt.

KINDVRIENDELIJKE PROCEDURES VOOR SLACHTOFFERS

ONZE ZORG

Minderjarige slachtoffers die 12 jaar of ouder zijn, worden door politie en justitie te veel als volwassen behandeld. Kindvriendelijke procedures die er wel zijn voor (bepaalde groepen) kinderen onder de 12 jaar, ontbreken voor deze leeftijdsgroep. Zo nemen ze deel aan alle gesprekken die ook een volwassen slachtoffer moet voeren: een informatief gesprek bij de politie en het politieverhoor en eventueel ook een verhoor in het kabinet van de rechtercommissaris en tijdens een openbare zitting in de rechtbank.

Voorzieningen om extra bescherming te bieden aan deze kwetsbare groep kinderen zijn er nauwelijks. Hetzelfde geldt voor begrijpelijke informatie over de strafrechtelijke procedure en hun rechten. Kennis over hoe je moet spreken met een (getraumatiseerd) kind is bovendien geen vereiste voor rechercheurs, officieren van justitie, rechtercommissarissen, rechters en advocaten. Nederland voldoet voor deze leeftijdsgroep niet aan alle internationale en Europese kinderrechtelijke normen die hiervoor zijn opgesteld.

DIT DOET DEFENCE FOR CHILDREN

We zetten het onderwerp op de politieke agenda en werken samen met de juridische praktijk, de nationale overheid en de politiek om te komen tot een verbeterd kindgericht systeem. Waarbij rekening wordt gehouden met de leeftijd en kwetsbaarheid van minderjarige slachtoffers.

RESULTATEN 2017

- **Lobby voor positie mishandelde kinderen in het strafproces**

In 2014 en 2015 deden we onderzoek naar de rechtspositie van minderjarige slachtoffers van seksueel misbruik in het strafproces. Aan de hand van de conclusies en aanbevelingen uit dit onderzoek, zijn we in 2015 een lobbytraject gestart om de positie van mishandelde kinderen in strafrechtelijke procedures te verbeteren. Dit lobbytraject hebben we in 2017 voortgezet, waarbij we ons ingezet hebben voor:

- kindvriendelijke verhoren in een geschikte ruimte door een gespecialiseerde verhoorder;
- informatiemateriaal op maat en begeleiding voor deze doelgroep;
- betere bescherming van de privacy door het hanteren van een kindnummer (in plaats van de naam van het minderjarige slachtoffer) en het (gedeeltelijk) sluiten van de deuren als een minderjarig slachtoffer aanwezig is bij de zitting in de rechtbank.

- **Meer aandacht voor minderjarige slachtoffers in het strafproces**

In 2016 en 2017 is de aandacht voor slachtoffers in het strafproces verder toegenomen. Met name de implementatie van de EU-richtlijn over minimumnormen voor slachtoffers heeft ervoor gezorgd dat de positie van het slachtoffer steeds steviger wordt verankerd in nationale wet- en regelgeving. Binnen justitie en de politiek is er nu meer aandacht voor de positie van minderjarige slachtoffers. Het is goed om te zien dat minderjarige slachtoffers in de nieuwe wet- en regelgeving zowel door de wetgever als het Openbaar Ministerie worden aangemerkt als een bijzonder kwetsbare groep die extra bescherming nodig heeft.

DIT HEBBEN WE GELEERD

Hoewel er veel aandacht is voor de positie van slachtoffers, was er tot voor kort een blinde vlek voor de leeftijdscategorie 12–18 jaar. Dat er meer rechtswaarborgen nodig zijn tijdens een strafrechtelijke procedure voor deze groep kinderen, heeft meer aandacht en bijval gekregen. Deels vertaalt dit zich in positieve ontwikkelingen in wet- en regelgeving.

Toch is er nog veel nodig om te komen tot een procedure die volledig voldoet aan de kinderrechtelijke normen. Dat heeft tijd nodig. Belangrijk is dat we het onderwerp blijven agenderen op verschillende niveaus en blijven meedenken en adviseren waar mogelijk.

AMBITIES VOOR 2018

Het blijft belangrijk om de implementatie van nieuwe regelgeving nauwlettend te volgen. Ook moeten nog de nodige stappen worden gezet om de extra bescherming waar alle minderjarige slachtoffers recht op hebben, daadwerkelijk te kunnen bieden. We richten ons niet alleen op minderjarige slachtoffers van seksueel geweld. Alle minderjarige slachtoffers die deelnemen aan een strafproces hebben een kindvriendelijke procedure nodig.

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Onze activiteiten voor kindvriendelijke procedures dragen bij aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties:

KINDVRIENDELIJKE PROCEDURES VOOR SLACHTOFFERS IN BEELD

“Eerste Kamer stemt in met wet ‘minimumnormen slachtoffers’.”

Defence for Children

[de Volkskrant](#)

Verdachte van verkrachting 11-jarig meisje legt in verklaring schuld ook min of meer bij slachtoffer

De 61-jarige man die ervan wordt verdacht afgelopen najaar een 11-jarig meisje te hebben gedrogeerd, verkracht en bezwangerd, heeft begin deze maand een verklaring afgelegd waarin hij de schuld min of meer ook bij het slachtoffer legt. Dat bleek dinsdag tijdens de proforma-rechtszitting voor de rechtbank in Maastricht.

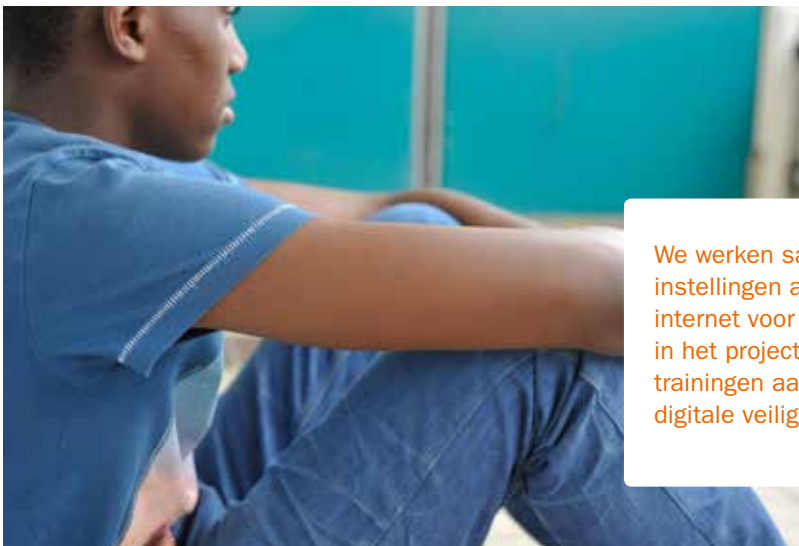
15.08.2017

Website Rijksoverheid

Eerste Kamer stemt in met wet ‘minimumnormen slachtoffers’

Op 7 maart heeft de Eerste Kamer ingestemd met de wet die de Europese richtlijn minimumnormen slachtoffers (2012/29/EU) verankert in nationale wetgeving. De positie van minderjarige slachtoffers wordt hiermee versterkt. Met name voor minderjarige slachtoffers vanaf 12 jaar is verbetering nodig, zodat wet-, regelgeving en praktijk voldoen aan de internationale en Europese kinderrechtelijke vereisten.

09.03.2017

We werken samen met jeugdzorg en justitiële instellingen aan een betere toegang tot het internet voor jongeren die er verblijven. We geven in het project MediaWise gerichte voorlichting en trainingen aan jongeren en professionals over digitale veiligheid en kinderrechten.

GESLOTEN JEUGDHULP

ONZE ZORG

In 2017 was er een toename van het aantal minderjarigen dat in een instelling voor gesloten jeugdzorg verblijft. We maken ons zorgen om de rechtspositie van deze kinderen. Ook de kwaliteit van de zorg en de vraag of vrijheidsbeneming écht als uiterste maatregel is toegepast, zijn voor ons voortdurende punten van aandacht. Verder blijkt uit signalen van onze Kinderrechtenhelpdesk dat kinderen in gesloten instellingen vaak te maken hebben met beperkende maatregelen. Zoals kamerplaatsing, afzondering, fixatie en beperking van bezoek. Maatregelen waarvan je je in veel gevallen kunt afvragen of ze wel echt nodig zijn.

DIT DOET DEFENCE FOR CHILDREN

We geven individueel advies over de rechtspositie en kinderrechten aan minderjarigen die in een gesloten instelling verblijven en aan hun ouders, advocaten en hulpverleners. We vragen cijfers op en doen onderzoek naar schendingen van de rechten van kinderen in gesloten instellingen.

We gaan daarover ook in gesprek met hulpverleners, directeuren van de instellingen, de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Jeugdzorg Nederland, advocaten en politici. We blijven aandringen op harmonisatie van regelgeving en rechtswaarborgen en het terugbrengen van de toepassing van dwangmiddelen, zoals afzondering en fixatie.

We werken samen met jeugdzorg en justitiële instellingen aan een betere toegang tot het internet voor jongeren die er verblijven. We geven in het project MediaWise voorlichting en trainingen aan jongeren en professionals over digitale veiligheid en kinderrechten. Doel is om jongeren in instellingen in staat te stellen zich te kunnen voorbereiden op hun toekomst, wanneer zij terugkeren in de maatschappij.

RESULTATEN 2017

- **Onderzoek verschil rechtspositie minderjarigen gesloten jeugdzorg en jeugdpsychiatrie**
We hebben onderzoek gedaan naar het verschil in rechtspositie tussen minderjarigen die in de gesloten jeugdzorg, psychiatrische ziekenhuizen (jeugdpsychiatrie) of justitiële jeugdinstellingen (jeugdstrafrecht) verblijven. Hiermee hebben we meer inzicht verworven in de huidige werkwijze, de impact daarvan op kinderen en professionals en op de gegevens die er nog over ontbreken.
- **Onderzoek naar toepassing beperkende maatregelen in gesloten instellingen**
Naar aanleiding van onze zorgen over de rechtspositie van minderjarigen en de kwaliteit van hulpverlening in instellingen, zijn we een onderzoek gestart naar de toepassing van beperkende maatregelen in gesloten instellingen. We hebben internationale en nationale regelgeving in beeld gebracht, cijfers opgevraagd,

jurisprudentie onderzocht en een groot aantal interviews gehouden met mensen uit de praktijk en beleidsmakers.

- **Alternatieven voor gesloten plaatsing**

We gingen in gesprek met het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de Inspectie Jeugdzorg over de hoge aantallen kinderen in de gesloten jeugdhulp en de signalen van de Kinderrechtenhelpdesk. Het niet tijdig kunnen leveren van een lichtere vorm van zorg mag niet de reden zijn dat een minderjarige uiteindelijk in een gesloten instelling wordt geplaatst of daar langer moet blijven. Belangrijk is dat er wordt geïnvesteerd in een aanbod van alternatieven voor een gesloten plaatsing, waaronder plaatsen in gespecialiseerde pleeggezinnen, het verminderen van wachtlijsten, betere lokale samenwerking en het verlenen van maatwerk en specialistische zorg.

- **MediaWise**

We bieden samen met Click F1 MediaWise aan om mogelijk te maken dat kinderen in een gesloten omgeving mediawijs kunnen worden. Door hen op een veilige wijze toegang te geven tot internet leren zij de nodige '21 century skills' en krijgen zij voorlichting over kinderrechten en de risico's van internet. Het doel is dat zij geen achterstand oplopen en zich met deze skills beter kunnen voorbereiden op hun leven na de instelling.

- **Toekomst na de gesloten instelling**

Verder vroegen we bij diverse gemeenten en beleidsmakers aandacht voor de positie van jongeren die achttien jaar worden en de instelling verlaten. Nog lang niet alle instellingen beginnen op tijd om hen daarop voor te bereiden en een toekomstplan te maken. We gaan regelmatig in gesprek met jongeren over wat zij nodig hebben om zelfstandig te worden en goed voorbereid te zijn op hun leven als zij een gesloten instelling verlaten.

DIT HEBBEN WE GELEERD

Er moeten nog flinke verbeterlagen gemaakt worden in de gesloten instellingen. Expertise over het gebruik van opsluiting als uiterste maatregel en alternatieven voor de toepassing van dwangmaatregelen is nog onvoldoende aanwezig of wordt niet in de praktijk gebracht. Daarbij is er te weinig zicht op de toepassing van dwangmaatregelen. Hoe jongeren en professionals dwangmiddelen in de praktijk ervaren, ligt ver uiteen.

AMBITIES VOOR 2018

We zetten in op een flinke daling van het aantal kinderen in gesloten instellingen en een betere rechtspositie van minderjarigen in gesloten instellingen. In dit kader richten we ons het komende jaar op het vragen van aandacht voor een betere kwaliteit van zorg. We gaan werken aan bewustwording als het gaat om de impact op kinderen van vrijheidsbeneming en -beperking. Allereerst is daarvoor meer transparantie en meer kennis en inzicht over de toepassing en impact van vrijheidsbeperkende maatregelen bij de instellingen en de overheid nodig.

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Onze activiteiten voor het beperken van vrijheidsbeneming van minderjarigen dragen bij aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties:

De Correspondent

Zo belanden honderden kinderen per jaar in de isoleercel

In de gesloten jeugdzorg komen honderden kinderen per jaar zonder enige vorm van toezicht in een isoleercel terecht. De Jeugdwet, die daar geldt, schiet tekort. Psychiaters luiden de noodklok: 'Je schendt hiermee de rechten van het kind.'

31.07.2017

“Zorgen om de rechtspositie van minderjarigen in gesloten instellingen.”

Defence for Children

Jeugd en Co

Duizend isoleercelplaatsingen in gesloten jeugdhulpinstellingen

Kinderen in gesloten jeugdhulpinstellingen worden nog te vaak afgezonderd en in een isoleercel geplaatst. Gesloten jeugdzorginstellingen melden zelden hoe vaak dit voorkomt. Dit blijkt uit het artikel "Isolercel overstreden, maar vaak gebruikt" uit het tijdschrift Jeugd en Co van augustus 2017.

01.08.2017

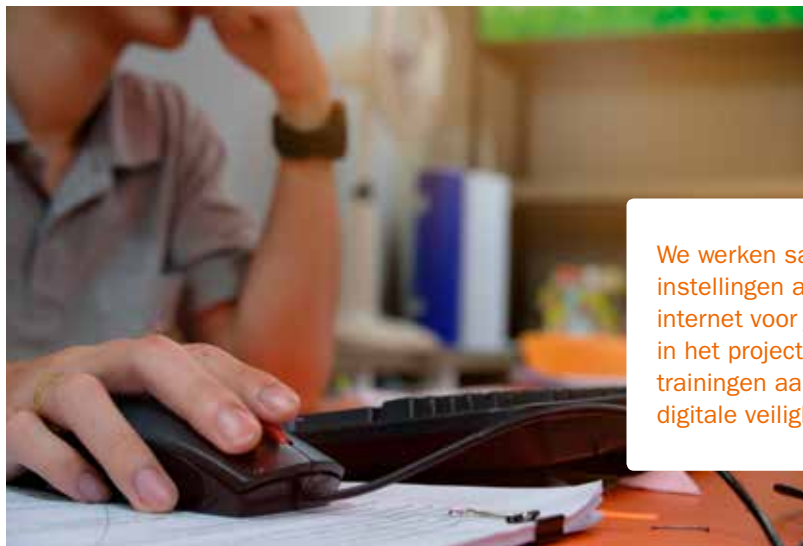

Website Defence for Children

De rechtspositie van minderjarigen in het strafrecht

Regelmatig schrijven medewerkers van Defence for Children artikelen in vaktijdschriften. In januari 2017 verscheen het artikel 'De rechtspositie van minderjarigen in het strafrecht gezien in het licht van enkele EU-richtlijnen' in het tijdschrift JIP, Jeugdrecht in de Praktijk, geschreven door Alexandra Barendsen, projectcoördinator Jeugdrecht en Martin Vegter, juridisch adviseur Kinderrechten en Migratie bij Defence for Children.

11.09.2017

We werken samen met jeugdzorg en justitiële instellingen aan een betere toegang tot het internet voor jongeren die er verblijven. We geven in het project MediaWise gerichte voorlichting en trainingen aan jongeren en professionals over digitale veiligheid en kinderrechten.

JEUGDSTRAFRECHT

ONZE ZORG

Kinderen die zijn aangehouden door de politie, verhoord worden en in de politiecel verblijven, hebben in Nederland nog te weinig eigen rechten. Hun strafproces kenmerkt zich te veel door willekeur. Wij pleiten ervoor dat de justitiële keten hard aan de slag gaat met een leeftijds- en ontwikkelingsgerichte aanpak voor minderjarige verdachten. Uitgangspunt hierbij is dat het verblijf in een politiecel zo veel mogelijk wordt vermeden of zo kort mogelijk wordt ingezet.

DIT DOET DEFENCE FOR CHILDREN

Heel praktisch informeren we ouders en hulpverleners via onze Kinderrechtenhelpdesk over de rechten van kinderen. Ook bieden we ondersteuning bij het indienen van klachten bij de Commissie voor de Politieklachten en de Kinderombudsman.

We lobbyen bij Kamerleden voor een meer kindgericht beleid en extra specifieke artikelen voor jeugd in het Wetboek van Strafvordering. Voor medewerkers van politie en justitie is het belangrijk dat ze beter opgeleid worden om met kinderen te werken. Daarnaast spreken we met experts van de politie, het Ministerie van Justitie en Veiligheid, de gemeente en jeugdinstanties over alternatieven voor de politiecel.

We vinden het belangrijk dat kinderen en jongeren niet onnodig lang op het politiebureau verblijven en dat ze goede informatie krijgen over hun rechtspositie en over wat er gaat gebeuren na de aanhouding en het politieverhoor.

RESULTATEN 2017

- **Training advocatuur**

We organiseerden trainingen voor de advocatuur over de rechtspositie van minderjarige verdachten in het strafproces en de rol van de advocaat. Ook organiseerden we trainingen voor de advocatuur en Raad voor de Kinderbescherming over herstelrecht.

- **Gesprekken over het belang van het kind**

We voerden gesprekken met de politie, Openbaar en het Ministerie van Veiligheid en Justitie en andere ketenpartners over het beperken van het verblijf van minderjarigen in de politiecel, het belang van het kind, het recht op een advocaat, de in verzekeringstelling en de voorlopige hechtenis van jeugdigen.

- **Ontwikkeling toekomstvisie**

In opdracht van het Ministerie van Justitie en Veiligheid hebben we samen met de Vereniging Nederlandse voor Jeugdrecht Advocaten (VNJA) een toekomstvisie opgesteld over de aanhouding en in verzekeringstelling

van minderjarige en jongvolwassen verdachten. Medewerkers van het ministerie bespreken dit document met de minister. Deze zal in 2018 reageren.

- **Lobby voor mediation**

In het kader van modernisering Stafvorderingstraject hebben we succesvol lobby gevoerd voor mediation in jeugdstrafzaken. Hiermee kunnen ook minderjarigen via bemiddeling leren een oplossing te zoeken voor schade die zij hebben veroorzaakt of strafbare feiten die zij hebben gepleegd.

- **Motie voor herstelrecht**

Naar aanleiding van een gezamenlijke brief over herstelrecht die we opstelden met Restorative Justice Nederland, hebben Kamerleden Michiel van Nispen en Madeleine van Toerenburg een motie ingediend om herstelrecht een structurele basis te geven en daarbij speciale aandacht te hebben voor jeugdzaken.

- **Project 'My lawyer, my rights'**

In oktober 2016 zijn we samen met vijf andere Europese landen (Italië, Polen, Ierland, Bulgarije en België) gestart met het EU-project 'My lawyer, my rights'. Het project gaat over het recht op een advocaat voor minderjarigen die met politie en justitie te maken hebben.

- **Kinderbeschermingssysteem in Albanië, Georgië, Kosovo en Oekraïne**

In Albanië, Georgië, Kosovo en Oekraïne werken we aan de versterking van het kindbeschermingssysteem voor kinderen die met justitie in aanraking komen. Dit doen we samen met Terre des Hommes Albanië & Kosovo, Public Health Foundation of Georgia en All-Ukrainian Foundation on Children's Rights. In dit meerjarige project Child Protection System Strengthening for Children in Conflict with the Law werken we nauw samen met deskundigen van binnen en buiten de overheid in de landen en Nederland. Het uitwisselen van kennis, ervaringen en oplossingen voor mogelijke problemen heeft een belangrijke rol in dit project.

DIT HEBBEN WE GELEERD

Dit jaar merkten we weer meer dan ooit, dat iedereen die met jonge verdachten en veroordeelden werkt hetzelfde doel voor ogen heeft. Zoals een goede rechtspositie en een eerlijk proces, waarbij rekening gehouden wordt met leeftijd, kunnen leren van fouten en resocialisatie. De samenwerking met onze partners, de overheid en de justitiële keten biedt veel wederzijdse inspiratie en kansen voor verbeteringen voor kinderen in het strafproces.

AMBITIES VOOR 2018

We gaan verder om onze toekomstvisie op een kindgerichte aanhouding en inverzekeringstelling van kinderen in wet, beleid en praktijk te promoten en te implementeren. Verder blijven we lobby voeren om in het nieuwe Wetboek van Strafvordering aparte kindgerichte bepalingen op te nemen. En we gaan onverminderd door met onze inzet voor een betere toepassing van herstelrecht in jeugdzaken. Ook zullen we internationaal justitiële ketenpartners trainen bij het werken aan een jeugdstrafrechtstelsel met aparte wetten en instellingen en goed opgeleid personeel.

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Onze activiteiten voor kindvriendelijke procedures dragen bij aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties:

“De taser is alleen getest op gezonde mensen in neutrale situaties.”

Maartje Berger, woordvoerder

Algemeen Dagblad
'Politie had andere aanpak moeten kiezen dan taseren 13-jarige'

Kinderrechtenorganisatie Defence for Children reageert geschrokken op het nieuws dat een 13-jarige jongen, die een mes droeg, afgelopen vrijdagavond in het Leusderkwartier in Amersfoort met een stroomstootwapen is uitgeschakeld. "Dit moet verboden worden."

07.07.2017

EenVandaag
Inzet stroomstootwapen ter discussie

Sinds begin dit jaar kunnen agenten in drie gemeentes gebruik maken van een stroomstootwapen. Het gaat om een pilot van een jaar in de steden Amersfoort, Rotterdam en Zwolle. Hoewel de politieteams er tevreden over zijn, leidt een aantal incidenten met de Taser tot discussie. Zo besteedde EenVandaag onlangs aandacht aan de psychiatrisch patiënt die werd getaserd in de separeercel van een GGZ-instelling. De Tweede Kamer debatteert vanavond onder andere naar aanleiding van deze zaak over het gebruik van het stroomstootwapen door de politie in de GGZ.

04.10.2017

Zo'n twintig kinderen gingen in juni in gesprek met vier Tweede Kamerleden (GroenLinks, SP, ChristenUnie en D66) en beleidsmedewerkers. De NOS filmde de kinderen die als oproep aan de formateurs de boodschap 'vergeet mij niet' hadden. Het item werd 's avonds in Nieuwsuur herhaald.

KINDERRECHTEN EN MIGRATIE

ONZE ZORG

Alle kinderen hebben dezelfde rechten. Of zij nu een verblijfsvergunning hebben of niet. Dat is helaas in Nederland en Europa nog niet vanzelfsprekend. In asielpcedures wordt vaak nog niet goed gekeken naar de rechten van het kind, kinderen kunnen in detentie worden geplaatst, de opvang is niet kindvriendelijk en de kinderen kunnen heel lang in onzekerheid leven over hun verblijf. Het merendeel van de aanvragen voor het Kinderpardon wordt afgewezen, ondanks dat de kinderen langer dan vijf jaar in Nederland zijn. Dat is schadelijk voor hun ontwikkeling. In het regeerakkoord is in 2017 geen oplossing opgenomen voor deze kinderen.

Alleenstaande kinderen die zonder hun ouders naar Nederland komen, worden vaak niet anders behandeld dan volwassenen. Voor kinderen met een handicap zijn er ook veel zorgen. De opvang is vaak niet geschikt voor kinderen met een beperking en er zijn onvoldoende mogelijkheden in de wet om een verblijfsvergunning te krijgen op basis van (ernstige) handicaps. Kinderen die met hun gezin uit angst voor uitzetting weglopen uit de opvang, leven vaak in armoede. En wanneer kinderen worden uitgezet, monitort de Nederlandse overheid niet hoe het verder met de kinderen gaat.

DIT DOET DEFENCE FOR CHILDREN

Via de Kinderrechtenhelpdesk ondersteunen wij de juridische procedures van kinderen die zijn gevlucht of om andere redenen bescherming zoeken in Nederland. We voorzien hen van informatie en advies. Daarbij lobbyt Defence for Children voor verbetering van de positie van deze kinderen door te pleiten voor aanpassingen van wetgeving en praktijk. In sommige gevallen voeren we ook campagne om mensen bewust te maken van kinderrechtenschendingen in Nederland en om de overheid en politici aan te zetten tot naleving van kinderrechten.

Wij werken zo veel mogelijk samen met andere organisaties. Zo coördineren wij de coalitie 'Geen Kind in de Cel' en het 'Separated Children in Europe Programme' en nemen wij deel aan de Werkgroep Kind in azc. In 2017 initieerden wij een nieuw samenwerkingsverband met negen kinderrechten- en mensenrechtenorganisaties om de uitzettingen naar Afghanistan tegen te gaan. We publiceerden een onderzoek naar uitgezette kinderen in Armenië in samenwerking met het Onderzoeks- en Expertisecentrum voor Kinderen en Vreemdelingenrecht van de Rijksuniversiteit Groningen.

In 2017 heeft een geweldige groep jongeren zich verenigd als ambassadeurs voor de Ik Blijf Hier groep. In de Ik Blijf Hier groep zijn honderden kinderen opgenomen die buiten het kinderpardon vallen, ondanks dat ze hier al vijf jaar of langer zijn. De ambassadeurs kregen na een hele lange tijd wel een vergunning. Zij willen zich inzetten voor de rechten van gewortelde kinderen en er voor pleiten dat alle kinderen in Nederland krijgen waar zij recht op hebben.

RESULTATEN 2017

- In 2017 hebben 651 kinderen rechtshulp ontvangen van de afdeling Kinderrechten en migratie (zie verder hoofdstuk Kinderrechtenhelpdesk).
- Er zijn 80 kinderrechtenrapportages geschreven in 2017. Dit is in meer dan 12% van de zaken.
- Wij zijn in 2017 zes keer naar een zitting geweest of traden op als mede-gemachtigde.
- In 2017 heeft de Kinderrechtenhelpdesk een ongekend hoog aantal successen te melden in individuele zaken. In totaal werd voor 87 kinderen en gezinnen (28 in de eerste helft van 2017 en 59 in de tweede helft van 2017) het verschil gemaakt in de vorm van een verblijfsvergunning, een gezin dat uit detentie kwam, een kind dat weer naar school kon of eindelijk de Nederlandse nationaliteit kreeg.
- Er zijn in 2017 vijf bezoeken gebracht aan azc's.
- De afdeling Kinderrechten en migratie heeft in totaal 245 kinderen en jongeren en 219 professionals, waaronder advocaten, bereikt met voorlichtingen.
- Er zijn vier wetenschappelijke artikelen geschreven; 1 over gezinshereniging, 1 over het Kinderpardon, 1 over de Kinderrechtenhelpdesk en 1 over staatloosheid.

Rapport uitgezette kinderen Armenië

- In januari publiceerden we een rapport over kinderen die zijn uitgezet naar Armenië. In het rapport vertellen kinderen over de impact die de detentie op hen heeft gemaakt. Veel kinderen hebben daar nog iedere dag last van. De kinderen zijn niet ondersteund bij de terugkeer naar hun land van herkomst. Er zijn gezondheidsklachten, een gedeelte van de kinderen gaat niet meer naar school omdat ze de taal niet goed beheersen en ze leven vaak in armoede. De kinderen voelen zich nog steeds Nederlands omdat zij vijf jaar of langer in Nederland woonden voordat de uitzetting plaatsvond. Op 19 januari 2017 vragen GroenLinks, SP, D66, ChristenUnie en de PvdA een reactie op het Armenië rapport. Het rapport en de reactie van de Staatssecretaris worden controversieel verklaard tijdens de onderhandelingen over een nieuwe regering. Eind 2017 vraagt de ChristenUnie opnieuw aandacht voor het rapport. In 2018 zullen we hier verder lobby op voeren.

Verhuizingen

- Met de werkgroep Kind in azc strijden we om een einde te maken aan het grote aantal verhuizingen van kinderen in asielzoekerscentra. In 2017 is daar een belangrijke stap in gezet met de aanneming van de motie om in het beleid als uitgangspunt te nemen dat gezinnen waarvan de kinderen zijn begonnen met onderwijs, niet meer verhuizen gedurende de periode dat zij in procedure zijn. Aanleiding voor de politieke aandacht voor deze problematiek was het rapport "Verhuizen zonder afscheid" van de Kinderombudsman naar aanleiding van een klacht over de verhuizing van Sarah (7 jaar) en Farid (5 jaar) door de Dienst Terugkeer & Vertrek (DT&V) en het Centraal Orgaan opvangasielzoekers (COA). De Kinderombudsman acht de klacht van Sarah en Farid gegrond. Onze Kinderrechtenhelpdesk ondersteunde de advocaat van de kinderen bij het indienen van de klacht met een kinderrechtenrapportage.

Gezinsmigratiebeleid

- Op 10 mei 2017 kwam de baanbrekende uitspraak in de zaak Chavez-Vilchez. Het Hof van Justitie oordeelde dat een buitenlandse ouder verblijfsrecht toe kan komen bij een Nederlands kind. Het Hof heeft duidelijk gemaakt dat de rechten van de kinderen de doorslag geven en dat hun belang voorop staat. Het is een overwinning voor de kinderrechten. Het Nederlandse gezinsmigratiebeleid kon niet hetzelfde blijven en dat bleef het ook niet. Er kwam nieuw beleid en eindelijk verblijfszekerheid voor de ouders van de Nederlandse kinderen die Defence for Children steunde.

Stop uitzetting Afghanistan

- In april 2017 namen wij het initiatief om samen met kinderrechten- en mensenrechtenorganisaties te pleiten voor het stoppen met uitzettingen naar Afghanistan. Het is te gevaarlijk om kinderen uit te zetten naar dit land. Samen schrijven we twee oproepen aan de politiek om de uitzettingen te stoppen en starten een petitie. In 2018 zetten we de samenwerking met de organisaties voort om de uitzettingen te doen stoppen.

Ik Blijf Hier groep

- Op 5 maart en 14 maart was Defence for Children met ambassadeurs en kinderen van de Ik Blijf Hier groep aanwezig voorafgaand aan de verkiezingsdebatten. In juni gingen zo'n twintig kinderen in gesprek met vier Tweede Kamerleden (GroenLinks, SP, ChristenUnie en D66) en beleidsmedewerkers. De NOS filmde de

kinderen die als oproep aan de formateurs de boodschap 'vergeet mij niet' hadden. Het item werd 's avonds in Nieuwsuur herhaald. De ChristenUnie en D66 gaven op camera aan dat zij zich in zullen zetten voor een oplossing voor de kinderen die hier soms al negen jaar zijn zonder verblijfsvergunning. Later werd duidelijk dat dit toch niet is gelukt en dat de regering niets verandert aan de kinderpardonregeling. In november 2017 kwamen een groep Ik Blijf Hier-kinderen weer bij elkaar in het Kinderrechtenhuis in Leiden. Defence for Children blijft de kinderen bijstaan en pleiten voor een kinderrechterlijke oplossing.

- Een triest dieptepunt was de uitzetting van de Armeense moeder van Lili en Howick naar Armenië. Defence for Children kent de kinderen al jaren. Ze zijn lid van de Ik Blijf Hier groep en we ondersteunden hun verblijfsprocedure. We probeerden met de achterban van de kinderen in Amersfoort de uitzetting van de moeder te voorkomen. We organiseerden met hen een actie in Den Haag en Amersfoort. Het mocht echter niet baten. De moeder werd toch uitgezet. De kinderen zijn nog in Nederland. We ondersteunen de advocaat van de kinderen.
- Op 14 december gaat de actie Ze Zijn al Thuis van bekende Nederlanders van start. Meer dan 75.000 mensen tekenen de online petitie.
- Met een groep kinderen van de Ik Blijf Hier groep en jongerenambassadeurs zitten we op de eerste rij van het eerste Algemeen Overleg (AO) van Justitie en Veiligheid na de Tweede Kamerverkiezingen. We vragen hiermee aandacht voor het feit dat de kinderen niet op de agenda staan. Er worden door GroenLinks (mede namens de PvdA), de SP en de ChristenUnie vragen gesteld over het kinderpardon en gepleit voor een oplossing voor de kinderen.

DIT HEBBEN WE GELEERD

De pleitbezorging voor de rechten van migrantenkinderen vergt vasthoudendheid. Ook dit jaar zijn zowel successen als teleurstellingen te melden. Er werd begin 2017 een motie aangenomen om het kinderpardon aan te passen. Deze motie werd echter niet uitgevoerd. Het was daarna een grote teleurstelling dat er geen oplossing voor de gewortelde kinderen werd opgenomen in het regeerakkoord. Wij blijven de kinderen steunen. Successen waren er ook; zo werd het gezinsmigratiebeleid aangepast en werd een motie overgenomen om geen schoolgaande kinderen meer te verhuizen.

Om de kwaliteit van ons werk verder te verbeteren, houden we jaarlijks een enquête onder advocaten die een kinderrechtenrapportage ontvingen via de Kinderrechtenhelpdesk Migratie. Van de respondenten geeft 83% aan dat de rapportage een bijdrage aan de zaak heeft geleverd. Enkele respondenten gaven aan dat een rapportage helaas niet mocht baten of dat er nog een reactie moet komen.

Een groep advocaten gaf aan het een goed idee te vinden wanneer Defence for Children vaker meegaat naar de zitting, al dan niet als mede-gemachtigde. Het afgelopen jaar zijn de medewerkers van de Kinderrechtenhelpdesk daarom vaker aanwezig geweest bij zittingen als deskundige. We hebben dit jaar weer bevestigd gezien dat de combinatie van juridische ondersteuning, onderzoek, pleitbezorging en campagnes een grote kracht is. Ook zijn de kinderen waar het om gaat uiteindelijk de beste pleitbezorgers voor verandering. We gaan in 2018 met hen aan de slag.

AMBITIES VOOR 2018

Met steun van de Nationale Postcode Loterij zetten we in 2018 met onze Griekse partner een Kinderrechtenhelpdesk op in Griekenland. In navolging van de Kinderrechtenhelpdesk in Nederland willen we daar het verschil gaan maken voor zowel de individuele kinderen als de groep kinderen. Op Europees niveau willen we vaker strategisch procederen.

De verandering in Nederland start in 2018 vanuit de kinderen zelf. De ambassadeurs van de Ik Blijf Hier groep werken in 2018 aan hun jaarplan en meerjarenplan om het verschil te gaan maken voor de kinderen die nog in onzekerheid zitten.

In 2018 willen we de ingeslagen weg voortzetten voor het verankeren van de belangen van kinderen in migratiewetgeving, kindspecifieke asielgronden, het verbeteren van de opvang en het stoppen met verhuizingen van kinderen in azc's. Met een groep kinderrechten- en mensenrechtenorganisaties blijven we pleiten voor het stoppen van uitzettingen naar Afghanistan en met de Coalitie Geen Kind in de Cel zullen we input geven bij de nieuwe wet Terugkeer en Vreemdelingenbewaring. De terugkeer van kinderen moet drastisch anders worden ingericht.

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Onze activiteiten binnen het thema kinderrechten en migratie dragen bij aan de volgende Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties:

Een Vandaag - AvroTros
Wat gebeurt met kinderen na uitzetting?

Volgens kinderrechtenorganisatie Defence for Children is de situatie van zeven gezinnen die het afgelopen jaar uitgezet zijn naar Armenië erbarmelijk. De organisatie onderzocht samen met de Rijksuniversiteit Groningen hoe het de gezinnen vergaat die langer dan vijf jaar in Nederland verbleven zijn.

20.08.2017

RTL nieuws
'Stop met uitzetten gezinnen naar Afghanistan, risico onaanvaardbaar'

Asielgezinnen met jonge kinderen moeten niet meer uitgezet worden naar Afghanistan, vinden Unicef en Defence for Children. Volgens de organisaties wordt het land met de dag gevaarlijker.

24.04.2017

De Monitor - NPO
Het kinderpardon

In dit dossier doet De Monitor onderzoek naar de uitwerking van de huidige kinderpardonregeling. Hoe werkt deze regeling in de praktijk als er maar zo weinig kinderen voor in aanmerking komen?

22.01.2017

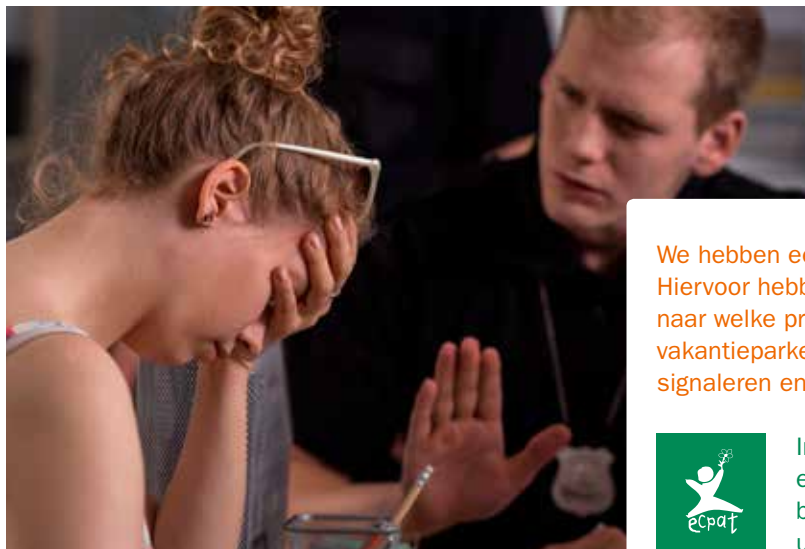
Eva Jinek - KRO-NCRV
Armeense moeder zonder haar kinderen uitgezet: mag dat?

Niet eerder in Nederland was er sprake van gescheiden uitzetting. Eva praat over de uitzetting met Martin Vegter (jurist kinderrechten & migratie bij 'Defence for Children'), Eleonoor van den Dool (initiatiefnemer van een demonstratie om het gezin in Nederland te houden) en Maryse van Uden (vriendin van Armina).

15.08.2017

“Wat is het belang van de overheid in deze? Wat hebben ze hiermee te winnen?”

Martin Vegter van Defence for Children

We hebben een training ontwikkeld voor vakantieparken. Hiervoor hebben we eerst uitgebreid onderzoek gedaan naar welke processen er allemaal spelen op vakantieparken en welke werknemers iets zouden kunnen signaleren en wanneer en waarom ze dit zouden melden.

In Nederland werken Defence for Children en ECPAT als één organisatie aan de bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting.

SEKSUELE UITBUITING VAN KINDEREN

IN NEDERLAND EN DOOR NEDERLANDERS IN HET BUITENLAND

ONZE ZORG

Op 27 juli 2017 belde de nachtportier van een Van der Valk hotel de politie. Twee jongemannen en twee meisjes hadden een kamer geboekt, waar in de nacht om het half uur mannelijk bezoek kwam. Grote kans dat het ging om prostitutie. Een van de vrouwen was waarschijnlijk minderjarig. Het is slechts één van de voorbeelden waarbij toerismefaciliteiten gebruikt worden voor seksuele uitbuiting van kinderen. Ook reizen Nederlanders naar het buitenland om kinderen te misbruiken. Zo werd in november 2017 de Nederlander Henk K. aangehouden in Nepal wegens verdenking van het misbruiken van meerdere Nepalese kinderen en het vervaardigen van afbeeldingen van kindermisbruik.

DIT DOET DEFENCE FOR CHILDREN - ECPAT

De omgeving speelt een cruciale rol in de aanpak van seksuele uitbuiting. Medewerkers in de toeristenbranche, vakantiegangers. Het zijn juist die mensen die als eerste kunnen signaleren dat er iets mis is. Daarom traint Defence for Children-ECPAT toerismeprofessionals en -studenten in het herkennen van signalen van seksuele uitbuiting. Ook werken we samen met het Ministerie van Justitie en Veiligheid, de politie, de Koninklijke Marechaussee en andere kinderrechtenorganisaties in de campagne Don't Look Away. Hierin roepen we reizigers op alert te zijn en vermoedens te melden bij www.meldkindersekstoerisme.nl.

RESULTATEN 2017

Trainingen hotels en vakantieparken

Voor ons Systemic Change programma organiseerden we in 2017 een Ronde Tafel Discussie over illegale prostitutie in Nederlandse hotels en vakantieparken. Deelnemers waren vertegenwoordigers van de brancheorganisaties voor horeca, hotels en vakantieparken, politie, gemeenten en expertise centra. Belangrijke conclusie was dat de hotels het thema hebben opgepakt in trainingen. Hotelmedewerkers passen nu methoden toe die preventief een afschrikkende effect hebben. Wel is er een verschuiving waar te nemen naar vakantieparken, waar nog geen trainingen plaatsvinden. Hierop inspeland hebben we een training voor vakantieparken ontwikkeld. In 2017 trainden we ruim 100 hotelmedewerkers en bijna 500 studenten die een toeristische opleiding volgen.

Bewust op vakantie

In januari 2017 stonden we op de Vakantiebeurs waar we 5.000 flyers hebben uitgedeeld. Met een sociale media campagne in de zomervakantie bereikten we 662.275 mensen via Facebook en 42.745 mensen via Twitter met de oproep niet weg te kijken (Don't Look Away) en seksueel misbruik en uitbuiting van kinderen te melden.

In december 2017 organiseerden we een internationale conferentie over seksuele uitbuiting waar zestig professionals van ministeries, politie en justitie, de reis- en toerismesector, onderzoekers, ngo's en kinderrechtenorganisaties aanwezig waren uit tien landen in Europa om te komen tot een internationale aanpak en ervoor te zorgen dat misbruikers en uitbuiters van kinderen niet kunnen ontkomen aan vervolging.

The Code

In 2017 mochten we 2 nieuwe Code-leden verwelkomen: Corendon en Koning AAP The Code, een gedragscode voor de toerismesector, bestrijdt kinderseksuïerisme door het creëren van een goed geïnformeerde toerismeketen en goed opgeleide medewerkers die kinderseksuïerisme herkennen en voorkomen. Defence for Children - ECPAT is in Nederland de lokale partner voor Nederlandse reisorganisaties die The Code ondertekenen en biedt ondersteuning bij de implementatie ervan.

DIT HEBBEN WE GELEERD

We hebben een training ontwikkeld voor vakantieparken. Hiervoor hebben we eerst uitgebreid onderzoek gedaan naar welke processen er allemaal spelen op vakantieparken en welke werknemers iets zouden kunnen signaleren en wanneer en waarom ze dit zouden melden. Dit heeft geleid tot een praktische training voor professionals in de verblijfssector, die kunnen helpen de bescherming van kinderen en jongeren tegen seksuele uitbuiting te verbeteren. Dit geldt niet alleen voor professionals in Nederland maar ook voor daarbuiten.

AMBITIES VOOR 2018

In 2018 gaan we verder met het trainen van medewerkers van Nederlandse vakantieparken en hotels. Ook zullen we een e-learning ontwikkelen samen met het Centrum voor Criminaliteitsbestrijding en Veiligheid voor medewerkers van hotels en vakantieparken, waarbij deelnemers kunnen leren wat te doen als ze signalen van mensenhandel en seksuele uitbuiting van kinderen denken te zien.

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Onze activiteiten voor kindvriendelijke procedures dragen bij aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties:

“De minst zware opsporingsmethode heeft altijd de voorkeur.”

Theo Noten van Defence for Children

NOS

Politie die kinderporno deelt: heiligt het doel de middelen?

Het is een dilemma: mag de politie kinderporno of afbeeldingen van slachtoffertjes online verspreiden om hen en de makers op te sporen? Twee misbruikonderzoeken van de afgelopen dagen roepen deze, en andere vragen op.

09.10.2017

Koffietijd - Het Laatste Word

Celine Verheijen van Defence for Children schoof aan voor Het Laatste Word. Vanaf 1 november lanceert Defence for Children de campagne Stop Weeshuistoerisme, waarmee toekomstige vrijwilligers, maar ook dagjestoeristen, aangesproken en aangezet worden tot gedragsverandering. Het langetermijndoel is weeshuistoerisme vanuit Nederland helemaal te doen stoppen. Kinderen zijn immers geen toeristische attractie!

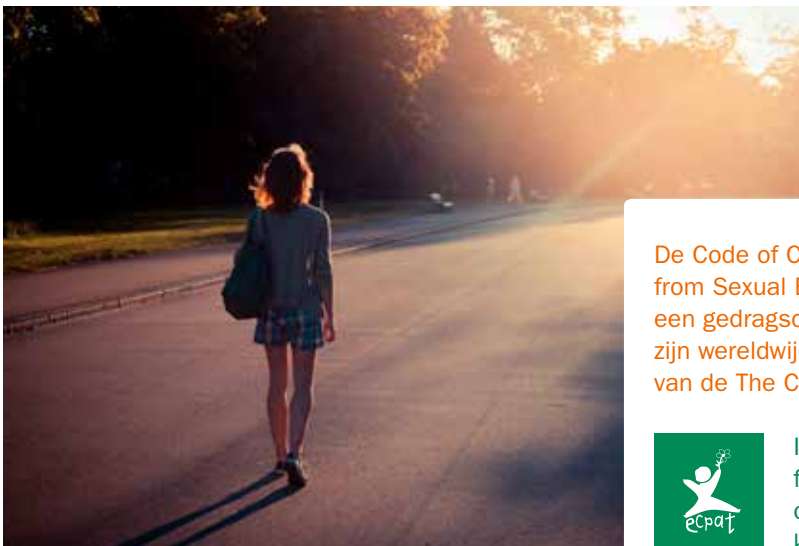
08.11.2017

Groeten van MAX Natuurramp op vakantiebestemming

Na de aardbeving op het Griekse eiland Kos en de bosbranden in Frankrijk draaien reisorganisaties overuren om de duizenden Nederlandse vakantiegangers daar te helpen. En een waarschuwing: donaties van toeristen houden in derde wereldlanden een weeshuisindustrie in stand.

31.07.2017

De Code of Conduct for the Protection of Children from Sexual Exploitation in Travel and Tourism is een gedragscode voor de reisindustrie. In 2017 zijn wereldwijd 95 nieuwe toeristische bedrijven lid van de The Code geworden.

In Nederland werken Defence for Children en ECPAT als één organisatie aan de bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting.

SEKSUELE UITBUITING VAN KINDEREN

INTERNATIONAAL

ONZE ZORG

Wereldwijd worden er jaarlijks miljoenen kinderen seksueel uitgebuit. Slachtoffers zijn zowel meisjes als jongens in de leeftijd van 10 tot 18 jaar. Soms zijn ze zelfs jonger. Volgens het VN-Kinderrechtenverdrag moeten kinderen worden beschermd tegen alle vormen van seksuele exploitatie en seksueel misbruik.

DIT DOET DEFENCE FOR CHILDREN – ECPAT

Met financiering en steun van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), TUI Care Foundation en TUI Nederland pakken we seksuele uitbuiting van kinderen wereldwijd aan. Preventie en bescherming staan hierbij centraal. Voor een grondige aanpak van de complexe problematiek, werken we samen met overheden, politie en justitie, lokale gemeenschappen, kinderen (zowel slachtoffers als potentiële slachtoffers) en de private sector. We gebruiken daarbij de volgende strategieën:

- bewustwordingscampagnes;
- lobby en pleitbezorging;
- trainingen;
- onderzoek- en kennismanagement;
- netwerken;
- capaciteitsversterking;
- hulpverlening (psychosociaal, juridisch, medisch).

RESULTATEN 2017

Kinderen

Kinderen die bij onze partners een training volgden, zijn mondiger geworden. Zij weten van de gevaren van seksuele uitbuiting, ook online, kennen hun rechten beter en weten waar zij terecht kunnen als zij zelf of een ander kind in gevaar zijn. In totaal werden in 2017 ruim 5.200 kinderen getraind. En 22 kinderen die slachtoffer zijn geworden van seksuele uitbuiting, werden bijgestaan door de Defence for Children - ECPAT-partners in de landen.

Gemeenschappen

We betrokken ouders, docenten, psychologen op scholen en belangrijke lokale leiders bij de strijd tegen seksuele uitbuiting van kinderen in hun omgeving.

- In de zes landen waar Defence for Children-ECPAT Down to Zero implementeert, trainden onze partners 3.760 volwassenen. Zij leerden over de gevaren van seksuele uitbuiting van kinderen, de gevolgen, hoe het te voorkomen en hoe te reageren.
- In vervolg daarop ondersteunden ze 31 lokale Child Protection Committees in hun werk ter bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting.
- In de Filipijnen gaven partners aan dat ouders steeds meer het belang zien van participatie door hun kinderen, dat hun mening ook gehoord moet worden.
- In totaal stonden onze partners 13 families bij van kinderen die slachtoffer zijn geworden van seksuele uitbuiting. Zij kregen ondersteuning in hun contact met de lokale overheid en politie om tot vervolging van uitbuiters van hun kinderen te komen.

The Code

De Code of Conduct for the Protection of Children from Sexual Exploitation in Travel and Tourism (of kortweg The Code) is een gedragscode voor de reisindustrie. The Code bestrijdt kinderekstoerisme door het creëren van een goed geïnformeerde toerismeketen en goed opgeleide medewerkers die kinderekstoerisme herkennen en voorkomen, waardoor een omgeving ontstaat waarin kinderekstoeristen niet worden getolereerd.

In 2017 zijn wereldwijd 95 nieuwe toeristische bedrijven lid van de The Code geworden en zijn door de ECPAT-partners zo'n 5.400 medewerkers van bedrijven getraind.

Overheden

In meerdere landen werken we samen met de lokale overheid om te komen tot een betere bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting. Zowel lokaal, nationaal als regionaal.

- ECPAT Brasil presenteerde landelijk een monitoring rapport, getiteld The Commercial Sexual Exploitation of Children and Adolescents. Het hoogste orgaan dat toeziet op kinderrechten, de Nationale Raad voor Kinderrechten (CONANDA) verzocht ECPAT Brasil om dit document te presenteren in haar Algemene Vergadering, waarbij zij aangaven dat dit een prioriteit zal worden in hun werk. Dit is een enorme ommezwaai: het instituut erkent daarmee dat seksuele uitbuiting in Brazilië een realiteit is en één waaraan gewerkt moet worden. Daarnaast, volgend op de lobby van ECPAT Brasil, kwam CONANDA als eerste politieke instituut in Brazilië naar buiten met een statement over de seksuele rechten van kinderen, rechtdoende aan gender en diversiteit van kinderen.
- Na aanhoudende lobby van ECPAT Filipijnen, hebben meerdere gemeenten kinderbeschermingsverordeningen aangenomen. Door deze gemeentelijke verordeningen kon ECPAT al diverse hotels trainen en helpen deze veilig voor kinderen te maken.

Private sector

- ECPAT-partners werken met grote, internationale bedrijven tot kleine zelfstandigen aan de bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting. Partners gaven trainingen aan lokale gidsen, strandverkopers, taxichauffeurs, hotelreceptionisten en hotelbeveiliging. Maar ook aan het management van hotels en voorzitters van toerismebrancheverenigingen.
- Google, ECPAT Indonesië en het Indonesische Ministerie van Vrouwenempowerment besloten in het najaar van 2017 de handen ineen te slaan in de strijd ter preventie van seksuele uitbuiting van kinderen online. In 2018 zal ECPAT Indonesië in 34 provincies lokale organisaties trainen hoe kinderen te beschermen tegen online seksuele uitbuiting. Deelnemers zijn lokale organisaties, ouderverenigingen en lokale kinderbeschermingsinstituten. Google heeft zelf al materialen hiervoor ontwikkeld en samen met de Indonesische overheid steunen zij ECPAT Indonesië om het eerste trainingsprogramma op het gebied van online seksuele uitbuiting te realiseren en om cijfers en trends van online seksueel misbruik van kinderen inzichtelijk te maken.
- In India werkten we voor het eerst samen met de Guide Association in het toeristische Khajuraho. In december werden alle gidsen getraind in het herkennen, voorkomen en omgaan met seksuele uitbuiting van kinderen in het toerisme. Een tot dan toe onbespreekbaar thema.
- De impact van de trainingen door ECPAT-partners is merkbaar. Verschillende hotelmanagers in de Dominicaanse Republiek bijvoorbeeld laten weten dat hotelmedewerkers de opgedane kennis over seksuele uitbuiting van kinderen niet alleen ter harte nemen op het werk, maar de boodschap ook mee naar huis nemen, om te bespreken met familie, vrienden en in hun gemeenschap.
- ECPAT International werkte met succes aan de opvolging van de aanbevelingen van de Global Study on

Sexual Exploitation of Children in Travel and Tourism, die in 2016 werd gepubliceerd. Zo assisteerde ECPAT meer dan dertig bedrijven in het ontwikkelen van beleid ter bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting en committeerden de Colombiaanse overheid en de stad Bogotá zich om de Global Summit on Sexual Exploitation of Children in Travel and Tourism te organiseren in juni 2018.

- In het najaar van 2017 zijn we met TUI Care Foundation en TUI Nederland een samenwerking voor twee jaar aangegaan ter bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting in reizen en toerisme in Phuket (Thailand) en Cancún (México). Dit doen we met financiële steun van het Ministerie van Buitenlandse zaken en de Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland. Lokaal zijn partners aan de slag gegaan met een inventariserend onderzoek naar de situatie en manieren om lokaal beter samen te werken.

DIT HEBBEN WE GELEERD

In samenwerking met anderen kunnen we méér bereiken en betekenen voor kinderen. Het investeren in relaties lokaal met kinderen, ouders, gemeenschappen, overheden en private sector werpt zijn vruchten af. ECPAT-partners zijn katalysatoren voor verandering, maar kunnen niet alleen de verandering teweegbrengen. Steeds meer kinderen in de wereld hebben toegang tot internet. Met elke nieuwe technologie, openbaart zich ook een nieuwe mogelijkheid tot online seksuele uitbuiting van kinderen. Maar het biedt dus ook grote mogelijkheden voor bewustwording, het doen van meldingen van misbruik en het mobiliseren van kinderen en jongeren.

AMBITIES VOOR 2018

In 2018 gaan we door met de implementatie van de programma's Down to Zero en Together for the Protection of Children in Tourism.

Verder tillen we jongerenparticipatie naar een hoger plan: kinderen die hun rechten al kennen, worden geactiveerd om 'agents of change' te worden: jongeren komen zelf op voor hun rechten.

In de samenwerking met overheden, bouwen we de multi-stakeholder samenwerkingen uit, waaronder in Indonesië. We delen onze kennis als ECPAT-netwerk en experts op het gebied van seksuele uitbuiting, maar spreken de overheid ook aan op de verantwoordelijkheid waar nodig.

Voortdurend willen we onze kennis verder uitbreiden. Zo willen we onderzoek doen naar seksuele uitbuiting van kinderen in Phuket, Thailand en Cancún, Mexico. En meer leren over de seksuele uitbuiting van jongens en onze interventies daar eventueel specifiek op afstemmen. Tot slot gaan we documenteren 'wat werkt' in het werken met de private sector.

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Onze activiteiten tegen de seksuele uitbuiting van kinderen dragen bij aan de volgende Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties:

SEKSUELE UITBUITING VAN KINDEREN (INTERNATIONAAL) IN BEELD

Website Defence for Children Crimes Against Children - Award

ECPAT heeft op 17 november een prestigieuze prijs van de International Criminal Police Organization (INTERPOL) in ontvangst genomen tijdens een ceremonie in Lyon.

17.11.2017

Social Media Campaign 'Don't Look Away'

Met deze campagne roepen we vakantiegangers op alert te zijn en vermoedens van kinderseksstoerisme te melden via www.meldkinderseksstoerisme.nl.

13.11.2017

Algemeen Dagblad Opgepakte man in grootschalig onderzoek naar kinderseksstoerisme is 75-jarige Tilburger

Henk K. werd al twee jaar lang in de gaten gehouden door privédetectives van het WATCH-team van kinderrechtenorganisatie Terre des Hommes in Nepal. Het WATCH-programma monitort de activiteiten van kinderseksstoeristen op diverse plaatsen in Azië.

13.11.2017

“Het aantal slachtoffers is enorm en deze kinderen lijden vaak in stilte.”

Dorothy Rozga, directeur van ECPAT International

Het VN-Kinderrechtenverdrag geldt voor alle kinderen. Toch zijn er veel landen waar meisjes geen gelijke toegang hebben tot hun rechten en worden achtergesteld en gediscrimineerd. Miljoenen meisjes wereldwijd lopen nog steeds de kans om slachtoffer te worden van seksueel geweld, huiselijk geweld, meisjesbesnijdenis en uitbuiting.

MEISJESRECHTEN

ONZE ZORG

Het overgrote deel van meisjes in ontwikkelingslanden bevindt zich in een bijzonder kwetsbare positie, vanwege heersende armoede, geldende discriminatoire sociale normen en het ontbreken van sterke kindbeschermings-systemen. Ook zijn meisjes vaak slachtoffer van gender gerelateerd geweld, zoals meisjesbesnijdenis, seksuele uitbuiting en kindhuwelijken. Hierdoor zullen ze op jonge leeftijd school verlaten, waardoor de kans op een eigen inkomen erg klein wordt. Zonder inkomen en zelfstandigheid zijn ze weer kwetsbaarder voor geweld. Een vicieuze cirkel waar ze zonder hulp maar moeilijk uitkomen.

DIT DOET DEFENCE FOR CHILDREN

We werken aan de bevordering van gelijke rechten voor meisjes in ontwikkelingslanden. Hierbij geven we speciale aandacht aan het bestrijden en voorkomen van geweld tegen meisjes en het versterken van hun economische kansen. Dit doen we voor een belangrijk deel door middel van lobby en pleitbezorging bij nationale overheden en internationale organisaties. We versterken de capaciteit van onze partnerorganisaties in hun lobby naar de nationale overheden, het bedrijfsleven en internationale en regionale mensenrechten-mechanismen, zoals het Kinderrechtencomité en het Afrikaans Comité van Experts inzake de rechten en het welzijn van het kind. We ontwikkelen en ondersteunen projecten gericht op het vergroten van de publieke steun voor het uitbannen van discriminatie van meisjes en gericht op het versterken van de rol van het maatschappelijk middenveld bij het uitbannen van gender gerelateerd geweld.

RESULTATEN 2017

In 2016 ging het vijfjarige programma van de Girls Advocacy Alliance (GAA) van start. Deze alliantie wordt gevormd door Plan Nederland, Terre des Hommes Nederland en Defence for Children, onder het strategisch partnerschap van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Het programma wordt in tien landen in Afrika en Azië uitgevoerd. Defence for Children werkt mee aan de programma's in Ethiopië, Ghana, Liberia en Sierra Leone. Daarnaast maken we deel uit van zowel de regionale programma's in Azië en Afrika en de programma's gericht op Nederland en de internationale lobby.

Ingrijpende veranderingen in wet- en regelgeving en normen en waarden kosten tijd. Toch heeft de Girls Advocacy Alliance in het tweede jaar na haar start, kunnen bijdragen aan belangrijke resultaten.

Sierra Leone: wet tegen kindhuwelijken

- Defence for Children Sierra Leone heeft met succes gewerkt aan voorstellen voor wetsveranderingen om kindhuwelijken tegen te gaan. Zoals de Registration of Customary Marriage and Divorce Act (2009). Dit gebeurde in nauwe samenwerking met andere NGO's en de overheid. We verwachten de conceptwet in de loop van 2018. Verder zijn in verschillende gemeenschappen lokale kindbeschermingsystemen versterkt en zijn speciale maatregelen genomen om meisjesbesnijdenis te voorkomen.

Liberia: betere kindbescherming en economische kansen meisjes

- Defence for Children Liberia heeft meegewerkt aan de geslaagde totstandkoming van de 'Child Welfare Policy', het beleid om de wetgeving rond kindbescherming te implementeren. Verder heeft de organisatie sterke lobby gevoerd om de economische kansen voor meisjes en jonge vrouwen in de districten Montserrado en Bomi te verbeteren. Bijvoorbeeld door samen met de gemeenschap bij de Ministeries van Binnenlandse zaken en van Landbouw te succesvol te pleiten voor de toewijzing van stukken grond en gereedschappen voor de jonge vrouwen uit de regio. Ook verlaagde het Ministerie van Jeugd en Sport, na stevige lobby, het inschrijfgeld voor de landbouwopleiding in Bomi. Hierdoor konden meer meisjes zich inschrijven en hebben in 2017 al 20 meisjes de beroepsopleiding met succes afgerond.

Ghana: geweld tegen meisjes onder de aandacht

- Defence for Children Ghana organiseerde een succesvolle viering van de International Day of the Girl Child in Obuasi op 11 oktober. Bij deze viering waren overheidsfunctionarissen aanwezig die meisjes opriepen om kindhuwelijken, seksueel geweld en kinderarbeid niet te accepteren. Verder committeerden mediahuizen in de regio WA zich om te pleiten voor empowerment van meisjes. Ook radiostations bleken een effectief advocacy middel om geweld tegen meisjes in de openheid te brengen. Het heeft veel impact wanneer meisjes hun persoonlijke verhaal op de radio vertellen.

Ethiopië: aandacht voor geweld tegen jonge vrouwen en meisjes

- Onze lokale partner Forum on Sustainable Child Empowerment investeerde veel tijd in het organiseren van bijeenkomsten over mensenhandel, commerciële seksuele uitbuiting van kinderen en economische empowerment van meisjes en jonge vrouwen. Bij deze bijeenkomsten schoven onder andere besluitvormers van de gemeenschap aan en maatschappelijke organisaties en overheidsfunctionarissen. Een belangrijk resultaat is dat overheidsfunctionarissen de omvang van het probleem van geweld tegen meisjes en jonge vrouwen volledig hebben onderkend en zich hebben gecommitteerd om problemen op te lossen.

Internationale lobby

- Het internationale secretariaat van Defence for Children heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan het rapport van de VN-Hoge Commissaris voor de Mensenrechten over het recht van meisjes op onderwijs.

Lobby in Nederland

- Als partner in het Platform 6/2 organiseerden we in Nederland de Zero Tolerance bijeenkomst tegen meisjesbesnijdenis. Hierbij presenteerden we het Girls Advocacy Alliance programma aan de 120 deelnemers. Verder organiseerden we als deelnemer in de Global South Werkgroep van Girls Not Brides Nederland, de bijeenkomst: Child marriage, exploring choice and agency.

DIT HEBBEN WE GELEERD?

Lobby en advocacy is complex werk. Verschillende actoren en besluitvormers hebben verschillende ideeën en kennisniveau's over meisjesrechten. Ook de mate van bereidheid om de situatie voor jonge vrouwen en meisjes écht te veranderen is een delicate kwestie die verstandig moeten worden aangepakt. Verder is samenwerken de kern van het succes van het programma. Samenwerken op zowel lokaal niveau tussen de verschillende partnerorganisaties, maar ook een goede samenwerking tussen de alliantiepartners is cruciaal om de gestelde doelen te kunnen bereiken.

AMBITIES VOOR 2018

In 2018 gaan we verder met de implementatie van het Girls Advocacy Alliance programma, om zo de positie van meisjes in de programmalanden te verbeteren. We hebben specifieke aandacht voor de rechten van meisjes. Bijvoorbeeld in de aanpak van gender gerelateerd geweld. Of het stimuleren van kwalitatief onderwijs in het Nederlandse buitenland- en ontwikkelingssamenwerkingsbeleid. Minstens zo belangrijk is het laten horen van de stem van de meisjes. We zullen de verhalen en de successen van het programma blijven delen, om onvermoeibaar de aandacht te vestigen op meisjes en hun rechten.

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Onze activiteiten binnen het thema meisjesrechten dragen bij aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties:

MEISJESRECHTEN IN BEELD

de Volkskrant Syrische Aubery trouwde op haar veertiende: 'Alles beter dan IS, dacht mijn moeder'

In Nederland zijn nog steeds jongens en meisjes onder de 18 die, al dan niet gedwongen, trouwen. Dit ondanks de invoering twee jaar geleden van de wet Tegengaan huwelijksdwang. Dat zeggen organisaties die zijn aangesloten bij Girls not Brides Nederland, een netwerk dat zich inzet tegen kindhuwelijken.

06.12.2017

NRC checkt: 'In Nederland zijn er jaarlijks naar schatting 250 kindhuwelijken'

Het aantal van 250 kindhuwelijken per jaar is een berekende schatting over de jaren 2013 én 2014. Er zijn sindsdien ontwikkelingen geweest – een nieuwe wet tegen huwelijksdwang, grote asielinstroom – die het aantal van 250 (sterk) kunnen hebben beïnvloed. Er is nieuw onderzoek nodig. We beoordelen de stelling als: niet te checken.

08.12.2017

“Een groot deel van de meisjes wordt vaak achtergesteld en gediscrimineerd.”

Defence for Children

Website Defence for Children Achtien Liberiaanse meisjes voltooien landbouwopleiding

Defence for Children Liberia zet zich in het kader van het Girls Advocacy Alliance Programma blijvend in om voor meisjes en jonge vrouwen de mogelijkheid te creëren om een beroepsopleiding te volgen en af te ronden. Meisjes zouden evenveel kansen moeten hebben op een opleiding en een goede baan als jongens.

07.12.2017

COMMUNICATIE

Defence for Children voert regelmatig campagne om kinderrechtschendingen aan de kaak te stellen. De campagnes die Defence for Children voert, maken mensen bewust dat er kinderrechten geschonden worden en zetten overheid en politici aan tot naleving van het VN-kinderrechtenverdrag.

De afdeling Communicatie ondersteunde in 2017 verschillende projecten en campagnes die we alleen of in samenwerking met partners uitvoerden. Ook begeleidden we de productie van verschillende publicaties en websites. En zoals elk jaar voedden we de media actief over ontwikkelingen op het gebied van kinderrechten en zetten we kinderrechtschendingen en andere actuele ontwikkelingen op de agenda.

ONZE DOELSTELLINGEN IN 2017

Zichtbaarheid van Defence for Children vergroten

Om misstanden of verbeterpunten in beleid rondom kinderrechten aan het licht te brengen, zoeken we de media op. In 2017 kregen we veel media-aandacht. Het mediabereik in 2017 is 72 miljoen mensen via vrije publiciteit. Dit is meer dan in 2016, toen hadden we een mediabereik van 44 miljoen mensen.

Tabel 4: Uitingen in de media in de afgelopen vier jaar

	2014	2015	2016	2017
Landelijke TV	20	32	27	39
Landelijke radio	18	35	35	18
Landelijke kranten	52	50	59	94
Lokale/Regionale kranten	100	110	194	209
Tijdschriften/Magazines	5	12	11	8
Totaal aantal uitingen	195	239	325	368

Het totaal aantal uitingen in de media is met 12% gestegen ten opzichte van 2016.

Positionering van Defence for Children als brede (internationale) kinderrechtenorganisatie

Om Defence for Children als brede kinderrechtenorganisatie neer te zetten, hebben alle onderwerpen een eigen dossier op de website. Hierin zijn alle laatste nieuwsberichten en rapporten over het betreffende onderwerp te vinden. Alle onderwerpen agenderen we bij journalisten. In 2017 hebben we onder meer de volgende publicaties uitgegeven en onder de aandacht gebracht:

- Ik wil terug naar Nederland. Monitoring van teruggekeerde gewortelde kinderen in Armenië;
- Databoek Kinderen in Tel 2016, het leven en de ontwikkeling van kinderen in Nederland;
- Jaarbericht Kinderrechten 2017;
- Kinderrechtenboekje, het Verdrag voor de Rechten van het Kind;
- Investing in girls & women: a good business. Nulmeting Nederlands bedrijfsleven;
- Toekomst aanhouding en in verzekeringstelling minderjarige verdachten;

- Niets is voor altijd, verhalen van kinderen in de opvang;
- Kindhuwelijken in Nederland: het komt nog steeds voor;
- Athene niet voorbereid op komst vluchtelingen;
- Stop Weeshuistoerisme: good intentions, bad ideas.

Via vrije publiciteit hebben we met name aandacht gegenereerd voor drie grote onderwerpen:

1. Weeshuistoerisme. Veel kinderen die in weeshuizen verblijven, zijn helemaal geen weeskinderen. Zij hebben nog één of beide ouders. Uit onderzoek blijkt dat dit gaat om meer dan 80% van de kinderen die wereldwijd in opvangtehuizen zitten. Defence for Children roept in het samenwerkingsverband Better Care Network Netherlands op om geen vrijwilligerswerk in een weeshuis te gaan doen. We deden dit op drie momenten in het jaar: rond de vakantiebeurs in januari, in de zomervakantie en in december. Hiervoor kregen we media-aandacht bij onder andere Groeten van Max, Hallo Nederland, Radio 1 Nieuws en Co, Radio 1 Dit is de dag, de Volkskrant en NRC, Telegraaf en Algemeen Dagblad.

2. Ik Blijf Hier: Kinderpardon. Het Kinderpardon werkt niet zoals bedoeld, 96% van de kinderen die een beroep op deze regeling doen, worden afgewezen. Op 21 februari 2017 nam de Tweede Kamer een motie aan om deze regeling te versoepelen, omdat de huidige regeling niet voldoet. Het hele jaar is hier aandacht voor geweest, met in augustus specifiek over de mogelijke uitzetting van de kinderen Howick en Lili naar Armenië.

Hiervoor kregen we media-aandacht bij onder andere Jinek, RTL Summer Night, Hart van Nederland, RTL Nieuws, NOS Journaal, Radio 1, BNR Radio, Volkskrant, NRC en Telegraaf.

3. Donorkinderen. Families met kinderen die zijn ontstaan met behulp van kliniek Bijdorp zijn samen met Defence for Children een procedure gestart tegen de heer Karbaat, oud-directeur van deze kliniek. Reden voor de procedure was de onrust en onzekerheid binnen de gezinnen die de heer Karbaat heeft veroorzaakt door onverantwoord handelen. In april, mei en juni is er veel aandacht geweest voor deze zaak, die in 2018 vervolgt krijgt.

Hiervoor kregen we media-aandacht bij onder andere Nieuwsuur, 1Vandaag, Hart van Nederland, Radio 1, Algemeen Dagblad, NRC, BBC radio en de New York Times.

Campagne Stop Weeshuistoerisme

Samen met de organisaties van het Better Care Network Netherlands voerden we in het najaar de campagne #Stopweeshuistoerisme. Met een speciale actiewebsite informeerden we jongeren over de schadelijke bijeffecten die weeskinderen oplopen door het massale vrijwilligerswerk in weeshuizen in bijvoorbeeld Ghana of Cambodja. Onze advertenties, facebook posts en website berichten bereikten ruim 200.000 jongeren.

Nieuwsbrief

Tweewekelijks verspreidden we een digitale nieuwsbrief aan zo'n 2.000 professionals, waaronder advocaten, jeugdprofessionals, journalisten en beleidsmakers.

Defence for Children wordt uitgedragen als eenduidig merk

In 2017 is de nieuwe huisstijl ingevoerd die we in 2016 ontwikkelden om Defence for Children en ECPAT beter te integreren als één merk. Op alle uitingen die in 2017 zijn ontwikkeld, nemen we altijd mee dat Defence for Children lid is van ECPAT Internationaal. De beide merken die in Nederland één organisatie vormen, komen zo tot hun recht. Dit alles draagt bij aan een eenduidige positionering van een brede kinderrechtenorganisatie.

Voorlichting geven over kinderrechten

Via verschillende kanalen hebben we voorlichting gegeven over kinderrechten. De speciale kinderrechtenuisbrief is drie keer verstuurd aan een selecte groep geïnteresseerden. De website kinderrechten.nl is verder uitgebreid en we hebben nieuwe materialen ontwikkeld, zoals video's en ander voorlichtingsmateriaal.

Het gemiddeld aantal bezoekers op de website per maand verhogen

We beheren diverse websites, waaronder defenceforchildren.nl, kinderrechten.nl, illegaalkind.nl, kinderenintel.nl, scepnetwork.org en corestandardsforguardians.com. De belangrijkste twee lichten we hieronder verder toe.

Kinderrechten.nl

In de periode januari – december 2017 bezochten 117.069 (98.607 in 2016) unieke bezoekers de website, die gezamenlijk 366.251 (420.525 in 2016) pagina's bekeken. De gemiddelde sessieduur: 02:20 (03:03 in 2016) minuten.

Defenceforchildren.nl

In de periode januari – december 2017 bezochten 74.809 (84.492 in 2016) unieke bezoekers de website, die gezamenlijk 269.505 (373.632 in 2016) pagina's bekeken. De gemiddelde sessieduur: 01:50 (02:20 in 2016) minuten.

Het aantal volgers van Twitter verhogen

Het aantal volgers op Twitter verhoogde met 17%: van 5.021 volgers op 1 januari naar 5.897 volgers op 31 december. 32% van onze volgers op Twitter is man, 68% is vrouw. Het totaal aantal weergaven op Twitter in 2017: 1.663.357.

De best bekeken tweets:

10 augustus

Dit is Lili. Ze wordt maandag uitgezet naar Armenie. Een land waar ze nog nooit geweest is. Nederland is haar thuis. Al 9 jaar.

108.400 weergaven

↕ 689 ❤️ 216

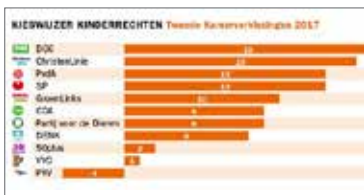

12 augustus

Spoedactie voor de met uitzetting bedreigde Howick & Lili: morgen Amersfoort: [link] . De druk wordt opgevoerd! Please RT!

58.096 weergaven

↕ 302 ❤️ 47

28 februari

Heb je onze Kieswijzer #Kinderrechten al bekeken? Hoe scoren de politieke partijen op de verschillende onderwerpen? [link]

49.244 weergaven

↕ 146 ❤️ 77

11 augustus

Als we niks doen, worden Lili en Howick maandag op het vliegtuig gezet naar Armenië. Stop uitzettingen tijdens de #formatie! #kinderrechten

41.400 weergaven

↕ 184 ❤️ 72

20 juni

Vandaag is het Wereldvluchtelingendag. Wil je deze prachtige @LoesjeNL delen en vluchtelingen een hart onder de riem steken? Veel dank!

39.186 weergaven

↕ 193 ❤️ 104

Datum	Type	Post	Bereik
14 aug	NOS link	Afschuwelijk: Armeense moeder uitgezet	34.491
20 nov	Foto	Loesje: Ik ga voor het recht om grootgebracht te worden...	34.226
16 jul	Blog link	Morgenmiddag meisje (15) uitgezet Afghanistan	24.591
5 okt	NOS link	Kinderen zijn het wisselgeld van de formatie. Heel erg.	21.763
21 jun	Video	Voordewind over Kinderpardon	20.206

Het aantal likes op Facebook verhogen met 50%

Het aantal likes op Facebook hebben we verhoogd met 51% (van 2.954 op 1 januari naar 4.476 op 31 december).

De best bekeken Facebook posts:

Datum	Type	Post	Bereik
17 jan	Video	Armenië: Dit is Lucine	371.200
16 jan	Video	Armenië: Eduard werd vorig jaar uitgezet	174.100
12 aug	Tekst	Spoedactie Lili en Howick	113.300
11 aug	Tekst	Als we maandag niks doen worden Howick en Lili uitgezet	96.500
10 aug	Tekst	Schokkend: Lili en Howick worden maandag uitgezet	85.200
18 jan	Video	Armenië: het gaat niet goed met kinderen	59.600
14 dec	Video	Ze zijn al thuis	59.200
20 jun	Foto	Loesje: Wereldvluchtelingendag	72.300
6 mrt	Video	Vandaag stemmen	53.400
11 jul	Video	Kinderen over Kinderpardon	29.000

Het aantal volgers op LinkedIn verhogen

Het aantal volgers op LinkedIn hebben we verhoogd met 37% (van 466 op 1 januari naar 744 volgers op 31 december). Gemiddeld delen we een keer per maand een bericht op LinkedIn.

De best bekeken LinkedIn posts:

Datum	Type	Post	Bereik
11 juli	Tekst	Gezocht communicatie stagiaire	3.617
26 okt	Tekst	Onderzoeksstage sociale zekerheid	3.807
3 nov	Tekst	Nominatie Laura Bosch 'legal woman of the year'	5.831
28 dec	Video	Nieuwjaarsgroet Defence for Children	4.580

Professionele bedrijfsvoering

In 2017 is het communicatiebeleid doorontwikkeld. Ook hebben we een start gemaakt met de bouw van een nieuwe corporate website. Deze zal in de eerste helft van 2018 gelanceerd worden.

FONDSENWERVING

Naast inkomsten uit overheidsfinanciering ontvangt Defence for Children jaarlijks een prachtige bijdrage van de Nationale Postcode Loterij.

FONDSENWERVING

ONZE STRATEGIE

Om ons werk zo goed mogelijk te blijven doen mét zo veel mogelijk impact, hebben we fondsen nodig. Onze fondsenwerving is gericht op de financiering van al onze kernwerkzaamheden: kinderrechtshulpdesk, onderzoek, voorlichting, training en advies, lobby en advocacy en campagne voeren. Centraal staan onze thema's jeugdstrafrecht, kindermishandeling, armoede, onderwijs, participatie, migratie, seksuele uitbuiting en meisjesrechten.

Samen met onze nationale en internationale partners en netwerken streven we naar voldoende financiering om ons in te spannen voor:

- toegang tot het recht voor individuele kinderen
- versterking van de kinderrechtenbeschermingssystemen in Nederland en in onze partnerlanden.

Voor veel collega-organisaties is Defence for Children van toegevoegde waarde, omdat wij als enige organisatie kinderen individueel juridisch ondersteunen. Daarom dragen diverse kinderrechtenorganisaties financieel bij aan ons werk. Daarnaast werven we actief fondsen bij:

- institutionele donoren en overheden;
- bedrijven, fondsen en stichtingen;
- particulieren (in beperkte mate).

BATEN PER INKOMSTENBRON

Tabel 5: Baten 2017 per inkomstenbron, bedragen in euro's

	2015	2016	2017
Baten van particulieren	31.386	76.583	76.457
Baten van bedrijven	0	12.261	31.000
Baten van loterijorganisaties	500.000	500.000	500.000
Baten van subsidies van overheden	4.527.646	2.860.865	1.245.492
Baten van andere organisaties zonder winststreven	810.490	986.477	1.289.835
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten	1.771	1.094	1.779
Totaal	5.873.433	4.437.280	3.141.688

VAN INCIDENTELE NAAR STRUCTURELE INKOMSTEN

Ons werk vraagt om een lange adem. Het kan jaren duren voordat er een verbetering komt in wetgeving of beleid. Of dat kinderrechten beter geborgd worden in het beleid van instellingen. Daarom is een meerjarige lobbystrategie noodzakelijk. Het accent van de fondsenwerving hebben we daarom ook verschoven naar structurele of meerjarige inkomsten. We hebben deze strategie nu enkele jaren ingezet en met succes. 19 van de huidige projecten zijn nu meerjarig, terwijl dat er in 2016 nog 15 waren.

OVERHEDEN

De baten vanuit overheden zijn in 2015 en 2016 buitenproportioneel hoog geweest en het waren voor het grootste deel ook eenjarige subsidies. De perspectieven zijn echter goed vanwege verschillende meerjarige programma's die met subsidie vanuit verschillende ministeries tot en met 2020 doorlopen.

Onze samenwerking met de verschillende ministeries is in 2017 verder toegenomen. In samenwerking met het Ministerie van Buitenlandse Zaken implementeren we nu, vanuit verschillende allianties, drie meerjarige programma's.

- In samenwerking met Plan Nederland (penvoerder) en Terre des Hommes hebben we het Girls Advocacy Alliance programma voor meisjesrechten ontwikkeld. Het is ons streven om vanuit de impact van dit programma extra fondsen te werven om nieuwe initiatieven en extra ambities te kunnen realiseren.
- Met het programma 'Down to Zero', bestrijden we de seksuele uitbuiting van meisjes. Dit programma voeren we uit in samenwerking met Terre des Hommes (penvoerder), Plan Nederland, Free a Girl en ICCO. Ook hierbij zetten we in op extra fondsenwerving.
- In vier Oost-Europese landen, Oekraïne, Georgië, Kosovo en Albanië, voeren we het MATRA-project uit. Met de lokale partners en overheden willen we de kinderbeschermingssystemen verbeteren. Eerder deden we dit al succesvol in Kosovo, Oekraïne en Georgië. Met een uitbreiding van het MATRA-project kunnen we onze impact verder vergroten en voortbouwen op ons werk van afgelopen jaren. Wij zullen onze kennis van deze landen en systemen verder door ontwikkelen tot nieuwe fondsenwervende mogelijkheden. We hebben de ambitie om met de resultaten vanuit deze programma's in meer landen de kinderrechten beter te borgen. Dat doen wij bij voorkeur met de partners, waarmee wij nu al een jarenlange relatie hebben opgebouwd.

Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport

Vanuit het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport ontvangen we € 200.000 ten behoeve van Het Kinderrechtencollectief voor voorlichting over kinderrechten in Nederland.

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft prioriteit gemaakt van de bestrijding van armoede onder kinderen. Van daaruit hebben we in samenwerking met Save the Children en Stimulansz het project 'Speaking Minds' ontwikkeld en in tien gemeenten geïmplementeerd. Wij zullen proberen om meer fondsen te werven, zodat dit project op nog grotere schaal kan worden uitgerold.

ANDERE ORGANISATIES ZONDER WINSTSTREVEN

We kunnen al jarenlang rekenen op de steun van collega-organisaties, die bijdragen aan ons juridische werk. Zo ondersteunen UNICEF Nederland, Stichting Kinderpostzegels Nederland, NSGK, Free a Girl, Nationaal Fonds Kinderhulp en Save the Children ons werk op specifieke thema's of activiteiten. De NSGK heeft een forse extra bijdrage toegezegd voor een nieuw thema in 2017: onderwijs. In 2017 was dat voor € 130.000.

Daarnaast zijn er vermogensfondsen die ons werk ondersteunen. Fondsen als Adessium Foundation, Stichting Dioraphte, VSB fonds, Janivo Stichting en Stichting Weeshuis der Doopsgezinden steunen diverse delen van ons werk. In 2017 was dat voor € 452.013.

PARTICULIEREN EN BEDRIJVEN

Defence for Children heeft bij particulieren en bedrijven tot dusver nauwelijks fondsen geworven. Met kleine initiatieven zijn er ongeveer 800 particulieren en enkele bedrijven, die ons op maandelijkse basis of incidenteel ondersteunen. In 2017 was dat voor een bedrag van € 76.457.

CBF-KEURMERK

Defence for Children gaat zorgvuldig om met elke euro om zo veel mogelijk kinderen te kunnen helpen. In 2016 heeft Defence for Children het CBF-keurmerk gekregen. We blijven met 5% aan de lage kant in de sector.

GOED DOEL

NATIONALE POSTCODE LOTERIJ

Sinds 2010 is Defence for Children beneficiënt van de Nationale Postcode Loterij. De Postcode Loterij bestaat sinds 1989 en doneert honderden miljoenen euro's per jaar aan organisaties die zich inspinnen voor bijvoorbeeld mensenrechten en ontwikkelingssamenwerking. Dankzij haar 2,9 miljoen trouwe deelnemers kan de Nationale Postcode Loterij uit de opbrengst van 2017 een recordbedrag van ruim € 357 miljoen schenken aan 112 goede doelen op het gebied van mens en natuur. Defence for Children ontvangt als vaste beneficiënt van de Postcode Loterij weer een prachtige jaarbijdrage van € 500.000, een enorme steun voor ons werk voor kinderrechten, waarvoor wij de deelnemers van de Nationale Postcode Loterij hartelijk danken.

Aan het woord

Margriet Schreuders, hoofd Goede Doelen van de Nationale Postcode Loterij licht toe waarom de Postcode Loterij graag bijdraagt aan het werk van Defence for Children.

“Met de kinderrechten desk helpt de organisatie direct individuele kinderen van wie de rechten geschonden worden. Daarnaast brengt Defence for Children steeds opnieuw complexe, maar ontzettend belangrijke kinderrechten thema's onder de aandacht bij overheden en instellingen. Zoals het lot van in Nederland gewortelde kinderen die dreigen te worden uitgezet. Of de ongeveer 300.000 kinderen in Nederland die opgroeien in armoede. Het werk van Defence for Children vergt vasthoudendheid, gedegen kennis en een hart voor kinderen. Werk dat alleen maar respect kan afdwingen.”

Trots

Schreuders: “Dankzij onze trouwe deelnemers kunnen we ieder jaar een substantiële bijdrage leveren aan meer dan honderd goede doelen die werken aan een betere wereld. Inmiddels is de Nationale Postcode Loterij de grootste particuliere fondsenwerver in Nederland en daar zijn we trots op. De bijdrage van de Postcode Loterij is meerjarig en de goede doelen bepalen zelf de besteding ervan op basis van hun expertise. We zijn blij dat we Defence for Children kunnen steunen in hun strijd voor kinderrechten.”

Goed nieuws in 2018

Tijdens de totstandkoming van dit jaarverslag werden we begin 2018 verrast door de komst van Postcode Loterij-ambassadeur Caroline Tensen met goed nieuws. Onze toekomstplannen voor een Kinderrechtenhelpdesk voor vluchtelingenkinderen in Griekland en Italië komen in een stroomversnelling dankzij een extra donatie van maar liefst € 1.640.000. Duizenden kinderen zijn hun land ontvlucht en krijgen nu onvoldoende bescherming. Velen zijn onderweg hun ouders verloren en vallen hierdoor ten prooi aan mensenhandelaars. Ze worden misbruikt, verhandeld en sommigen verdwijnen volledig uit zicht. Volgens de laatste cijfers van de Verenigde Naties verblijven er – alleen al in Griekenland – 3.270 alleenstaande kinderen. Met de extra gift van de Nationale Postcode Loterij nemen we het op voor deze kinderen en starten we, in navolging van de succesvolle helpdesk in Nederland, een Europese helpdesk.

BEHEER EN ORGANISATIE

ALGEMEEN

Defence for Children kijkt terug op een jaar waarin de interne organisatie verder is versterkt. Trots zijn we op onze gedreven, professionele medewerkers, die zich vasthoudend inzetten voor kinderrechten. Financieel hebben we het boekjaar 2017 positief kunnen afsluiten met een bedrijfsresultaat van € 75.600. Hierdoor wordt onze vermogenspositie weer iets sterker. In 2017 hebben we verder gewerkt aan de kwaliteitsverbetering van het managementinformatiesysteem. Zo hebben we in 2017 via IATI verantwoord, waardoor onze internationale programma's zowel financieel als inhoudelijk transparanter zijn geworden.

PERSONEEL

In 2017 is de personele bezetting iets gestegen van 25 fte's naar 26 fte's. Als gevolg van de nieuwe meerjarige programma's hebben we onze personeelsbezetting iets versterkt. Op 31 december had Defence for Children 30 medewerkers in dienst, waarvan 24 vrouwen en zes mannen (23, respectievelijk zes in 2016) het aantal medewerkers met een vast dienstverband is ten opzichte van 2016 gestegen van 20 naar 21 medewerkers. Het aantal medewerkers met een tijdelijk dienstverband is in 2017 gelijk gebleven: negen medewerkers.

Tabel 6: Personele bezetting (fte)

	2017	2016	2015	2014
Aantal medewerkers jaareinde	33	29	31	25
Gemiddeld aantal fte's	29	25	26	22

Verschillende stagiaires hebben in het jaar 2017 hun medewerking verleend aan de activiteiten van Defence for Children. Tien daarvan werden begeleid door het team Jeugdrecht, zes door het team Migratie en twee door het team Kinderrechten en Seksuele Uitbuiting. De stagiaires kregen voor hun werkzaamheden een bescheiden stagevergoeding. Ook kreeg een aantal studenten de mogelijkheid om hun afstudeeropdracht bij Defence for Children uit te werken. Waar het kan, zetten we vrijwilligers in. Verder wordt het team Uitbuiting ondersteund door de jongeren van ECPAT Youth. Zij houden zich voornamelijk bezig met het geven van voorlichting op scholen en ondersteunen bij campagnes en beurzen, waarvan de vakantiebeurs de belangrijkste is.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuimpercentage is gedaald van 8,86% in 2016 naar 2,9% in 2017. Het personeelsbeleid is erop gericht om medewerkers na herstel, in overleg met de bedrijfsarts, met een weloverwogen aanpak te re-integreren in de eigen functie.

Loopbaanontwikkeling

De medewerkers van Defence for Children zijn het kapitaal van de organisatie. Het is van groot belang om hen in de gelegenheid te stellen zich verder te ontwikkelen. Medewerkers volgden in 2017 niet alleen inhoudelijke trainingen, maar ook verschillende voor de organisatie essentiële trainingen. Zoals projectmonitoring en -evaluatie en managementvaardigheden. Defence for Children heeft per 1 juli 2015 het individuele loopbaanbudget geïntroduceerd. Het loopbaanbudget houdt in dat de werkgever per maand een bepaald percentage van het brutoloon van de individuele werknemer reserveert voor loopbaanontwikkeling. De opbouw is gemaximaliseerd tot 36 maanden. De scholingsbehoefte van de medewerkers wordt in de functionerings- en beoordelingssystematiek besproken en medewerkers worden gestimuleerd te blijven leren en zich te ontwikkelen. In 2017 maakten twaalf medewerkers gebruik van het loopbaanbudget.

BHV

Eén medewerker van Defence for Children is gediplomeerd bedrijfshulpverlener. Zij draagt, met de bedrijfshulpverleners van de andere organisaties die in het Kinderrechtenhuis gehuisvest zijn, de verantwoordelijkheid voor de eerste hulp aan de gebruikers van het pand en is verantwoordelijk voor een veilige ontruiming indien nodig. Naast de bhv-er is ook één medewerker gediplomeerd EHBO-er.

Beloning

Defence for Children volgt de cao Sociaal Werk, heeft een eigen personeelsreglement en een eigen salaris-regeling die een afgeleide is van de cao. Voor de vergoeding reiskosten woon-werkverkeer wordt de praktische regeling van de Belastingdienst gehanteerd. Werknemers zijn deelnemer in het Pensioenfonds voor Zorg en Welzijn. Het directeurssalaris van Defence for Children is ook gebaseerd op de cao. De directeur was in 2017 ingeschaald in schaal 15, periodiek U1.

Tabel 7: Directeurssalaris (jaarinkomen), bedragen in euro's

	2017	2016
Bruto loon	91.986	90.786
Vakantiegeld	7.359	11.455
Eindejaarsuitkering	9.960	10.009
Totaal jaarinkomen	109.305	112.250
SV lasten	9.988	9.903
Pensioen (werkgeversdeel)	11.504	11.215
Totale bezoldiging	130.797	133.368

Dit is ruim binnen de norm van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (maximaal € 168.000, inclusief pensioenbijdrage van de werkgever).

Personeelsvertegenwoordiging

De Personeelsvertegenwoordiging (PVT) bestaat uit vier leden, waarvan twee nieuwe leden eind 2016 via verkiezingen zijn benoemd. In 2017 heeft de PVT drie keer een overleg met de directeur gevoerd. Er is gesproken over onder andere het jaarplan 2017, de meerjarenbegroting 2018–2021, het jaarverslag en de jaarrekening 2016, de fondsenwervingsstrategie, het personeelsreglement en MT-reglement en de nieuwe beleidscyclus 2018–2021. Naast de PVT heeft Defence for Children ook een vertrouwenspersoon, een veiligheidsmedewerker en een Child Protection Officer.

Verzekeringen

Defence for Children vindt het belangrijk dat haar medewerkers en bestuurders in een veilige omgeving kunnen werken. Daarom hebben we diverse personeelsverzekeringen als algemene verzekeringen afgesloten om verschillende risico's af te dekken en de continuïteit te waarborgen. Het gaat om de volgende verzekeringen:

- ongevallenverzekering voor werknemers en vrijwilligers;
- zakenreisverzekering voor werknemers en derden;
- aansprakelijkheidsverzekering;
- brand/diefstalverzekering voor de inventaris;
- bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering;
- ziekteverzuimverzekering.

Kinderbeschermingsbeleid in de organisatie

In 2016 is een kinderbeschermingsbeleid (Child Protection Policy) aangenomen, die toeziet op het voorkomen van schade aan kinderen in de uitvoering van ons werk en uiteenzet op welke wijze wij reageren op wangedrag jegens kinderen van medewerkers in de uitvoering van ons werk. Een Child Protection Officer is aangesteld; deze medewerker is belast met advies, beleid en training rondom kinderbescherming in de organisatie. In de ontwikkelperiode van het beleid, tot en met juni 2017, was dit voor 0,2 fte en vanaf 1 juli voor 0,1 fte. De basistrainingen voor nieuwe medewerkers, vrijwilligers en stagiairs zijn meermaals uitgevoerd in 2017 en er heeft één opfrustraining plaatsgevonden voor de gehele organisatie. Steeds vaker wordt er aandacht besteed aan kinderbescherming in het wervings- en selectieproces van nieuwe stagiairs en medewerkers, alsook in de externe communicatie, zoals bijvoorbeeld op de Facebookpagina. Ook is er van alle medewerkers een Verklaring Omtrent het Gedrag Natuurlijke Personen aanwezig. In 2017 heeft de Child Protection Officer preventief advies gegeven op diverse gebieden, van hoe zo veilig mogelijk kinderparticipatie mogelijk te maken tot en met hoe extern te communiceren over de zaak van kinderen. Er zijn tot het moment van schrijven nog nooit signalen

geweest van wangedrag van medewerkers ten aanzien van kinderen of het (onbedoeld) schade toebrengen aan kinderen (inclusief stagiairs en vrijwilligers).

Reisveiligheidsbeleid

De coördinatie van het reisveiligheidsbeleid (Duty Travel Safety and Security Policy), bedoeld om medewerkers die naar en in het buitenland reizen te beschermen tegen geweld en ongelukken, is in 2017 bij een medewerker van het secretariaat neergelegd. Aangezien het secretariaat de reizen van de medewerkers regelt, is hiermee alle informatie over de reizen van medewerkers op één plek binnen de organisatie toegankelijk. De monitoring tijdens de dienstreizen wordt verzorgd door de directeur en bij zijn afwezigheid door MT-leden. In 2017 heeft er een veiligheidstraining plaatsgevonden, deze zal zeer waarschijnlijk in 2018 weer worden georganiseerd.

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Binnen de organisatie besteden we structureel aandacht aan Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen. Daarnaast vinden we dat kinderen recht hebben op een schone, eerlijke wereld. Daarom maken wij ook onze eigen bedrijfsvoering zo duurzaam mogelijk. In ons handelen houden we rekening met de gevolgen ervan op sociaal en economisch gebied, voor het milieu en voor kinderen. Binnen de organisatie zijn sinds 2017 stappen gezet op het gebied van klimaatbeheersing en energieverbruik en om papiergebruik zo laag mogelijk te houden. De personeelsvertegenwoordiging zal in 2018 andere mogelijkheden verkennen.

Monitoring en evaluatie

Al onze programma's zijn ontwikkeld volgens de Theory of Change danwel Logical Framework systematiek van doelstellingen, doelgroepen, impact, uitkomsten, output, activiteiten en resultaten. Op regelmatige basis worden de programma's gemonitord. De uitkomsten hiervan houden we bij in voortgangsrapportages en vormen de basis voor de uiteindelijke eindrapportage. Daarnaast bezoeken de programmamedewerkers de partners en projecten bij voorkeur jaarlijks en geven extra ondersteuning waar nodig. Zo waarborgen we de kwaliteit en voortgang van de programma's, kunnen we bijsturen wanneer nodig en houden we de donor op de hoogte.

Evaluatie begint wat ons betreft al tijdens de uitvoering van een programma. Tijdens de implementatie trekken we al lering uit wat we doen, wat de impact is en hoe we hier op voort kunnen bouwen in volgende programma's. De uiteindelijke eindevaluatie maken we samen met de stakeholders van een programma. De lessen en ervaringen hieruit delen we binnen de eigen organisatie in Nederland en ons internationale netwerk, zodat de opgedane kennis zo veel mogelijk bereik heeft.

Klachtenregeling

Ons beleid is erop gericht om continue te werken aan verbeteringen in ons werk. Externen kunnen gebruik maken van de klachtenregeling van Defence for Children. Een klacht wordt zeer serieus genomen en we behandelen deze vertrouwelijk. De Nederlandstalige klachtenregeling staat op de website. Een klachtenregeling voor onze partnerorganisaties maakt onderdeel uit van het partnercontract. In 2017 is er één formele klacht geweest in relatie tot ons werk.

TOEZICHT EN BESTUUR

ORGANISATIESTRUCTUUR

In 2003 zijn Defence for Children en ECPAT Nederland gefuseerd tot één organisatie in Nederland. Daardoor werd de statutaire naam gewijzigd in: Stichting Defence for Children International Nederland – ECPAT Nederland. In de dagelijkse communicatie wordt gewerkt onder de naam: Defence for Children.

In 2017 is de vereniging Defence for Children International – Nederland opgegaan in de stichting Defence for Children.

BESTUUR

Het bestuur heeft in 2017 twee keer vergaderd. De belangrijkste onderwerpen op de agenda waren:

- het jaarverslag 2016 en de jaarrekening 2016 (in aanwezigheid van een externe accountant);
- de overdracht van haar verantwoordelijkheden aan de nieuwe Raad van Toezicht, die per 6 april 2017 in functie is getreden.

Daarnaast is in elke vergadering gesproken over actuele, inhoudelijke, organisatorische en financiële ontwikkelingen.

SAMENSTELLING BESTUUR

Het bestuur is zodanig samengesteld dat de leden onafhankelijk van elkaar en van de directeur kunnen functioneren als goede beleidsbepalers, goede toezichthouders en adviseurs. In het eerste kwartaal van 2017 bestond het bestuur uit de volgende leden:

- C.A.P. (Cees) Weeda
- D.J.H.G. (Dennis) Vijgen
- G.J.B. (Gert-Jan) de Haas
- I.P. (Ingrid) Tuinenburg
- M.H.A. (Tineke) Strik
- A.C. (Nanneke) Quik-Schuijt
- C.J. (Kees) Bakker

RAAD VAN TOEZICHT

In 2016 heeft Defence for Children besloten om in 2017 te transformeren van bestuursmodel naar het Raad van Toezicht-model. In de praktijk functioneerde het bestuur al als een Raad van Toezicht, maar liepen de verschillende verantwoordelijkheidsgebieden daar nog niet aan synchroon.

Vanaf april 2017 werkt Defence for Children met een Raad van Toezicht, bestaande uit vijf leden. De directeur/bestuurder heeft vanaf april 2017 ook in formele zin de eindverantwoordelijkheid en legt verantwoording af aan de Raad van Toezicht.

Ten behoeve van een duidelijke afbakening van bevoegdheden en verantwoordelijkheden heeft de Raad van Toezicht de volgende stukken geactualiseerd en vastgesteld:

- wijziging van de statuten;
- het bestuursreglement;
- het Raad van Toezicht-reglement;
- het reglement voor de auditcommissie;
- het reglement voor de remuneratiecommissie.

De organisatie wordt aangestuurd door de directeur/bestuurder, ondersteund door een managementteam bestaande uit vier programmamanagers en het hoofd Financiën. Het oude bestuur heeft, na hun goedkeuring van de jaarrekening en jaarverslag 2016, haar verantwoordelijkheid overgedragen en afscheid genomen.

In de nieuwe Raad van Toezicht hebben vijf leden zitting: mevrouw Y. van der Kloet, de heer K. Bakker, de heer H. Wierema, mevrouw S. Goudsmit en de heer S. de Bruijn.

Functies en overige functies leden Raad van Toezicht

Mevrouw Y.C.M. (Yvette) van der Kloet

Voorzitter en lid remuneratiecommissie sinds 6 april 2017.

Overige functies: directielid MerweOord B.V., tevens lid RvT Qredits en lid Ledenadviesraad BVN.

Yvette van der Kloet: “Ieder kind heeft recht op een goede toekomst. Daarom lever ik van harte een bijdrage aan het waardevolle werk van Defence for Children voor kwetsbare jongeren. Als moeder, jurist en omdat ik geloof in delen en verbinden.”

De heer C.J. (Kees) Bakker

Vice-voorzitter sinds 6 april 2017.

Overige functies: van 2007 tot eind augustus 2017 voorzitter Raad van Bestuur Nederlands Jeugd Instituut (NJI), nu onderzoeker bij NJI en Universiteit Utrecht.

Kees Bakker: “Wat mij bijzonder aanspreekt is de grote deskundigheid én betrokkenheid waarmee Defence for Children zich nationaal en internationaal inzet voor kinderen en jongeren in de knel. Met bijna 50 jaar ervaring in de jeugdsector zet ik me graag in om dat werk te ondersteunen.”

De heer H.S.M. (Holke) Wierema

Voorzitter auditcommissie sinds 6 april 2017.

Overige functies: voormalig directeur Save the Children Nederland.

Holke Wierema: “Defence for Children doet belangrijk werk voor een kwetsbare groep kinderen die weinig verdedigers heeft. Daar lever ik graag een bijdrage aan.”

Mevrouw C.A. (Stans) Goudsmit

Voorzitter remuneratie commissie sinds 6 april 2017.

Overige functies: plaatsvervangend lid van het College voor de Rechten van de Mens en mediator.

Stans Goudsmit: “Een veilige en gezonde leefomgeving, dat is van groot belang voor de ontwikkeling van kinderen. Defence for Children draagt met zijn werk daaraan bij. Hoe mooi is het om daarvan deel uit te maken.”

De heer S.J.W. (Stefan) de Bruijn

Lid auditcommissie sinds 6 april 2017.

Overige functies: associate partner bij Schinkelshoek & Verhoog, eigenaar SDB Advies en lid Gemeenteraad van Amsterdam en Lid van raad van bestuur Yes We Can Clinics.

Stefan de Bruijn: “Als kind kon ik prettig en zorgeloos opgroeien. Dat gun ik elk kind. Kinderrechten helpen daarbij. Met mijn politiek-bestuurlijke en communicatie-ervaring lever ik graag een bijdrage aan de belangrijke inzet van Defence for Children daarvoor.”

De Raad van Toezicht heeft in 2017 vier keer vergaderd. De belangrijkste onderwerpen op de agenda waren: De begroting 2018 en het jaarplan 2018. Daarnaast is de directeur/bestuurder het proces gestart tot herijking van het beleid 2018–2021. In het proces heeft de Raad van Toezicht haar formele positie. Het nieuwe Beleidsplan 2018–2021 zal in het voorjaar 2018 aan de Raad van Toezicht ter vaststelling worden voorgelegd.

De leden van het bestuur en Raad van Toezicht zetten hun ervaring en kennis belangeloos in. Zij ontvingen in 2017 geen vergoeding voor hun functie. Reiskosten die gemaakt worden voor Defence for Children kunnen worden gedeclareerd.

DIRECTIE

Aloys van Rest is algemeen directeur van Defence for Children. Sinds april 2017 is Aloys van Rest de directeur/bestuurder. Hij is verantwoordelijk voor de uitvoering van strategie en beleid en stelt plannen en begrotingen op die door het bestuur worden vastgesteld. Bij de uitvoering van zijn taken wordt hij ondersteund door het managementteam dat bestaat uit de programmamanagers en het hoofd Financiën.

Remuneratiecommissie

Met de remuneratiecommissie houdt de Raad van Toezicht concreet toezicht op het functioneren van de directeur. Het bestuur houdt minimaal 1 x per jaar een functioneringsgesprek en 1 x per jaar een beoordelingsgesprek met de directeur en de commissie spreekt ook minimaal 1 x per jaar de Personeelsvertegenwoordiging.

Auditcommissie

De auditcommissie houdt toezicht op de financiële voortgang van de (fondsenwervende) organisatie. In 2016 is Defence for Children met een auditcommissie gestart. Zij kwam drie keer bijeen. De auditcommissie bestond uit het Raad van Toezicht lid dhr. H. Wierema (voorzitter), een algemeen lid van de Raad van Toezicht, de heer S. de Bruijn, het hoofd Financiën en de directeur. Het hoofd Financiën stelt managementrapportages op. Deze en andere achtergrondstukken worden besproken tijdens de auditcommissie. Aan de orde kwamen de kwartaalrapportages en investeringsvoorstellen. De auditcommissie heeft advies aan de Raad van Toezicht uitgebracht over de conceptbegroting 2018. Dit advies werd integraal door het bestuur overgenomen.

VERANTWOORDINGSVERKLARING

Als uitgangspunt voor deugdelijk bestuur onderschrijft Defence for Children de 'drie principes van het CBF', waarover het bestuur verantwoording aflegt:

- De scheiding tussen toezicht houden, besturen en uitvoeren.
- De effectiviteit en efficiëntie van bestedingen.
- De omgang met belanghebbenden.

Toezicht houden, besturen en uitvoeren

Tot april 2017:

Het bestuur benoemt en ontslaat directieleden; monitort en beoordeelt het functioneren van de directie; stelt de accountant aan; stelt de auditcommissie in; beslist over statuten, strategische beleidsdocumenten en het directiereglement; en beschikt over alle overige middelen voor het adequaat uitvoeren van zijn taak.

Per april 2017:

De dagelijkse leiding is de verantwoordelijkheid van de statutaire directie, die fungeert binnen de kaders van de statuten en het directiereglement en periodiek rapporteert aan de Raad van Toezicht over de voortgang van de organisatie.

Beleidsvoorbereiding en uitvoering gebeurt door het collegiaal werkend managementteam, dat leiding geeft aan het proces van beleidsuitvoering door de werkorganisatie, wordt voorgezeten door de directeur, die de eindbeslissingen neemt.

Communicatie belanghebbenden

Een sleutelvoorwaarde voor succes: aandacht voor belanghebbenden met wie we samenwerken.

Kinderen en hun ouders

Met de kinderen en hun ouders onderhouden we contact via:

- de Kinderrechtenhelpdesk;
- evenementen en acties waarbij kinderen aanwezig zijn;
- de veldkantoren van onze partnerorganisaties;
- veldbezoeken;
- advocaten en ander professionals werkend met en voor kinderen.

Parlementariërs, ministers, staatssecretarissen en beleidsmedewerkers op de verschillende ministeries

Een zeer intensief contact ligt er met de verschillende politieke partijen in de Tweede en Eerste Kamer. Daarnaast zijn de relaties met de departementen intensief en belangrijk. De hoge kwaliteit van het werk van Defence for Children wordt erg gewaardeerd, hoewel de adviezen van Defence for Children vanwege politieke motieven niet altijd worden opgevolgd.

Collega-organisaties

Omdat Defence for Children als juridische organisatie een unieke positie heeft in het veld van kinderrechten, wordt er vaak samengewerkt tussen de andere kinderrechtenorganisaties en Defence for Children. Deze samenwerking leidt vaak tot inhoudelijke afstemming van lobby-activiteiten en van het juridische werk. Hierdoor wordt er erg effectief samengewerkt en ontstaan er ook coalities met meerdere organisaties, waarbij Defence for Children soms de coördinerende functie bekleedt maar vaker de uitvoerende organisatie is om uitvoering te geven aan de lobby en pleitbezorging.

Donateurs

Donateurs, vrijwilligers en andere sympathisanten geven ons werk draagvlak, legitimiteit en een financiële basis. Om de vensters van communicatie en informatievoorziening hier wijd open te houden, gebruiken we onder meer:

- social media en website;
- nieuwsbrieven;
- uitingen in de media;
- het jaarverslag;
- overige communicatiemiddelen.

Institutionele donoren en stichtingen versterken onze legitimiteit en financiële basis met hun vertrouwen nog verder. Onze relatie met de Ministeries van Buitenlandse Zaken, Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de Nationale Postcode Loterij, Plan Nederland, Terre des Hommes, Stichting Kinderpostzegels Nederland, NSGK, Save the Children, Nationaal Fonds Kinderhulp, UNICEF Nederland en zakelijke geldgevers onderhouden we vooral via:

- de samenwerking in de verschillende projecten
- persoonlijk contact;
- goed onderbouwde financieringsaanvragen;
- op maat gemaakte rapportages.

De Raad van Toezicht ziet toe op een zorgvuldige omgang met deze belanghebbenden, onder meer met een klachtenregeling. De directeur/bestuurder heeft in het verslagjaar 2017 slechts één klacht in behandeling gekregen. Deze klacht is direct aanleiding geweest om persoonlijk contact op te nemen met de betreffende persoon en is vervolgens zorgvuldig en adequaat afgehandeld.

FINANCIEEL BELEID

Transparantie en efficiëntie

Defence for Children is afhankelijk van het vertrouwen van ministeries, private fondsen, collega-organisaties en donateurs. Meer en meer worden eisen gesteld aan de financiële verantwoording en aan de impact van ons werk. Hiervoor volgen we een paar belangrijke stappen:

- In 2016 zijn we gestart om, zoals veel organisaties, onze verantwoording naar buiten te laten ondersteunen met IATI. Dit is een applicatie, die het mogelijk maakt consistent en transparant verantwoording af te leggen.
- Maandelijks vindt er een financiële analyse plaats en wordt er per kwartaal formeel via de auditcommissie aan de Raad van Toezicht gerapporteerd over de financiële status van de organisatie en de stand van zaken van de lopende werkzaamheden.
- De jaarrekening wordt door een externe accountant gecontroleerd en parallel aan dat proces onderzoekt de accountant de financiële en organisatorische processen. De accountant bundelt de bevindingen met aanbevelingen in een Management Letter die aan de auditcommissie van de Raad van Toezicht wordt aangeboden.
- Van enkele grote programma's en projecten vindt er voor de betreffende donor jaarlijks een separate accountantscontrole plaats.
- Het interne proces voor het verrichten van financiële transacties, is verder geoptimaliseerd. Zodat het 'vier-ogen' principe niet alleen op papier, maar ook bij het online bankieren digitaal wordt toegepast.

Wet- en regelgeving

We dienen ons strikt te houden aan externe wet- en regelgeving. Daarnaast moeten we voldoen aan verschillende subsidierichtlijnen van donoren (bijvoorbeeld de richtlijnen van ministeries, de Europese Commissie en private fondsen). Het is belangrijk om ontwikkelingen die zich extern voordoen goed te volgen en indien noodzakelijk direct toe te passen. Dat geldt ook voor de Wet Normering Topinkomens die toegepast moet worden ten behoeve van de beloning van directeur en bestuur.

Interne monitoring

Maandelijks worden de inkomsten en uitgaven van de organisatie gemonitord. De programmamanagers van de verschillende teams analyseren de verschillen en nemen initiatief tot bijstelling, als dat noodzakelijk is. Per kwartaal worden in samenwerking met het hoofd financiën de managementrapportages opgesteld die besproken worden in het managementteam en auditcommissie. Dit betreft een overzicht van de realisatie versus de begroting en een inschatting van het resultaat bij ongewijzigd beleid, een liquiditeitsoverzicht, een fondsenwervingsoverzicht en een projectenoverzicht met de voortgang van de projecten. Aan de hand hiervan worden de financiële positie, de liquiditeitsituatie en de financieringsbehoeften nader besproken. Dit is van belang, omdat de risico's waarvoor we gesteld zijn nog steeds aanzienlijk zijn, zoals onder andere blijkt uit de financiële ratio's per eind 2017 van de liquiditeit (1,26) en solvabiliteit (16,8%). Ten aanzien van de solvabiliteit streven we naar een percentage van circa 40% in het begin van de komende decennia.

De reserves zijn eind 2017 € 955.033. Het streven is om toe te groeien naar een reservepositie van € 1.200.000 in de komende jaren. Een dergelijke positie is nodig, omdat we op diverse terreinen risico's lopen en deze moeten kunnen worden opgevangen als het even tegen zit. De risico's zijn verderop in dit hoofdstuk uitgeschreven. De auditcommissie heeft in 2017 nauwlettend gekeken naar de reservepositie aan de hand van de kwartaalrapportages.

Verhoudingen bij fondsenwerving

In het hoofdstuk fondsenwerving lichten we de baten en de herkomst hiervan toe. Het doel is om het overgrote deel van de baten te besteden aan de doelstelling. We streven naar een bestedingspercentage van 90% aan de doelstelling. Als we meer in detail inzoomen op de verhoudingen tussen de lasten dan streven we naar maximaal 7% aan beheer en administratie en maximaal 3% aan fondsenwerving te besteden. Het percentage in 2017 voor beheer en administratie was 11%. En het percentage fondsenwerving 5%. De afwijking werd veroorzaakt doordat we met onze externe partnerorganisaties afwijkende contractperiodes zijn aangegaan. Dit heeft slechts alleen voor het financiële jaar 2017 effect.

Projectpartners

Voor de uitvoering van met name de internationale projecten werken we met projectpartners. Bij de ontwikkeling van een project gaan we na op welke wijze de beste resultaten behaald kunnen worden en wie welke activiteiten dient uit te voeren. Bij de keuze van de projectpartner beoordelen we de beheerscapaciteit van de projectpartner. Alle rechten en verplichtingen worden vastgelegd in een contract. In dit contract wordt ook verwezen naar het Sanctiebeleid, het Antifraude- en het Anti-corruptiebeleid dat Defence for Children hanteert.

Beleggingsbeleid

We zetten onze middelen niet risicovol weg. Het geldt dat we ontvangen van onze donoren wordt ingezet voor de doelstellingen. Verder is de omvang van ons werkkapitaal op sommige momenten dermate laag, dat een verantwoorde risicospreiding van een portefeuille niet mogelijk is. Het gevolg hiervan is dat onze liquide middelen op een spaarrekening worden gezet, wanneer ze niet meteen nodig zijn voor de uitvoering van ons werk. We maken hierbij zo veel mogelijk gebruik van ideële banken, passend bij onze signatuur.

Wijziging jaarverslag 2016

In het Jaarverslag 2016 is er een stelselwijziging doorgevoerd aangaande de jaarlijkse bijdrage van de Nationale Postcode Loterij van € 500.000. Deze houdt in dat ook de toekomstige vorderingen op de Nationale Postcode Loterij moeten worden verantwoord. Daarmee komen wij tegemoet aan een door de branche geaccepteerde stelselwijziging voortkomende uit de 'richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties'. Als gevolg van deze stelselherziening is de continuïteitsreserve van Defence for Children met € 500.000 verhoogd tot € 879.432 per eind 2016. Per ultimo 2017 is de continuïteitsreserve € 955.033. Deze reserve is gevormd conform de VFI-richtlijn Financieel Beheer en dient als buffer, zodat de activiteiten van Defence for Children enige tijd kunnen worden voortgezet bij financiële tegenslagen. Het betreft met name de risico's van fluctuerende en/of tegenvallende inkomsten of onvoorziene kosten in de exploitatie. De reserve mag conform bovengenoemde richtlijn maximaal anderhalf maal de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie bedragen. Als kosten van de

werkorganisatie worden aangemerkt: directe wervingskosten en uitvoeringskosten. Bij het bepalen van deze reserve wordt door de Directie uitgegaan van de gemiddelde kosten werkorganisatie over de verslagjaar en de begrote kosten werkorganisatie komend boekjaar. De opgebouwde reserve voldoet hieraan. De Directie streeft ernaar de reserve op het niveau te brengen van een half maal het niveau van de kosten van de werkorganisatie.

BELANGRIJKSTE RISICO'S EN ONZEKERHEDEN

Omggaan met risico's hoort bij de uitvoering van ons werk. Daarom is risicomanagement een onderdeel van de (strategische) planning van de organisatie.

Het risicomanagement is een doorlopend proces binnen de organisatie. Het management volgt een aantal stappen te weten:

- identificatie van risico's;
- analyse van risico's;
- risicobepaling en op te zetten beheersmaatregelen.

Als internationale kinderrechtenorganisatie hebben we te maken met uiteenlopende risico's voor de veiligheid van onze medewerkers. Ook zijn er risico's op het gebied van financiën en relatiebeheer. Andere risico's betreffen fondsenwerving, het beheer van de programma's en de juiste en tijdige plaatsing van gekwalificeerde medewerkers.

Onze reputatie en naamsbekendheid zijn van groot belang. Als onze reputatie onder druk komt te staan, kan dat gevolgen hebben voor onze inkomsten, onze toegang tot landen en gebieden en niet in de laatste plaats de effectiviteit van onze hulpverlening. Onze reputatie wordt ook geraakt door incidenten met andere organisaties en omstandigheden die wij niet zelf kunnen beïnvloeden.

We beoordelen onze risico's op verschillende niveaus in de organisatie. We schatten periodiek de mogelijke financiële gevolgen in om onze financiële reserves te kunnen bewaken. We leggen vast welke risico's we daadwerkelijk zien optreden en wat de gevolgen daarvan zijn. Hiermee kunnen we de kans op en impact van negatieve effecten nauwkeuriger vaststellen en ervan leren.

We analyseren de risico's aan de hand van onderstaande risicomatrix, waarbij we voor elk risico de kansen, beheersmaatregelen en mogelijke impact inschatten.

Tabel 7: Risicomatrix

Strategische risico's	Beheersmaatregel	Risicoprofiel
Kinderbeschermingsbeleid		
Schade aan kinderen, in de uitvoering van ons werk	In 2016 is een kindbeschermingsbeleid geïmplementeerd en deze wordt gehandhaafd.	Medium
Onze reputatie wordt geschaad	Er is crisisbeleid geformuleerd en deze wordt gestart wanneer nodig.	Medium
Publiciteit		
Er wordt foutieve/onjuiste informatie verstrekt in de media	Er is mediabeleid geformuleerd.	Medium

Strategische risico's	Beheersmaatregel	Risicoprofiel
Samenwerken		
Afspraken in de samenwerking of in de uitvoering van (binnenlandse en buitenlandse) projecten met andere organisaties schaadt ons.	Defence for Children is selectief in de keuze van de samenwerkingspartners.	Medium
	Er is een systeem van interne en externe controle en evaluatie van de samenwerking.	Medium
Operationele risico's		
Privacy beleid		
De vertrouwelijkheid van kinderen wordt geschaad.	Er wordt intern gewerkt aan protocollen om de privacy van kinderen te waarborgen.	Medium
	Via autorisaties, bewustwording en gesloten kasten wordt hieraan gewerkt.	Medium
Kwaliteitsbeleid		
Interne controle schiet te kort.	Er is een plannings- en controlsysteem, die regelmatig terugkoppelt naar het management.	Medium
Personeelsbeleid		
Veiligheid tijdens reizen laat te wensen over.	Er is een veiligheidsbeleid en een veiligheidsmedewerker. Verder is er een uitgebreide reisverzekering, die ons ook bijstaan in geval van een ontvoering.	Laag
Stellen verkeerde mensen aan.	Er worden van alle medewerkers, vrijwilligers, ZZP'ers en toezichhouders een VOG's opgevraagd. Ook vragen we ze een gedragscode te ondertekenen.	Laag
Financiële risico's		
Fraudebeleid		
Fraude binnen DCI-ECPAT.	Door autorisaties en het consequent toepassen van het 4-ogen principe worden fraudemogelijkheden beperkt.	Medium
We werken in landen met zwakke structuren, waar de kans op fraude aanwezig is.	Halfjaarlijkse rapportages en jaarlijkse accountantsrapporten worden beoordeeld alsmede projectbezoeken vinden regelmatig plaats. Kennis op het terrein van de organisatieontwikkeling wordt ontwikkeld.	Medium

Financiële risico's	Beheersmaatregel	Risicoprofiel
Financiële continuïteit		
Financiële werving schiet te kort.	Het managen van de flexibele schil.	Hoog
	Diversiteit in fondsenwervingskanalen.	Hoog
	Strategie gericht op structurele inkomsten.	Hoog
Kostenbeheersing		
Kosten stijgen door tegenvallers.	Kostenbeheersing (planning en control) en rapportages.	Medium
Risicoprojecten kunnen grote invloed hebben op de financiële positie.	Actieve beheersing; budgethouders aanspreken op onderbestedingen en overschrijdingen.	Laag

Tabel 8: Uitleg risicomatrix

Strategische risico's	Kans	Impact	Risicoprofiel
Kinderbeschermingsbeleid	10%	100%	0,1 = medium
Publiciteit	10%	100%	0,1 = medium
Samenwerken	10%	100%	0,1 = medium
Operationele risico's			
Privacy beleid	20%	50%	0,1 = medium
Kwaliteitsbeleid	10%	100%	0,1 = medium
Personeelsbeleid	10%	50%	0,05 = laag
Financiële risico's			
Fraudebeleid	10%	100%	0,1 = medium
Fondsenwervingsbeleid	30%	100%	0,3 = medium
Kostenbeheersing	15%	50%	0,075 = medium/laag
Aansprakelijkheidsstelling door derden	5%	20%	0,01 = laag

JAARVERSLAG RAAD VAN TOEZICHT

Op 5 april 2017 heeft een statutenwijziging plaatsgevonden en is het oude bestuursmodel vervangen door twee nieuwe organen. Deze bestaan uit een bestuur (momenteel één directeur die zich bezig houdt met het besturen van de Stichting) en een Raad van Toezicht. In een gezamenlijke vergadering van 6 april traden na goedkeuring van de jaarrekening en jaarverslag 2016 de oude bestuursleden af en begon de nieuw benoemde Raad van Toezicht haar werkzaamheden. Hiermee werd ook de inhoudelijke en financiële overdracht naar de nieuwe Raad van Toezicht geregeld.

Tabel 9: Functieverdeling Raad van Toezicht

Naam	Functie
Mevrouw Y.C.M. (Yvette) van der Kloet	Voorzitter en lid remuneratiecommissie
De heer C.J. (Kees) Bakker	Plaatsvervangend voorzitter
De heer H.S.M. (Holke) Wierema	Voorzitter auditcommissie
De heer S.J.W. (Stefan) de Bruijn	Lid auditcommissie
Mevrouw C.A. (Stans) Goudsmit	Voorzitter remuneratiecommissie

De Raad van Toezicht heeft in 2017 vier maal vergaderd en heeft zich vooral bezig gehouden met de volgende onderwerpen:

- het beleid;
- het vaststellen van verschillende nieuwe reglementen voor het bestuur en de Raad van Toezicht;
- het proces tot actualisering van het beleidsplan 2018–2022;
- de financiële ontwikkeling van de organisatie;
- de diverse beleidsterreinen van de organisatie aan de hand van presentaties door de betreffende medewerkers en door externen;
- de begroting en het jaarplan voor 2018.

Buiten de vergaderingen om is aandacht besteed aan het kennismaken met de medewerkers.

De auditcommissie heeft drie maal vergaderd met directeur en de financieel manager. Daarbij heeft de commissie zorgvuldig gekeken naar de samenwerking en afspraken met de accountant. In aanwezigheid van de directeur heeft de auditcommissie in november een overleg met de accountant gevoerd ter evaluatie van de controle van de jaarrekening van 2016 en de actualisatie van de afspraken. Ook heeft de auditcommissie aandacht besteed aan de verschillende financiële rapportages, het continuïteitsbeleid, het risicobouwwerk van de organisatie en de voorbereiding van de begroting en het jaarplan van 2018 voor behandeling in de Raad van Toezicht. Van de bevindingen en aanbevelingen is uitgebreid verslag gedaan in de Raad van Toezicht.

De remuneratiecommissie heeft overleg gehad met de Personeelsvertegenwoordiging. Daarnaast heeft de commissie een functioneringsgesprek met de directeur gevoerd, waarvan terugkoppeling aan de Raad van Toezicht is gegeven.

De Raad van Toezicht is tevreden met de behaalde (financiële) resultaten die zullen bijdragen aan het duurzaam opkomen voor de kinderrechten in binnen- en buitenland. De Raad bedankt dan ook graag alle medewerkers voor hun niet aflatende inzet en complimenteert de organisatie met de behaalde resultaten op de diverse onderdelen van het kinderrechtenbeleid.

GROTE BETROKKENHEID

MEDEWERKERS:

Mariëlle Bahlmann, Alexandra Barendsen*, Maartje Berger, Mirjam Blaak, Laura Bosch, Ingrid de Bruijne-van Velzen*, Joyce Brummelman, Hevien Dahly, Sharon Detrick, Gert Jan Geertsema, Martine Goeman, Jolanda Heemskerk-Tukker, Tirsa Hofstee, Ytje Hokwerda, Karin Koemans-van Westbroek, Daniëlle de Jong, Pien Klieverik, Jacqueline Kodden, Carrie van der Kroon, Theo Noten, Marja van de Pavert, Aloys van Rest, Martha Roes, Sander Schuitemaker, Maartje Schulte, Wanchi Tang*, Martin Vegter, Timo Veldman, Celine Verheijen, Jantine Walst, Machteld van Werven, Roos Willems en Iara de Witte.

* Deze medewerkers hebben in 2017 de organisatie verlaten.

STAGIAIRES:

Dania Al Zubaidi, Yuli Arrieta Cabana, Sanne van den Beemt, Brigitte Egbers, Tim Grootenhuis, Ruby Jelicic, Esmee de Jong, Nikoleta Lydaki Samantiri, Sharon Onkenhout, Arja Oomkens, Jessica van der Plas, Chantal Roso, Yuri Torres, Daphne Salvino, Charlotte Vanderhilt, Britt Veldhuis, Annemieke van Vliet en Nabila Zerkouni.

VASTE VRIJWILLIGERS

Miranda van den Broek, Jos Busscher, Bahar Cirakoglu, June de Groot, Laila Janssen, Mindy Mosk, Sow-Yen Sanchez, Dick Schoonenwolf, Willemijn Smit, Juul Tielens, Emese Veldhuizen en Rosa Warmerdam.

HARTELIJK DANK AAN ONZE EXTERNE BETROKKEN ADVISEURS:

Prof. Mr. Dr. Karin Arts Professor aan het Institute of Social Studies, hoogleraar International Law and Development, Akila Aggoune Member Advisory Board Defence for Children International, Prof. Dr. Herman Baartman Emeritus hoogleraar Vrije Universiteit Amsterdam, Mr. Rina Beers Senior Beleidsmedewerker federatie Opvang, Drs. Marianne Begemann Jeugdarts, adviseur mensenrechten en gezondheid, Prof. Mr. Pieter Boeles Emeritus hoogleraar immigratierecht Universiteit Leiden, Mr. Apollonia Bolscher, Junior Docent, Universiteit Leiden, Mr. Dr. Yannick van den Brink, Universitair docent Universiteit Leiden, Prof., Mr. Drs. Mariëlle Bruning hoogleraar Jeugdrecht Universiteit Leiden, Mr. Nigel Cantwell Member Advisory Board Defence for Children International, Mr. Dr. Goos Cardol Juridisch adviseur Raad voor de Kinderbescherming en docent aan de Hogeschool Zuyd, Christine Cornwell Member Advisory Board Defence for Children International, Mr. Corinne Detmeijer-Vermeulen Nationaal rapporteur Mensenhandel en seksueel geweld tegen kinderen, Prof. Mr. Jaap Doek Member Advisory Board Defence for Children International, Mr. Else Weijzenfeld van Fischer Groep advocaten, Drs. Marjon Donkers Zelfstandig adviseur kinderrechten en jeugdbeleid, Mr. Dr. Jo Dorscheidt Universitair docent Rijksuniversiteit Groningen, Marc Dullaert, MBA, Kinderombudsman tot 1 april 2016, Mr. Drs. Reinier Feiner Advocaat Jeugd(straf)recht, Johan Gortworst Federatie Opvang, Astrid Greven, adviseur inclusief onderwijs, Mr. Lennie Haarsma Trainer, Jana Hainsworth MSCI Secretaris-generaal van Eurochild, Heleen Hartholt, adviseur inclusief onderwijs, Dr. Maria Herczog Phd Senior Technical Advisor at Beter Care Network International, Dr. Stella Hoff Wetenschappelijk Medewerker Sociaal Cultureel Planbureau, Prof. Dr. Mr. Margrite Kalverboer Bijzonder hoogleraar Rijksuniversiteit Groningen, vanaf 15 mei 2016 Kinderombudsman, Dr. Moushira Khattab Member Advisory Board Defence for Children International, Mr. Drs. Jeannette Kok Wetgevingsjurist Afdeling advisering bij de Raad van State, Mr. Drs. Maria de Jong-de Kruijf Advocaat personen- en familierecht, Mr. Coby van der Kooi beleidsadviseur bij de Kinderombudsman, Prof. Dr. Peter van der Laan Bijzonder hoogleraar aan de Vrije Universiteit Amsterdam, Prof. Mr. Ton Liefwaard hoogleraar Kinderrechten Universiteit Leiden, Prof. Dr. Kristoffel Lieten Emeritus hoogleraar Universiteit van Amsterdam, Mr. Manuela Limbeek Docent Jeugdrecht Universiteit Leiden, Dr. Najat Maalla M'jid Voormalig Speciale Rapporteur voor de VN inzake kinderhandel, kinderprostitutie en kinderpornografie, Myra ter Meulen Zelfstandig adviseur jeugdbeleid en preventie kindermishandeling, Mr. Stan Meuwese Oud-directeur Defence for Children, Prof. Mr. E.M. Mijnaerends Bijzonder hoogleraar Jeugdstrafrecht Universiteit Leiden Landelijk Jeugdofficier van Justitie, Mr. Shaddy Mirza

Inspiratie Creatie (gedragsinterventies voor jongeren), Drs. Ria van Nistelrooy Maatschappelijk Activeringswerker Stichting de Vonk, Karin van Nuland Adviseur armoede en schulden Stimulansz, Prof. Dr. Barbara Oomen Bijzonder hoogleraar Rechtspluralisme, Mr. Drs. Carla van Os Onderzoeker Rijksuniversiteit Groningen, Mr. dr. Jolanda Uit Beijerse universitair hoofddocent straf- en strafprocesrecht aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, Mr. Ieta Polman IP Begeleiding, Prof. Dr. Maartje Raijmakers hoogleraar Universiteit van Amsterdam, Drs. Adrianne van Rheenen GZ Psycholoog Raad voor de Kinderbescherming, Prof. Dr. Conny Rijken hoogleraar Tilburg University, Prof. Mr. Peter Rodrigues hoogleraar Immigratierecht Universiteit Leiden, Fietje Schelling Zelfstandig adviseur ervaringsdeskundigheid, mr. Jacqueline Schoonheim, juridisch adviseur inclusief onderwijs, Mieke Schuurman, Senior Policy and Advocacy Coordinator, Eurochild, Terry Smith Adviseur Separated Children in Europe Programme, José Smits, adviseur inclusief onderwijs, Prof. Dr. Luc Stevens Directeur Nivoz, Dr. Kees Vernooij Lectoraat hogeschool, Edith Stein, Drs. Caroline Vink Senior beleidsadviseur NJI, Drs. Margreet Visser Coördinator en klinisch psycholoog KJTC, Haarlem, Prof. Mr. Paul Vlaardingerbroek hoogleraar Tilburg University, Mr. Drs. M. Jeltse, Mr. C.C. Peterse, Mr. E. Huls, Mr. Dr. Drs. Machteld Vonk Universitair docent Universiteit Leiden, Mr. Drs. Marjan Wijers Onderzoeker en consultant mensenhandel en mensenrechten, Drs. Agnes van Wijnen, adviseur inclusief onderwijs, Prof. Dr. Ido Weijers emeritus hoogleraar Jeugdbescherming Universiteit Utrecht, Prof. Dr. Micha de Winter hoogleraar Pedagogiek Universiteit Utrecht, Andreas Zenthoffer, European Semester Officer, Europese Commissie, Dr. Elianne Zijlstra Onderzoeker Rijksuniversiteit Groningen, Mr. Kartica van der Zon Onderzoeker Universiteit Leiden en Gert Jan Slump – Restorative Justice Nederland.

DOELSTELLINGEN 2018

DOELSTELLINGEN 2018

Miljoenen kinderen wereldwijd raken in de verdrukking door ongelijke kansen, armoede, geweld, oorlog en politieke instabiliteit. In 2018 zetten we ons werk voor de naleving van kinderrechten in Nederland en internationaal dan ook onverminderd door, met een focus op kwetsbare en potentieel kwetsbare kinderen.

Samen met onze nationale en internationale partners en netwerken streven we naar:

- toegang tot het recht voor individuele kinderen;
- versterking van de kinderrechtenbeschermingssystemen in Nederland en in onze partnerlanden.

We hebben met de resultaten 2017 een goede basis gelegd voor het jaarplan 2018. Met de leden van de nieuwe Raad van Toezicht zijn we in 2017 gestart zijn met het ontwikkelen van een nieuw beleidsplan 2018–2021. Dit beleidsproces ronden we in 2018 af.

Thema's en strategische prioriteiten

We zijn en blijven op de eerste plaats een juridisch kenniscentrum en een pleitbezorgingsorganisatie voor kinderrechten. Waarbij onze kernwerkzaamheden zich richten op de thema's:

- Meisjesrechten
- Bestrijding seksuele uitbuiting
- Kinderrechten en migratie
- Jeugdstrafrecht
- Kindermishandeling
- Familie, waaronder familierecht en jeugdhulp
- Kinderen in armoede

In 2017 zijn we gestart met een nieuw thema: onderwijs, dat we in 2018 verder gaan uitbouwen.

In ons geactualiseerde beleidsplan 2018–2021 hebben we de volgende strategische prioriteiten vastgesteld:

- Stop geweld tegen kinderen
- Gelijke rechten, gelijke kansen.

Deze strategische prioriteiten worden in 2018 nader uitgewerkt.

Activiteiten

Ook in 2018 kunnen kinderen en hun belangenbehartigers bij ons terecht voor juridisch advies.

Onze standpunten over het brede terrein van kinderrechten zullen we ook in 2018 nadrukkelijk laten horen of op de politieke agenda proberen te krijgen. En dat doen wij met de steun van alle partners en de participatie van jongeren. We doen onderzoek om onze lobbyactiviteiten te ondersteunen, omdat onze standpunten altijd zijn onderbouwd door zorgvuldige analyses.

Met de steun van het Ministerie van Buitenlandse Zaken zullen we in vier Oost-Europese landen (Oekraïne, Kosovo, Albanië en Georgië) de komende drie jaar intensief werken aan de verbetering van de kinderrechtenbeschermingssystemen. En de Nationale Postcode Loterij stelt ons in 2018 in staat om met veel ambitie de Europese kinderrechtenhelpdesk te starten, te beginnen in Griekenland en Italië.

2018 is ook het jaar dat de Nederlandse regering voor de vijfde keer dient te rapporteren over de naleving van het Kinderrechtenverdrag aan het VN-comité voor de Rechten van het Kind. Defence for Children neemt namens het Kinderrechtencollectief de coördinatie van de NGO-rapportage op zich.

Stevige partners en netwerken

Vanuit onze kennisrol hebben we in 2017 weer meer inhoudelijke partners aan ons verbonden. Wij zijn blij met deze samenwerking en zullen in 2018 met passie en professionaliteit deze samenwerkingsverbanden verder ontwikkelen. We zullen ook blijven zoeken naar mogelijkheden om onze partnernetwerken uit te breiden en te verdiepen. Duurzame strategische partnerschappen zijn van grote waarde om impact te creëren. In 2018 bouwen we de huidige strategische partnerships verder uit en zetten bestaande partnerships om in duurzame relaties.

Interne organisatie

Om al onze plannen waar te kunnen blijven maken, werken we aan een sterke interne organisatie. Zo investeren we in 2018 in ons personeel met gerichte opleidingen. En werken we aan de continuering van een groeiende vermogenspositie.

BEGROTING 2018

Alle bedragen zijn in euro's

Begroot 2018

Baten:

Baten van particulieren	20.000
Baten van bedrijven	10.000
Baten van loterijorganisaties	500.000
Baten van subsidies van overheden	2.100.000
Baten van verbonden organisaties zonder winststreven	-
Baten van andere organisaties zonder winststreven	1.289.000
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten	1.000
Som der baten	<u>3.920.000</u>

Lasten:

Besteed aan doelstellingen

Jeugdrecht en jeugdstrafrecht	1.085.000
Seksuele exploitatie en kinderhandel	810.000
Kinderrechten en migratie	450.000
Meisjesrechten	<u>1.000.000</u>
	3.345.000

Werving baten

Wervingskosten	150.000
----------------	---------

Beheer en administratie

Kosten beheer en administratie	325.000
--------------------------------	---------

Som der lasten	<u>3.820.000</u>
----------------	------------------

Saldo vóór financiële baten en lasten	<u>100.000</u>
---------------------------------------	----------------

Saldo financiële baten en lasten	-
----------------------------------	---

Saldo van baten en lasten	<u>100.000</u>
----------------------------------	-----------------------

De begroting 2018 laat een positief resultaat zien van € 100.000.

ONZE PARTNERS

SAMENWERKEN DOEN WE MET:

UNICEF Nederland – leder(In) – Verwey-Jonker Instituut – Nederlandse Stichting voor het Gehandicapte Kind – Kinderrechtswinkel – International Child Development Initiatives – Augeo Foundation – Bernard van Leer Foundation – Fonds Verstandelijk Gehandicapten – Gemeente Leiden – Kinderombudsman – Stichting Heilige Geest Weeshuis – Nationale Postcode Loterij – Stichting Kinderpostzegels Nederland – Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport – Universiteit Leiden – Nederlands Jeugdinstituut – NJR – Johanna Kinderfonds – Revalidatiefonds – Child Friendly Agencies Nederland – Plan Nederland – SOS Kinderdorpen – Amnesty International – Save the Children – Terre des Hommes – War Child Holland – Breed Mensenrechten Overleg – Platform mensenrechteneducatie - Stichting Alexander – Better Care Network – JSO Expertisecentrum – Stichting Jeugdfonds Wees een Zegen – JongWijs – Stichting Q4C Nederland – Ministerie van Buitenlandse Zaken – Ministerie van Veiligheid en Justitie – Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid – Hogeschool Leiden – Nederlands Instituut van Psychologen – Nederlandse Vereniging van Pedagogogen en Onderwijskundigen – Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk Werkers – Provincie Zuid-Holland – Provincie Gelderland – Stichting Kinderperspectief – Fonds Slachtofferhulp – LOC Zeggenschap in zorg – Steunfonds Pro Juventute – STUK – Europese Commissie – Centrum Internationale Kinderontvoering – Fonds 1818 – Clickf1 – Fonds 21 – VSB Fonds – Dienst Justitiële Inrichtingen van het Ministerie van Veiligheid en Justitie – Maastricht University – Stichting Nationale Reclaserings Aktie – ICCO – Free a Girl – Europol – Interpol – Nationaal Programma ter bestrijding van Kinderporno en Kindersekstoerisme – Nationale Politie – Bureau Nationaal Rapporteur Mensenhandel en seksueel geweld tegen kinderen – Openbaar Ministerie, landelijk parket mensenhandel, landelijk parket kinderpornografie en kinderekstoerisme – Meldpunt Kinderporno – Koninklijke Marechaussee – MVO Nederland – ANVR – TUI Nederland – ANWB – FOX Vakanties – Mondriaan Onderwijsgroep – Leeuwenborgh Opleidingen – Landstede – De Rooi Pannen – Uitgeverij de Toerist – MBO Utrecht – ROC Amsterdam Airport – ROC ASA – ROC Aventus – Scalda – Stenden hogeschool – hogeschool INHOLLAND – NhTV – Leger des heils – Amsterdams Coördinatiepunt Mensenhandel – CoMensha – Fairwork – fier / CKM – Jade Zorggroep – MJD Groningen – Moviera – PMW Humanitas Rotterdam – Shop Den Haag – HVO Querido – Raad voor de Kinderbescherming – Stichting Janivo – Vluchtelingenwerk Nederland – Adessium foundation – Stichting LOS – Stichting INLIA – Rijksuniversiteit Groningen – Stichting De Vrolijkheid – UNHCR – Stichting Nidos – Stichting Zonnige Jeugd – Stichting Dioraphte – Kerk in Actie – Stichting Weeshuis der Doopsgezinden – Advies en Klachtenbureau Jeugdzorg – Federatie Somalische Associaties Nederland – Pharos – Vluchtelingen Organisaties Nederland – KidsRights

BALANS PER 31 DECEMBER 2017 (NA RESULTAATBESTEMMING)

Alle bedragen zijn in euro's

	geconsolideerd	enkelvoudige balans Stichting
	31-12-2017	31-12-2017
ACTIVA		
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	69.666	69.666
Materiële vaste activa	<u>29.615</u>	<u>29.615</u>
	99.281	99.281
Vlottende activa		
Vorderingen en overlopende activa	3.355.712	3.355.712
Liquide middelen	<u>2.232.916</u>	<u>2.232.791</u>
	5.588.629	5.588.504
TOTAAL ACTIVA	<u>5.687.910</u>	<u>5.687.785</u>
PASSIVA		
Reserves en fondsen		
Reserves		
- Continuïteitsreserve	<u>955.033</u>	<u>954.908</u>
	955.033	954.908
Kortlopende schulden		
Crediteuren	88.089	88.089
Belastingen en premies sociale verzekeringen	107.513	107.513
Kortlopende schulden en overlopende passiva	<u>4.537.275</u>	<u>4.537.275</u>
	4.732.877	4.732.877
TOTAAL PASSIVA	<u>5.687.910</u>	<u>5.687.785</u>

geconsolideerd	enkelvoudige balans Stichting
----------------	----------------------------------

31-12-2016	31-12-2016
-------------------	-------------------

23.016		23.016	
<u>36.226</u>		<u>36.226</u>	
	59.242		59.242
1.865.922		1.865.922	
<u>1.384.960</u>		<u>1.270.640</u>	
	3.250.882		3.136.562
	<u>3.310.124</u>		<u>3.195.804</u>

<u>879.432</u>		<u>781.113</u>	
	879.432		781.113
120.052		120.052	
100.382		100.382	
<u>2.210.257</u>		<u>2.194.257</u>	
	2.430.692		2.414.691
	<u>3.310.124</u>		<u>3.195.804</u>

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

Alle bedragen zijn in euro's

	geconsolideerd	enkelvoudige staat Stichting
	Werkelijk 2017	Werkelijk 2017
Baten:		
Baten van particulieren	76.457	48.237
Baten van bedrijven	31.000	31.000
Baten van loterijorganisaties	500.000	500.000
Baten van subsidies van overheden	1.245.492	1.229.492
Baten van verbonden organisaties zonder winststreven	-	-
Baten van andere organisaties zonder winststreven	1.286.959	1.428.459
Som van de geworven baten	3.139.909	3.237.188
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten	1.779	1.779
Som der baten	3.141.688	3.238.968
Lasten:		
Besteed aan doelstellingen		
Jeugdrecht en jeugdstrafrecht	1.065.681	1.065.681
Seksuele exploitatie en kinderhandel	680.604	680.604
Kinderrechten en migratie	453.786	453.786
Meisjesrechten	382.979	382.979
	2.583.050	2.583.050
Wervingskosten		
Wervingskosten	156.225	156.225
Beheer en administratie		
Kosten beheer en administratie	326.555	326.555
Som der lasten	3.065.831	3.065.831
Saldo vóór financiële baten en lasten	75.857	173.137
Saldo financiële baten en lasten	- 256	659
Saldo van baten en lasten	75.600	173.796
Toevoeging/onttrekking aan:		
Continuïteitsreserve	75.600	173.796
	75.600	173.796

geconsolideerd   geconsolideerd

Begroot 2017   **Werkelijk 2016**

100.000	76.583
10.000	12.261
500.000	500.000
2.300.000	2.860.865
-	-
<u>1.159.000</u>	<u>986.477</u>
4.069.000	4.436.186
1.000	1.094
<u>4.070.000</u>	<u>4.437.280</u>

1.020.000	723.434
1.085.000	1.277.134
390.000	343.336
<u>1.050.000</u>	<u>1.588.173</u>
3.545.000	3.932.077

80.000	123.868
285.000	312.469
<u>3.910.000</u>	<u>4.368.414</u>
160.000	68.866
	- 365
<u>160.000</u>	<u>68.501</u>
-	68.501
-	68.501

KASSTROOMOVERZICHT

Alle bedragen zijn in euro's

	2017	2016
Saldo van baten en lasten	75.600	68.501
Aanpassing voor:		
- Afschrijvingen	<u>32.463</u>	<u>26.196</u>
	32.463	26.196
Verandering in het werkkapitaal:		
- Mutaties vorderingen	- 1.550.629	481.583
- Mutaties kortlopende schulden	2.363.023	94.066
- Mutatie reorganisatie voorziening	<u>-</u>	<u>- 6.560</u>
	812.393	569.088
Netto kasstroom uit operationele activiteiten	920.457	663.785
Netto-investeringen in vaste activa	<u>- 72.503</u>	<u>- 15.626</u>
Netto kasstroom uit investeringsactiviteiten	- 72.503	- 15.626
Mutatie liquide middelen	847.954	648.159
Liquide middelen		
- stand per 1 januari stichting	1.270.640	668.780
- stand per 1 januari vereniging	114.322	68.021
- stand per 31 december	2.232.916	1.384.960
Mutatie liquide middelen	<u>847.954</u>	<u>648.159</u>

ALGEMENE TOELICHTING

ALGEMEEN

In deze jaarrekening zijn de jaarrekeningen van de Vereniging Defence for Children International Nederland en de Stichting Defence for Children International Nederland – ECPAT Nederland geconsolideerd.

Status Stichting Defence for Children International Nederland – ECPAT Nederland

Stichting Defence for Children International Nederland – ECPAT Nederland is sinds begin 2010 gevestigd in het Kinderrechtenhuis aan de Hooglandse Kerkgracht 17G in Leiden. De Stichting is opgericht op 30 augustus 1989 en staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel in Amsterdam onder dossiernummer: 41208813. De Stichting heeft conform de statuten als doel “het signaleren, stimuleren en waar mogelijk coördineren van lokale, nationale en internationale initiatieven gericht op het bevorderen en beschermen van de rechten van het kind, zoals omschreven in het VN-Kinderrechtenverdrag of op andere wijze erkend; het geven van bekendheid aan deze materie; het verstrekken van juridische en andere adviezen aan kinderen die het slachtoffer zijn of dreigen te worden van schendingen van bovenbedoelde rechten, of aan hun belangenbehartigers alsmede het opkomen voor en verdedigen van hun belangen en het steunen van de te Leiden gevestigde vereniging: Vereniging Defence for Children International Nederland”. De vereniging is eveneens gevestigd in het Kinderrechtenhuis. De vereniging is opgericht op 16 december 1983 en staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel in Amsterdam onder dossiernummer: 40534191.

Het vermogen van de Stichting en de Vereniging worden gevormd door:

- schenkingen, erfstellingen en legaten;
- rente;
- bijdragen van derden;
- andere inkomsten.

De Stichting heeft hetzelfde bestuur als de Vereniging Defence for Children International Nederland en heeft ook een financiële relatie met die Vereniging. De Vereniging heeft beperkte eigen inkomsten uit contributie van leden, donaties en uit giften. Het bestuur van de Vereniging bepaalt jaarlijks welke bijdrage de Vereniging geeft aan de Stichting voor de realisatie van diverse projecten.

Richtlijn

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijn Verslaggeving Fondsenwervende instellingen (Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties), onderdeel van de richtlijn voor de jaarverslaggeving. De jaarrekening is opgesteld in euro's. Het boekjaar valt samen met het kalenderjaar.

Algemeen

Vanwege vergelijkingsdoeleinden zijn waar nodig de vergelijkende cijfers aangepast.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de betreffende post van de balans anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rente-methode. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Resultaten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en verliezen in het verslagjaar worden volledig verwerkt indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Omrekening vreemde valuta

Alle financiële transacties worden in euro's uitgevoerd. Vorderingen, schulden en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode worden in de jaarrekening omgerekend verwerkt tegen de koers van afwikkeling. De uit de omrekening per balansdatum voortvloeiende koersverschillen worden opgenomen in de staat van baten en lasten.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Kasstromen in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers op de dag van afwikkeling, terwijl geldmiddelen in vreemde valuta aan het einde van het boekjaar worden omgerekend tegen de koers op balansdatum.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de aanschafprijs minus de lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte levensduur.

De volgende percentages worden gehanteerd:

Immateriële vaste activa:

Website 20%

Materiële vaste activa:

Inventaris 20%

Kantoorapparatuur 20%

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, onder aftrek van een voorziening voor mogelijke oninbaarheid. In 2013 is een voorziening opgenomen voor de afvloeiing van voormalige medewerkers. De regeling in de CAO Welzijn & Maatschappelijke dienstverlening was bepalend bij het vaststellen van de nominale waarde van de verplichtingen voortvloeiend uit ontslag.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas -en banktegoeden. Deze worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Alle liquide middelen zijn direct opeisbaar.

Projecttoekenningen en vooruit ontvangen/nog te besteden bijdragen

In 2015 zijn alle toekenningen volledig opgenomen onder de vlottende activa, onder aftrek van de middelen reeds ter beschikking gesteld aan Defence for Children. Het deel van de projecttoekenning dat nog niet is verantwoord staat onder de kortlopende schulden verantwoord.

Continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve is gevormd om op kortetermijnrisico's te dekken en om zeker te stellen dat de organisatie ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen.

Bestemmingsfondsen

In bestemmingsfondsen zitten middelen die zijn verkregen met een door derden aangegeven specifieke bestemming. Het saldo van het bestemmingsfonds betreft dat deel van de ontvangen gelden dat nog niet is besteed aan die specifieke bestemming.

Overige financiële verplichtingen

Crediteuren en overige schulden worden tegen de nominale waarde gewaardeerd.

GRONDSLAGEN VOOR DE BEPALING VAN HET RESULTAAT

Geoormerkte en niet geoormerkte giften

In de verslaglegging maken we onderscheid tussen giften inclusief periodieke donaties en ontvangsten van derden uit andere hoofden, waaraan door de gever expliciet een specifieke bestemming is gegeven ('geoormerkte giften') en giften waarvoor de uiteindelijke bestemming door de gever aan Defence for Children wordt overgelaten ('niet geoormerkte giften'). Alle ontvangen giften worden aangewend voor bestedingen die worden gedaan binnen de doelstellingen van Defence for Children. Baten uit giften worden verantwoord in het jaar van ontvangst. Baten uit nationale loterijen worden verantwoord in het jaar waarin deze zijn toegezegd. Per jaareinde wordt een vordering opgenomen voor het nog te ontvangen deel van de toezegging.

Subsidies

Subsidies worden in de staat van baten en lasten ingeboekt in het jaar waarin de gesubsidieerde uitgaven worden gerealiseerd.

Bestedingen

Bestedingen van langlopende projecten worden verantwoord conform de gerealiseerde projectbestedingen in het financieel boekjaar. Op het moment dat Defence for Children met een projectpartner een subsidieverplichting is aangegaan wordt deze verplichting in de balans opgenomen. Hiermee wordt de verplichting direct als last verantwoord in de staat van baten en lasten. Bestedingen die nog niet daadwerkelijk betaald zijn maar wel gerelateerd aan het financieel boekjaar zijn opgenomen als last in de periode waarover de last is verschuldigd.

Beheer- en administratiekosten

Kosten van Beheer en administratie zijn die kosten, die de organisatie maakt in het kader van de (interne) beheersing en administratievoering en die niet worden toegerekend aan de doelstelling of werving baten.

Pensioenen

De Stichting Defence for Children International Nederland – ECPAT Nederland heeft een pensioenregeling bij het bedrijfstakpensioenfonds PFZW. De hoogte van het pensioen van de werknemers is afhankelijk van leeftijd, salaris en dienstjaren.

Bijdragen aan de pensioenregeling worden als last in de staat van baten en lasten opgenomen in de periode waarover de bijdragen zijn verschuldigd.

TOELICHTING OP DE BALANS

Alle bedragen zijn in euro's

Immateriële vaste activa

	Software ontwikkeling
Cumulatieve aanschafwaarde	65.558
Cumulatieve afschrijvingen	42.543
Boekwaarde 1-1-2017	<u>23.016</u>
Investeringsen	68.190
Afschrijvingen	- 21.539
Mutaties gedurende het boekjaar	<u>46.651</u>
Cumulatieve aanschafwaarde	133.748
Cumulatieve afschrijvingen	64.082
Boekwaarde 31-12-2017	<u>69.666</u>

De immateriële vaste activa betreffen een nieuwe website en financiële systeem.

Materiële vaste activa

	Installaties	Inventaris	Kantoor apparatuur	Totaal
Cumulatieve aanschafwaarde	1.610	37.233	63.033	101.876
Cumulatieve afschrijvingen	1.610	21.512	42.529	65.651
Boekwaarde 1-1-2017	-	15.721	20.505	36.226
Investeringsen	-	3.684	629	4.313
Afschrijvingen	-	- 4.830	- 6.093	- 10.923
Mutaties gedurende het boekjaar	-	- 1.146	- 5.464	- 6.610
Cumulatieve aanschafwaarde	1.610	40.917	63.662	106.189
Cumulatieve afschrijvingen	1.610	26.342	48.622	76.574
Boekwaarde 31-12-2017	-	14.575	15.040	29.615

De materiële vaste activa betreft inventaris en computerapparatuur en wordt aangehouden voor de bedrijfsvoering.

Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2017	31-12-2016
Nog te ontvangen subsidies en bijdragen	3.333.009	1.836.009
Vooruitbetaalde bedragen	12.362	10.736
Nog te ontvangen rente	1.999	2.932
Waarborgsommen	5.510	5.490
Overige vorderingen	2.831	10.755
	<u>3.355.712</u>	<u>1.865.922</u>

Nog te ontvangen subsidies en bijdrage

	31-12-2017	31-12-2016
Nationale Postcode Loterij	500.000	500.000
Ministerie van Buitenlandse Zaken	1.266.733	466.559
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport	-	200.302
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid	42.417	26.555
Politie	19.970	-
Adessium	85.000	185.000
Save the Children Nederland	40.000	120.000
NSGK	645.884	93.820
Stichting Kinderpostzegels Nederland	36.970	42.999
UNICEF Nederland	-	37.846
DCI België	33.109	33.109
ECPAT Frankrijk	15.525	32.397
TUI Care Foundation	488.257	-
FNO	28.000	-
Leger des Heils	12.200	30.500
Janivo Stichting	-	25.000
Fonds 21	-	23.750
Free a Girl	-	15.000
Stichting Alexander	12.200	12.200
Terres des Hommes, Hongarije	11.565	11.565
Stichting Steunfonds Pro Juventute Nederland	5.000	5.000
Overig	90.180	- 25.593
	<u>3.333.009</u>	<u>1.836.009</u>
Liquide middelen		
ABNAMRO Bank	37.481	48.789
Triodos Bank	30.716	760
ASN Bank	2.151.138	1.204.259
ING Bank	12.216	128.909
Kas	1.365	2.243
	<u>2.232.916</u>	<u>1.384.960</u>

Als gevolg van de consolidatie is het liquide bedrag van de vereniging op de ING bank per 1 januari 2017 samengevoegd met die van de stichting.

Alle liquide middelen die niet direct noodzakelijk zijn voor de bedrijfsvoering worden overgemaakt naar een spaarrekening of een depositorekening en zijn direct opeisbaar. Periodiek wordt de financieringsbehoefte beoordeeld.

Reserves en Fondsen

	31-12-2017	31-12-2016
Reserves		
Continuïteitsreserve Stichting	954.908	811.411
Continuïteitsreserve Vereniging	125	68.021
	955.033	879.432
Continuïteitsreserve		
Stand per 1 januari	879.433	810.932
Resultaatbestemming	75.600	68.500
Effect stelselwijziging	-	-
Stand per 31 december	955.033	879.432

Met de consolidatie van de cijfers zijn hier de continuïteitsreserves samengevoegd.

Het resultaat van 2017 is toegevoegd aan de continuïteitsreserve. Hierdoor is er een continuïteitsreserve gecreëerd, conform de begroting. Het voornemen is om de continuïteitsreserve de komende jaren verder te laten groeien tot circa € 1.200.000 in het begin van het komende decennia.

Belastingen en premies sociale verzekeringen

Loonheffingen	107.513	100.382
	107.513	100.382

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Nog te besteden subsidies/bijdragen	4.278.522	1.152.730
Aangegane projectverplichtingen	114.334	969.430
Reservering vakantiedagen	45.337	46.588
Nog te betalen accountantskosten	25.112	22.250
Pensioenpremie	306	- 725
Overige	73.665	19.984
	4.537.275	2.210.257

Nog te besteden subsidies en bijdragen bestaan uit daadwerkelijk vooruitontvangen subsidies die betrekking hebben op 2018 en uit nog te besteden subsidies die voor het jaar 2017 zijn toegekend maar niet volledig zijn besteed.

Projecttoekenningen worden in het geheel geboekt op 'Nog te besteden subsidies/bijdragen'.

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

Defence for Children International Nederland – ECPAT Nederland heeft een huurovereenkomst voor het in 2010 betrokken pand aan de Hooglandse Kerkgracht 17G te Leiden. Deze huurovereenkomst loopt tot 31 januari 2022.

De jaarlijkse huurverplichting is circa € 68.200,-.

Er zijn ook nog diverse contracten met partnerorganisaties afgesloten. Deze zijn voorwaardelijk gesteld. Wanneer de middelen om de contracten na te leven ontbreken, worden deze ontbonden.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

Alle bedragen zijn in euro's

	2017 werkelijk	2017 begroot	2016 werkelijk
Baten van particulieren	76.457	100.000	76.583
Baten van bedrijven	31.000	10.000	12.261
Baten van loterijorganisaties			
Nationale Postcode Loterij	500.000	500.000	500.000
Baten van subsidies van overheden			
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport	203.571	200.000	198.627
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid	23.061	20.000	2.318
Ministerie van Veiligheid en Justitie	44.592		-
Ministerie van Buitenlandse Zaken			
Strategische partnerships	703.227	1.530.000	2.401.643
Matra	183.964	422.000	33.032
Mensenrechten en Politieke en Juridische Zaken	-	-	179.029
Europese Commissie	84.410	128.000	44.164
Verenigde Naties	-		820
Overige	18.668		1.882
Baten van verbonden organisaties zonder winststreven	-	2.000	-
Baten van andere organisaties zonder winststreven			
Stichting Kinderpostzegels Nederland	158.478	210.000	200.993
Save the Children Nederland	86.000	86.000	86.000
UNICEF Nederland	88.985	82.000	86.191
VSBfonds (Mediawise)	12.641	20.000	20.000
Free a Girl (Helpdesk)	30.000	30.000	30.750
NSGK (Helpdesk)	44.638	20.000	26.393
NSGK (Onderwijs)	130.000		-
NSGK (Kinderen in Tel)	15.000	15.000	-
Nationaal Fonds Kinderhulp	78.368	-	-
Stichting Nationale Reclasserings Aktie	-		20.000
Stichting Steunfonds Pro Juventute Nederland	45.000	-	5.000
TUI Care Foundation	36.060	-	-
Stichting Alexander	-	-	32.862
Adessium	112.124	100.000	100.000
Stichting Weeshuis der Doopsgezinden	35.000	30.000	32.800
Stichting Dioraphte	90.000	50.000	81.000
Janivo Stichting	25.000	20.000	19.960
Overige	283.665	494.000	243.878
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten	1.779	1.000	1.094
	<u>3.141.688</u>	<u>4.070.000</u>	<u>4.437.280</u>

De baten van particulieren zijn donaties en giften verkregen van individuen die onze organisatie steunen. De baten van subsidies van het Ministerie van Buitenlandse Zaken en SZW hebben veelal een looptijd van meerdere jaren. Voor de baten van VWS vragen we jaarlijks een organisatiefinanciering aan.

	2017	2016
Verstreckte projectsubsidies en projectbijdragen		
Jeugdrecht en jeugdstrafrecht	438.510	223.957
Seksuele exploitatie en kinderhandel	270.400	782.074
Kinderrechten en migratie	65.265	49.688
Meisjesrechten	151.774	1.350.281
	<u>925.948</u>	<u>2.406.000</u>

De subsidies en afdrachten zijn lager dan begroot doordat er in 2016 projectsubsidies zijn verstrekt die voor de jaren 2016 en 2017 gelden, die hierdoor niet op 2017 rusten.

	2017 werkelijk	2017 begroot	2016 werkelijk
Communicatiekosten			
Voorlichting	14.415	20.000	5.480
Kosten fondsenwerving	17.137	17.500	4.119
Campagne	16.392	22.000	2.187
Evenementen	10.541	6.500	3.971
Netwerkkosten	43.894	36.000	60.118
	<u>102.379</u>	<u>102.000</u>	<u>75.875</u>

Personeelskosten			
Brutosalarissen	1.252.143	1.275.000	1.149.698
Sociale lasten	218.725	225.000	215.218
Pensioenpremie	128.110	130.000	123.756
Reiskosten woon-werkverkeer	66.867	60.000	57.604
Personeelsverzekeringen	27.263	22.000	14.766
Inhuur personeel	-	10.000	46.251
Ontvangen ziektegeden	- 34.177	- 30.000	- 61.009
Congressen/Scholingskosten	15.846	36.000	20.002
Overige reiskosten en representatiekosten	3.538	1.000	2.923
Kosten vrijwilligers en stagiaires	3.276	3.000	1.249
Overige personeelskosten	23.468	36.000	25.660
	<u>1.705.060</u>	<u>1.768.000</u>	<u>1.596.116</u>

Personele bezetting			
Aantal medewerkers jaareinde (fte)	34		29
Aantal full time equivalenten (fte)	29		25

Overzicht bezoldiging directeur t.b.v. Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semi-publieke sector

Naam:	A.L.M. van Rest
Functie:	Directeur
In dienst sinds:	1 juni 2010
Dienstverband in 2017 en 2016:	36 uur per week (1 fte)

	2017	2016
Jaarinkomen		
Bruto loon	91.986	90.786
Vakantiegeld	7.359	11.455
Eindejaarsuitkering	9.960	10.009
	<u>109.305</u>	<u>112.250</u>
SV Lasten	9.988	9.903
Pensioen (werkgeversdeel)	11.504	11.215
Totale bezoldiging	130.797	133.368
WNT norm	168.000	179.000

Alle bestuurleden, zijnde de heer Weeda, de heer Vijgen, de heer de Haas, mevrouw Tuinenburg, mevrouw Strik, mevrouw Quik-Schuijt en de heer Bakker kregen geen bezoldiging. In april 2017 is er afscheid genomen van de bestuurleden en is er een Raad van Toezicht aangesteld. Hierin hebben zitting:

Naam functionaris	functie
Mevrouw Y.C.M. (Yvette) van der Kloet	Voorzitter
De heer C.J. (Kees) Bakker	Plaatsvervangend voorzitter
De heer H.S.M. (Holke) Wierema	Lid
De heer S.J.W. (Stefan) de Bruijn	Lid
Mevrouw C.A. (Stans) Goudsmit	Lid

Voorts wordt de GDN regeling beloning directeuren nageleefd.

	2017 werkelijk	2017 begroot	2016 werkelijk
Huisvestingskosten			
Huur, inclusief energie en water	90.039	93.000	91.055
Overige huisvestingskosten	8.537	12.000	9.407
	98.576	105.000	100.462
Kantoor- en algemene kosten			
Accountantskosten	50.618	45.079	30.929
Automatiseringskosten	61.669	50.000	54.354
Kantoorbenodigheden, drukwerk	15.644	7.000	13.682
Documentatie en abonnementen	21.981	17.021	17.947
Telefoon, porti en vracht	9.357	10.000	12.194
Administratiekosten	12.255	10.000	8.283
Bestuurs- en vergaderkosten	4.060	9.000	8.642
Onderhoud inventaris, kantoorapparatuur en installaties	863	300	621
Verzekeringen algemeen	953	1.000	952
Overige	2.274	1.600	696
	179.675	151.000	148.300

Ten opzichte van de begroting zijn Accountants- en automatiseringskosten hoger geweest.

De kantoorbenodigheden zijn gestegen omdat we onze huisstijl hebben verbeterd.

De bestuurskosten zijn hoofdzakelijk vergaderkosten en kosten voor een statutenwijziging. Daarnaast hebben bestuurleden/toezichthouders € 285,- aan reiskosten gedeclareerd. Behalve het terugbetalen van de reiskosten, krijgen toezichthouders niets overgemaakt.

	2017 werkelijk	2017 begroot	2016 werkelijk
Afschrijving			
Afschrijving inventaris en kantoorapparatuur	32.463	50.000	26.196
	32.463	50.000	26.196

De afschrijvingskosten zijn lager dan begroot omdat een aantal geplande investeringen later in het jaar zijn gerealiseerd en niet volledig drukken op 2017.

Saldo financiële baten en lasten

Dit saldo wordt gevormd door bankkosten en rentebaten. Door de lage rentestand is deze in de geconsolideerde cijfers negatief.

TOELICHTING LASTENVERDELING

Alle bedragen zijn in euro's

SPECIFICATIE EN VERDELING KOSTEN NAAR BESTEMMING

Bestemming	Doelstelling			
	Jeugdrecht en Jeugdstrafrecht	Seksuele exploitatie en Kinderhandel	Kinderrechten en migratie	Meisjesrechten
Verstrekke projectsubsidies en projectbijdragen	438.510	270.400	65.265	151.774
Afdrachten aan verbonden internationale org.	10.291	6.346	1.532	3.562
Communicatiekosten	40.369	24.893	6.008	13.972
Personeelskosten	487.647	320.551	322.256	180.736
Huisvestingskosten	28.193	18.532	18.631	10.449
Kantoor- en algemene kosten	51.387	33.779	33.959	19.046
Afschrijvingen en rente	9.285	6.103	6.136	3.441
Totaal	1.065.681	680.604	453.786	382.979
Verdeling	35%	22%	15%	12%

Toelichting

De toerekeningsgrondslagen en -methodiek zijn consistent toegepast voor de jaren 2014, 2015, 2016 begroting 2017 en realisatie 2017. De kosten van de werkorganisatie worden grotendeels doorbelast op basis van het aantal fte's. De verdeling van lasten naar de werving van baten is gebaseerd op individuele urenplannen van de domeinen naast de daadwerkelijk geschreven uren.

De kosten van de werkorganisatie van Defence for Children bestaan uit:

- Publiciteit en communicatiekosten m.b.t. fondsenwerving
- Personeelskosten
- Huisvestingskosten
- Kantoor- en algemene kosten
- Afschrijvingen

De kosten van de werkorganisatie worden verdeeld over de volgende categorieën:

- Doelstelling 1 t/m 4: het bevorderen van kinderrechten in Nederland en daarbuiten op basis van het Interantoniaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de aan derden verstrekte subsidies en de kosten van de eigen activiteiten, programmabestedingen genaamd, in het kader van de doelstelling.
- Kosten voor de fondsenwerving hebben ten doel mensen en instellingen te bewegen geld te geven voor een of meer van de doelstellingen. Middels het schrijven van uren wordt bijgehouden hoeveel tijd er wordt besteed aan het werksoort. In 2016 waren de wervingskosten 2,8% van de baten.
- Kosten voor beheer en administratiekosten. Kosten voor beheer en administratiekosten zijn die kosten die de organisatie maakt in het kader van de (interne) beheersing en administratievoering en die niet kunnen worden toegerekend aan de doelstelling of de werving van baten.

Werving baten	Beheer en administratie	Totaal 2017	Begroot 2017	2016
Fondsenwerving				
		925.948	1.719.000	2.406.000
		21.730	15.000	15.465
17.137		102.379	102.000	75.875
117.649	276.220	1.705.060	1.768.000	1.596.116
6.802	15.969	98.576	105.000	100.462
12.398	29.107	179.675	151.000	148.300
2.240	5.259	32.463	50.000	26.196
156.225	326.555	3.065.831	3.910.000	4.368.414
5%	11%	100%		

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan de raad van toezicht en het bestuur van Stichting Defence for Children International Nederland – ECPAT Nederland

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN JAARREKENING 2017

ONS OORDEEL

Wij hebben de jaarrekening 2017 van stichting Defence for Children International Nederland – ECPAT Nederland te Leiden gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag op pagina 83 tot en met 99 opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van stichting Defence for Children International Nederland – ECPAT Nederland per 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2017;
2. de geconsolideerde en enkelvoudige staat van baten en lasten over 2017; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

DE BASIS VOOR ONS OORDEEL

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol WNT vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van stichting Defence for Children International Nederland – ECPAT Nederland zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekeningen onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat; en
- alle informatie bevat die op grond van RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties vereist is.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN HET BESTUUR EN DE RAAD VAN TOEZICHT VOOR DE JAARREKENING

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

ONZE VERANTWOORDELIJKHEDEN VOOR DE CONTROLE VAN DE JAARREKENING

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de entiteit haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een entiteit haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

CONTROLEVERKLARING

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Utrecht, 15 juni 2018

MAZARS N.V.

Was getekend

Drs. J.G. Rauw RA

COLOFON

© 2018 Defence for Children

Uitgave

Defence for Children
Postbus 11103
2301 EC Leiden

Bezoekadres

Kinderrechtenhuis
Hooglandse Kerkgracht 17-G
2312 HS Leiden

Tekst en redactie

Defence for Children
WordFlow, Esther Adam

Fotografie

Defence for Children
Shutterstock
iStock by Getty Images

Grafisch ontwerp

Designink.nl

Druk

Printgarden

Informatie

Deze publicatie is ook als digitale versie beschikbaar:

www.defenceforchildren.nl/jaarverslag

